

8
Domácnosti šetří
a modernizují

12
Kolik knih přečteme
za rok?

18
Eva Krumpová:
Korespondenční
volba nebude
problém

36
Radka Vladyková:
Podporujeme
meziobecní
spolupráci

44
Českých nápadů
ubývá

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

09 | 2024 – ROČNÍK 14

TÉMA

Kraje České republiky

- Vývoj v krajích za posledních pět let
- Kdo jsou krajsí zastupitelé
- Praha není jednoduší celek

1,57

dítěte na ženu byla v roce 2023 úhrnná
plodnost v Kraji Vysočina.

Představovalo to nejvyšší hodnotu mezi kraji, celostátní průměr dosahoval jen 1,46 dítěte na ženu. V posledních dvou letech tento ukazatel rychle klesá.

VOLEBNÍ ZPRACOVATELSKÝ SÁL

Počet zpracovaných voleb 1990–2023:

do Senátu
Parlamentu ČR

14x

do zastupitelstev
obcí

9x

do Poslanecké
sněmovny
Parlamentu ČR

8x

do krajských
zastupitelstev

6x

do Evropského
parlamentu

4x

prezidenta
republiky

3x

referendum
(o vstupu ČR do EU)

1x

142

mimořádných voleb
do zastupitelstev
obcí v celkem

1 554 obcí.

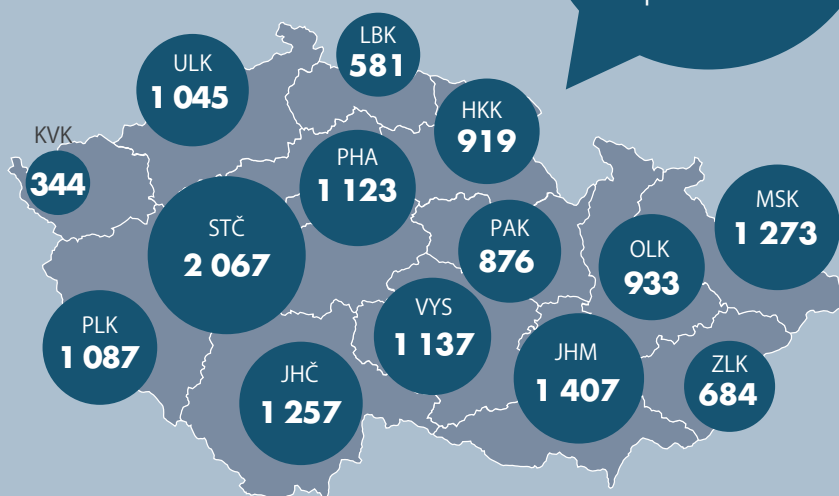
14

mimořádných
voleb do Senátu
Parlamentu ČR.

Celkem
14 733

okresových volebních
komisí k proškolení
a převzetí dat.

Počet okresových volebních komisí k proškolení a převzetí dat při volbách prezidenta republiky v roce 2023

Další porce inspirativních a cenných informací

Vážení čtenáři,

vítám vás u dalšího vydání našeho měsíčníku, jehož nosným tématem jsou tentokrát kraje České republiky. Ty jsou nejen administrativními jednotkami, ale i zrcadlem rozmanitosti naší země, neboť každý má svá specifika a charakteristické rysy.

Úvodní článek v tématu se zaměřuje na změny v oblastech, jako jsou úmrtnost,

migrace, turistický ruch, nebo růst mezd. Dozvíte se také, jak kraje zvládaly výzvy, které přinesla pandemie, a jak se postupně zotavují.

Náš zájem se však neomezuje pouze na kraje jako celky. Věnujeme se rovněž detailům z každodenního života. Zajímá vás, kolik volného času máme, kolik knih ročně přečteme, nebo jak je to s nehodovostí v horkých dnech? Na tyto, a spoustu dalších otázek vám odpoví autoři v dalších článcích.

Jako zástupce IT si nemohu odpustit upozornění na jeden důležitý trend – digitalizaci a rostoucí využívání technologií. Článek „Čtvrtina Čechů komunikuje se státem pomocí identity občana“ ukazuje, jak digitální nástroje mění způsob interakce občanů se státními institucemi. Je to jeden z mnoha příkladů toho, že technologie se stávají neoddelitelnou součástí našeho života, a statistiky jsou klíčem k porozumění těmto změnám.

Doufám, že vás toto vydání časopisu inspiruje a poskytne vám cenné informace. Ať už se jedná o hlubší vhled do situace jednotlivých krajů a jejich srovnání, nebo jen zajímavosti pro každodenní zamýšlení, věřím, že si každý najde to své.

Přeji vám příjemné čtení!

PETR BÖHM

ředitel sekce IT ČSÚ

KRAJE ČESKÉ REPUBLIKY

- 21 Dlouhodobé trendy narušily covid a válka na Ukrajině
- 26 Lesy na Vysočině
- 28 Kdo jsou zastupitelé českých krajů?
- 30 Úspěšnost kroužkování
- 32 Praha není jednolitý celek

UDÁLOSTI

- 4 Informujeme o volbách
- 4 Mapujeme situaci zdravotně postižených
- 4 O lidském kapitálu na VŠE

ZE SVĚTA

- 6 Máme dost volného času?
- 7 Trh s bydlením v EU neroste
- 7 Více nehod v horkých dnech

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 8 Domácnosti šetří a modernizují
- 10 Rychleji než průměr EU

ANALÝZA

- 12 Kolik knih přečteme za rok?
- 44 Českých nápadů ubývá

METODIKA

- 13 Máme se lépe než před pandemií
- 14 Jak se měří důvěra v ekonomiku

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 16 Čtvrtina Čechů komunikuje se státem pomocí identity občana

ROZHOVOR

- 18 Korespondenční volba nebude problém
- 36 Podporujeme meziobecní spolupráci

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 35 Míra úspor českých domácností posílila nejvíce z EU

ÚHEL POHLEDU

- 39 Řídí vám práci algoritmy?

HISTORIE

- 45 Vydavatelé časopisů zažívali za první republiky zlaté časy

KRÁTCE

ČSÚ v letošním roce opět postoupil ve využívání scanner dat v oblasti cenové statistiky. Podařilo se domluvit získávání dat z pokladních systémů dalších dvou hobby marketů a v současnosti probíhají jednání s velkým internetovým obchodem. V návaznosti na to pokračuje vývoj programu pro automatické rozpoznávání položek, aby byl schopen správně roztřídit široký sortiment zboží v nových segmentech.

Vzhledem k tomu, že Senát PČR vrátil do Poslanecké sněmovny návrh novely zákona o základních registrech, odsouvá se plánovaný převod správcovství Registru osob z ČSÚ na Digitální a informační agenturu (DIA). ČSÚ tak bude spravovat Registr i po 1. říjnu, kdy mělo podle návrhu novely k převodu dojít.

Zástupci Krajské správy ČSÚ v Ústí nad Labem zorganizovali jednání s kolegy z Českého hydrometeorologického ústavu o přebírání dat o emisích. Tématem schůzky bylo seznámení se s metodikou a novinkami v revizích a sběru dat pro emisní bilanci a upřesnění termínů předávání dat pro připravované publikace ČSÚ.

Informujeme o volbách

Aktuální informace o volbách v Česku zveřejňuje ČSÚ na webu volby.cz.

ČSÚ zveřejnil na webu volby.cz seznam kandidátů a kandidátních listin pro volby do krajských zastupitelstev a třetiny Senátu Parlamentu ČR. Zveřejněné registry budou až do voleb průběžně aktualizovány podle pokynů registračních úřadů.

Volby do zastupitelstev krajů a první kolo senátních voleb se uskuteční v pátek 20. a v sobotu 21. září, druhé kolo senátních voleb pak o týden později. ČSÚ bude výsledky voleb průběžně zveřejňovat na webu volby.cz. Zároveň tradičně poskytne vyhrazené připojení hromadným sdělovacím prostředkům a umožní zástupcům médií návštěvu přebíracích míst.

Do prezentačního systému budou výsledky hlasování z okrsků postupně ukládány ihned po jejich

převzetí od okrskových volebních komisí, tj. v sobotu 21. září po 14. hodině (pro druhé kolo senátních voleb pak v sobotu 28. září 2024 po 14. hodině). Přístup k aktuálním výstupům na webu volby.cz je otevřený všem bezplatně a bez nutnosti registrace.

Mapujeme situaci zdravotně postižených

Výsledky šetření prováděného formou rozhovorů s postiženými osobami pomohou s nastavením programů zdravotní a sociální péče.

Až do konce října bude probíhat druhá část terénní fáze výběrového šetření osob se zdravotním postižením (VŠPO), během níž tazatelé ČSÚ navštíví přibližně 4 000 domácností. Dotazování se zaměřuje na osoby, které dlouhodobě čelí v běžném životě omezením kvůli svým zdravotním potížím. Cílem je zmapovat jejich životní situaci a poskytnout data pro lepší nastavení politik a programů v oblasti zdravotní a sociální péče.

Obdobné šetření proběhlo v Česku naposledy v roce 2018 a z jeho výsledků vyplynulo, že mezi

obyvateli ve věku 15 a více let bylo přibližně 13 % osob s dlouhodobým zdravotním omezením. Více než polovinu z nich tvořili senioři ve věku nad 65 let.

Šetření se zaměřuje na otázky, co u respondentů zdravotní potíže způsobilo, zda tito lidé pracují, jestli mají někoho, kdo jim pomáhá, nebo jestli používají kompenzační pomůcky. Kromě základních informací se podrobněji sledují také bariéry, s nimiž se lidé se zdravotními potížemi setkávají a jaké konkrétní obtíže a výzvy jim jejich zdravotní stav přináší v každodenním životě. Tímto způsobem je možné získat ucelenější obraz o jejich situaci a lépe porozumět jejich potřebám a případným nedostatkům v péči.

Výsledky z aktuálního šetření budou k dispozici v první polovině roku 2025.

O lidském kapitálu na VŠE

Ve dnech 14. a 15. listopadu se uskuteční 17. ročník mezinárodní vědecké konference RELIK 2024. Organizátorem je Katedra demografie Fakulty informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze a příspěvky i diskuze se zaměří na téma reprodukce lidského kapitálu z pohledu demografie, ekonomie sociální a hospodářské politiky a dalších

příbuzných oblastí. Součástí konference bude i sekce pro prezentaci výsledků práce mladých vědců a studentů. Akce proběhne v prostorách VŠE na náměstí Winstona Churchilla v Praze. Účast na konferenci není zpoplatněna. Podrobné informace o letošním ročníku a sborníky příspěvků z předchozích let najdete na webu relik.vse.cz.

JAKÉ BUDE OBYVATELSTVO ČESKA?

CO PŘEDPOKLÁDÁME

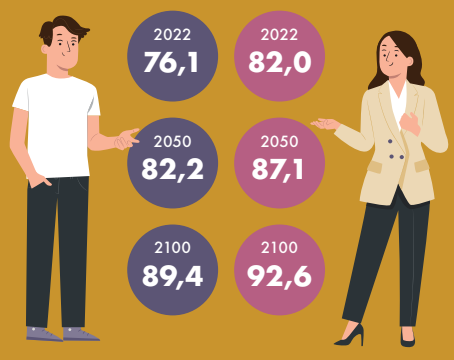
PRŮMĚRNÝ POČET NAROZENÝCH DĚTÍ NA JEDNU ŽENU

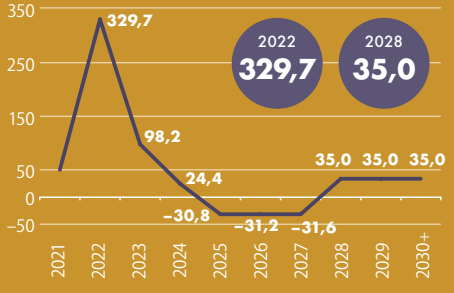
PRŮMĚRNÝ VĚK MATEK PŘI NAROZENÍ DÍTĚTE

NADĚJE DOŽITÍ PŘI NAROZENÍ (roky)

SALDO MIGRACE (tis. obyvatel)

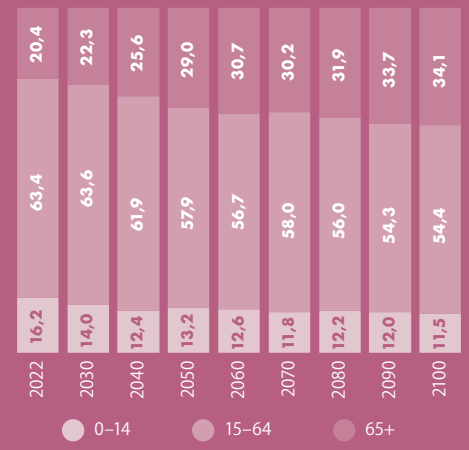

HLAVNÍ VÝSLEDKY PROJEKCE ČSÚ 2023

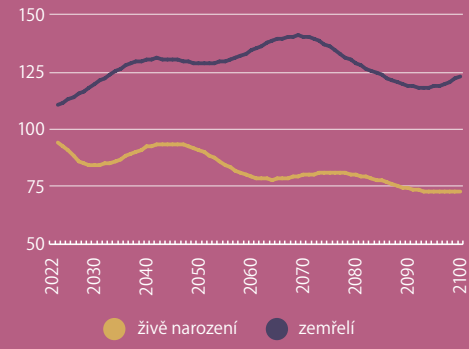
POČET OBYVATEL ČESKA k 31. 12. daného roku

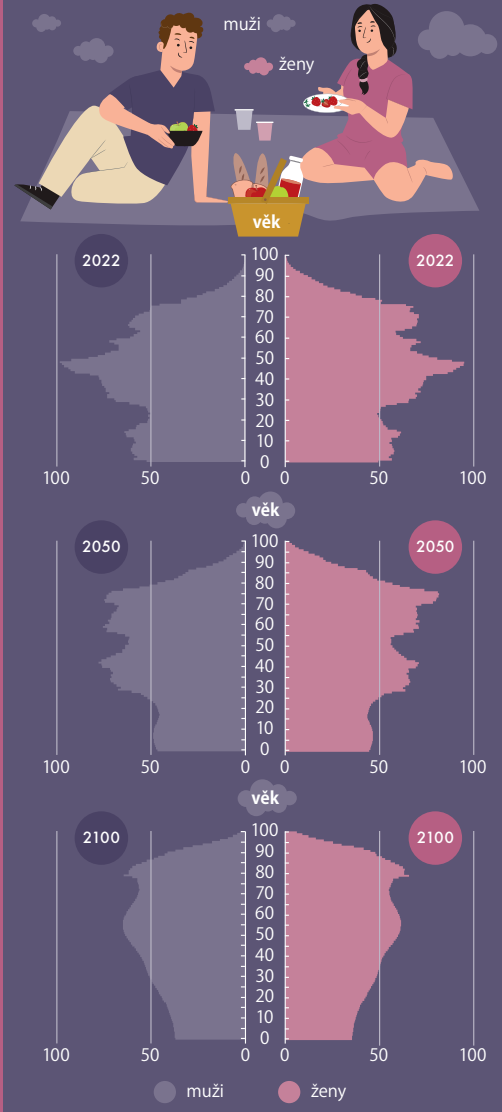
PODÍL OBYVATEL V HLAVNÍCH VĚKOVÝCH SKUPINÁCH k 31. 12. daného roku (%)

PŘIROZENÁ MĚNA OBYVATEL (tis.)

VĚKOVÉ PYRAMIDY PODLE JEDNOTEK VĚKU A POHLAVÍ k 31. 12. daného roku (tis. obyvatel)

CO OČEKÁVÁME?

Předpoklad, že z Česka odejde 60 % příchozích uprchlíků

Sbližení očekávané délky života žen a mužů

Mírně klesající tendence počtu obyvatel

Snižující se počet a podíl osob ve věku 15-64 let

Růst počtu a podílu seniorů ve věku 65+ let, zejména starších

Zvýšení průměrného věku z aktuálních 43 na 50 let

KRÁTCE

Německo v roce 2023 dovezlo z Číny celkem 129,8 tis. osobních automobilů s čistě elektrickým pohonem v hodnotě 3,4 mld. eur. Ve srovnání s předchozím rokem se tedy dovoz čínských elektromobilů co do počtu i hodnoty ztrojnásobil. Měřeno v jednotkách kusů vzrostl dovoz čínských elektromobilů oproti roku 2020 desetina-sobně.

 bit.ly/4c76OUL

Medián délky trvání manželství, která byla v Singapuru rozvedena v roce 2023, činil 11,1 roku, což je o 0,7 roku více než v roce 2013. Při srovnání rozvodovosti manželství uzavřených v roce 2005 s těmi, která byla uzavřena v roce 2012, je patrný mírný pokles podílu manželství rozpadlých před dosažením 10. výročí sňatku. U sňatkové kohorty roku 2005 končilo rozvodem před 10. výročím 17,0% manželství, ze sňatků roku 2012 se do deseti let od vstupu do manželství rozvedlo 15,3% párů.

 bit.ly/4bZLzE8

Máme dost volného času?

V roce 2022 dosáhla celková spokojenost s množstvím volného času v EU v průměru 6,8 bodu na stupnici od 0 (vůbec nejsem spokojen) do 10 (jsem zcela spokojen).

EVA HENZLEROVÁ
odbor komunikace

V šetřeních, která v roce 2022 provedly národní statistické úřady s využitím jednotné metodiky Eurostatu, dosáhlo 11 zemí EU v celkové spokojenosti s množstvím volného času skóre 7,0 bodu a více. Nejvyšší úroveň spokojenosti dosáhly Finsko (7,7 bodu), Dánsko a Slovinsko (obě země 7,5 bodu). Průměr zjištěný u obyvatel Česka vycházel na 6,9 bodu. Nejnižší hodnoty byly zaznamenány v Řecku (5,5), v Bulharsku (5,7) a na Kypru (6,2).

Stejně šetření se konalo i v roce 2018 a srovnání s rokem 2022 ukázalo, že úroveň spokojenosti s volným časem se mezi uvedenými roky nikterak výrazně nezměnila. Mírný nárůst byl zaznamenán v Litvě (+0,8 bodu), Portugalsku (+0,6 bodu) a Rumunsku (+0,5 bodu). Malý pokles úrovně spokojenosti s množstvím volného času zaznamenali obyvatelé Irska (-0,6), Lucemburska (-0,5), Francie a Kypru (shodně -0,4). Údaje v ostatních zemích EU vykazaly pokles či nárůst v rozmezí -0,2 až 0,3 bodu nebo žádný rozdíl. Také v případě Česka zůstala úroveň spokojenosti s volným časem v obou šetřeních stejná.

Za celou EU se nezměnila ani hodnota spokojenosti v závislosti na pohlaví. Průměr za muže i za ženy se v roce 2022 nijak nelišil od údajů zjištěných v roce 2018. Z hlediska věku byla v roce 2022 nejvyšší míra spokojenosti s množstvím využití volného času zaznamenána u starších osob (65 let a více), a sice 7,6 bodu, následovaná nejmladší skupinou (16–24 let) se 7,1 bodu. Nejméně spokojeni s množstvím volného času byli lidé ve věku, kdy se dá předpokládat, že už mají dostudováno a zároveň ještě nepobírají starobní důchod. U osob ve věku 25 až 64 let dosáhla úroveň spokojenosti s volným

časem 6,4 bodu, v užší věkové skupině 35–49 let pak dokonce pouze 6,2 bodu.

Z výsledků šetření vyplývá, že v roce 2022 byly v EU spokojenější s množstvím volného času domácnosti bez závislých dětí (7,0 bodu) než domácnosti se závislými dětmi (6,4 bodu). To platí pro celou EU, výjimkou byly Rumunsko, Lotyšsko a Řecko, kde je spokojenost těchto skupin de facto vyrovnaná.

S množstvím volného času byli o něco spokojenější lidé žijící na venkově či v zázemí velkých měst (6,8 bodu) než lidé ve městech (6,7 bodu). Spokojenější s množstvím svého volného času jsou také osoby s nižším vzděláním, s rostoucí úrovní vzdělání spokojenost klesá. U osob se základním vzděláním dosáhla v EU úroveň spokojenosti s množstvím volného času 6,9 bodu, u středoškoláků 6,8 a u osob s vysokoškolským vzděláním ještě o 0,2 bodu méně. Nejvyšší úroveň spokojenosti byla zaznamenána u osob se základním vzděláním ve Finsku (8,2), Slovinsku a Švédsku (v obou případech 7,9) a u osob s terciárním vzděláním v Rumunsku (7,9).

 bit.ly/4cKMMQt

Šetření EU SILC ad hoc modul 2022 o zdraví a kvalitě života obsahoval celkem 20 oblastí, které pokrývaly témata od osobní pohody (spokojenost s různými oblastmi života, pozitivní a negativní pocity, jako jsou štěstí, začlenění a osamělost) až po sociální a kulturní zapojení či vyloučení.

Trh s bydlením v EU neroste

V roce 2023 se počet transakcí s bydlením ve srovnání s rokem 2022 snížil ve 13 ze 16 zemí EU, pro které jsou údaje k dispozici. Druhým rokem tak většina vykazujících zemí zaznamenala pokles prodeje.

Největší pokles počtu transakcí evidoval Eurostat za rok 2023 v Lucembursku, kde množství prodaných bytů a rodinných domů spadlo téměř o polovinu (−43,3%). Následovaly trhy s bydlením v Rakousku (−26,4%), v Maďarsku a ve Finsku (shodně −24,5%). Naopak nárůst byl zaznamenán na Kypru (+31,0%), v Polsku (+3,9%) a v Irsku (+0,6%). Údaje za Česko nejsou na webu Eurostatu k dispozici.

Předloni, v roce 2022, zaznamenalo meziroční snížení počtu prodeje 10 z 16 vykazujících zemí. K největšímu došlo v Dánsku (−24,8%). Naproti tomu největší

posun počtu prodeje vzhůru zaevidovali ve stejném roce na Kypru (+27,4%).

V roce 2020 byl trh s bydlením ovlivněn vypuknutím pandemie covid-19. V důsledku různých opatření, která bránila pohybu osob, což omezovalo i reálné prohlídky nemovitostí, došlo k celkovému poklesu transakcí

s bydlením, přičemž pouze 4 ze 16 zemí EU, za které jsou k dispozici údaje, zaznamenaly v roce 2020 nárůst prodeje. O rok později, v roce 2021, se pak prodeje domů zvýšily ve 14 sledovaných zemích EU.

bit.ly/3LpipNa

Více nehod v horkých dnech

Podle rakouského statistického úřadu došlo v Rakousku loni během června až srpna ve dnech, kdy teplota přesáhla 30 °C, k podstatně většímu počtu dopravních nehod se zraněním než ve dnech s maximálními teplotami pod 30 °C.

V období od června do srpna 2023 došlo v Rakousku k 12 097 dopravním nehodám se zraněním osob. To odpovídá v průměru 131 nehodám denně, přičemž mezi horkými a běžnými dny jsou značné rozdíly. V horkém dni s teplotou 30 a více stupňů Celsia došlo v průměru ke 145 nehodám za den, zatímco v méně horkém dni se stalo 125 nehod, což odpovídá nárůstu o 15%.

Vyšší počet nehod v horkých dnech než ve dnech, kdy teploty zůstaly pod tropickou hranicí 30 °C, byl zaznamenán ve všech devíti spolkových zemích Rakouska. Nejvyšší počet tropických dnů v roce 2023 postihl Vídeň (37 dnů) a Innsbruck (35), nejméně Bregenz a Štýrský Hradec (po 20). Zvláště pozoruhodné byly údaje z Tyrolska: v běžných

letních dnech se stalo v průměru 15 nehod denně, ale v horkých dnech 20 (+33%).

Stejně jako v předchozích letech, byl i červen roku 2023 měsícem s největším počtem dopravních nehod se zraněním osob. Každá osmá nehoda roku 2023 se stala v červnu, což více než dvaapůlkrát převyšuje údaje za měsíc únor, v němž došlo k nejmenšímu počtu nehod.

Vysoký byl v létě 2023 také počet usmrcených osob při dopravních nehodách. Celkem 139 mrtvých je druhá nejvyšší hodnota od roku 2016. Nejtragičtějšími měsíci byly

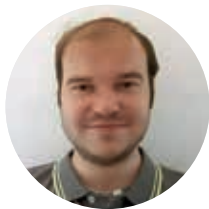
v roce 2023 červen a srpen se 47 usmrcenými v každém z nich.

Shodně s údaji za minulá léta se na počtu smrtelných nehod v létě 2023 významně podílely nehody jednostopých motorových vozidel (motocyklů a mopedů). V letních měsících bylo evidováno 86% smrtelných nehod jednostopých vozidel za celý rok, a 40% všech usmrcených při letních nehodách byli řidiči motocyklů nebo mopedů.

bit.ly/3LHFTnw

Domácnosti šetří a modernizují

Ve spotřebě energií domácnostmi se stále více prosazují obnovitelné zdroje.

**ZBYNĚK
ŠTECH**

vedoucí oddělení
statistiky
energetiky

Spotřeba paliv a energií domácnostmi představuje významnou položku na spotřebě celého národního hospodářství. V roce 2022 domácnosti v Česku spotřebovaly 303 759 TJ paliv a energií, a na celkové spotřebě se tak podílely téměř 30 %. Oproti roku 2021, kdy domácnosti spotřebovaly 331 450 TJ paliv a energií, došlo k úspoře o 8 %.

Důvodů k meziročním změnám spotřeby může být několik, velkou roli hraje například teplota vzduchu v průběhu roku, a především v zimě – rok 2022 byl teplejší než rok 2021. Mezi důležité faktory patří také ceny jednotlivých paliv a energií, ale i různé dotační programy a pobídky na pořízení nových technologií a zařízení.

VÝZNAM OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ROSTL

Největší podíl na spotřebě domácností zaujímá spotřeba obnovitelných zdrojů energie. Ta se také nejdynamičtěji vyvíjí. V roce 2015 domácnosti spotřebovaly 73 914 TJ obnovitelných zdrojů energie, v roce 2022 to bylo 103 609 TJ. Oproti roku 2021 však došlo k poklesu o 2 %. Mezi obnovitelnými zdroji energie pro domácnosti hrají prim palivové dřevo a dřevěné pelety či brikety. V průběhu let však stále více nabývají na významu fotovoltaické systémy a tepelná čerpadla.

Druhým zdrojem z hlediska spotřebovaného množství je zemní plyn. V roce 2022 ho domácnosti spotřebovaly 69 586 TJ. Ve srovnání s rokem 2021 to znamenalo výraznou úsporu o 20 %.

K meziročnímu snížení spotřeby došlo i v případě elektřiny a dálkového vytápění. U elektřiny to bylo o 9 % ze 62 136 TJ na 56 528 TJ, u dálkového vytápění o 12,2 % ze 45 658 TJ na 40 103 TJ.

Růst spotřeby domácnostmi byl zaznamenán pouze u tuhých uhelných paliv. V roce 2021 se jich

spotřebovalo 28 842 TJ, v roce následujícím 32 050 TJ, tedy o 11 % více.

ZVYŠUJE SE VYUŽÍVÁNÍ TEPELNÝCH ČERPADEL

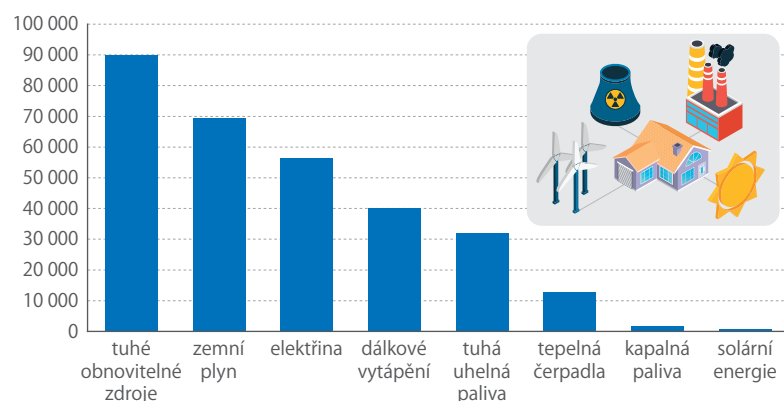
Nejvíce paliv a energií v českých domácnostech směřuje na vytápění. V roce 2022 to bylo 210 315 TJ, což odpovídalo 69,2 % z celkové spotřeby v domácnostech. V roce 2021 domácnosti na vytápění spotřebovaly 230 126 TJ. Pro vytápění domácnosti dlouhodobě používají nejvíce tuhé obnovitelné zdroje (palivové dřevo, dřevěné brikety, pelety). V roce 2022 jich spotřebovaly 85 748 TJ, tedy o 6 % méně než v roce 2021.

Zemního plynu na vytápění v roce 2022 spotřebovaly domácnosti 44 601 TJ. Proti předchozímu roku klesla spotřeba o 23 %. Tuhých uhelných paliv se k vytápění domácností v roce 2022 spotřebovalo 31 211 TJ, meziročně o 11 % více. Spotřeba dálkového vytápění klesla o 15,8 % na 27 058 TJ, spotřeba elektřiny pro vytápění o 17,6 % na 10 520 TJ.

Jedním z mála zdrojů, jejichž spotřeba pro vytápění domácností vzrostla, byla tepelná čerpadla. V roce 2022 se spotřebovalo 9 425 TJ z tepelných čerpadel, tedy o 50 % víc než v roce předchozím.

Druhá energeticky nejnákladnější činnost z pohledu domácností je ohřev vody. V roce 2022 domácnosti k tomuto účelu spotřebovaly 46 779 TJ paliv a energií, což odpovídalo 15,4 % z celkové spotřeby domácností. Oproti roku 2021 klesla tato spotřeba o 7 %. K ohřevu vody domácnosti nejvíce používají zemní plyn, dálkové vytápění a elektrickou energii.

CELKOVÁ SPOTŘEBA PALIV A ENERGIÍ DOMÁCNOSTMI V ČESKU (TJ, 2022)

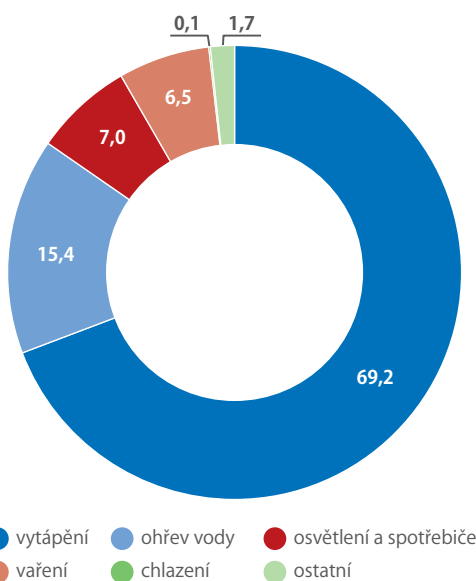
Zdroj: Eurostat

Spotřeba zemního plynu pro ohřev vody v roce 2022 činila 14 986 TJ, tedy o 20 % méně než v roce 2021. Z dálkového tepla využily domácnosti pro ohřev vody 13 045 TJ a spotřeba z tohoto zdroje klesla o 3,5%. Elektřiny pro ohřev vody bylo spotřebováno 11 108 TJ, což je o 1,5% více než v roce 2021.

ŠETŘIT POMÁHAJÍ I NOVÉ SPOTŘEBIČE

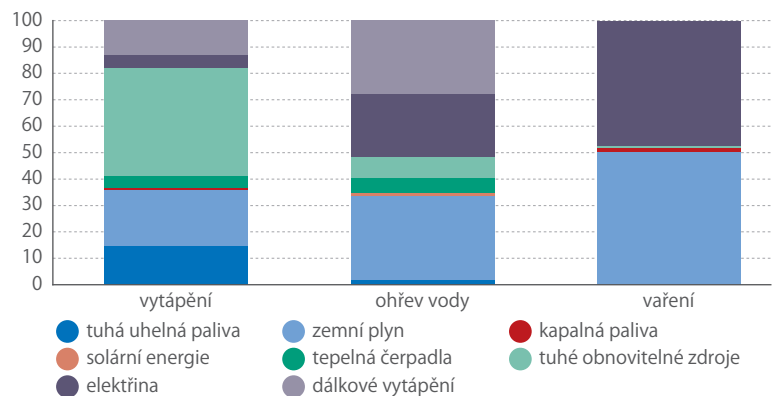
Třetí největší oblastí, kam směřují energie v domácnostech, je osvětlení a provoz velkých domácích spotřebičů, jako např. lednice, trouby, sporáku, pračky nebo sušičky prádla. K tomuto účelu se využívá pouze elektrická energie a v roce 2022 jí domácnosti spotřebovaly 21 350 TJ. Ve srovnání s rokem 2021 uspořily

PODÍLY PALIV A ENERGIÍ V DOMÁCNOSTECH PODLE ÚČELU UŽITÍ (% , 2022)

Zdroj: Eurostat

SPOTŘEBA PALIV A ENERGIÍ V DOMÁCNOSTECH PODLE ÚČELU UŽITÍ (% , 2022)

Zdroj: Eurostat

6%, a to jednak díky cílenému šetření, jednak také vlivem nahrazování starých, energeticky náročných spotřebičů novými. Zároveň se velice rozmáhá používání solárních a jiných energeticky úsporných druhů osvětlení.

Na vaření v roce 2022 spotřebovaly domácnosti 19 778 TJ paliv a energií a meziročně svou spotřebu snížily o 8,8%. K tomuto účelu jsou využívány převážně zemní plyn a elektřina. Spotřeba zemního plynu na vaření meziročně klesla o 6,3% na 9 999 TJ, spotřeba elektrické energie o 9,7% na 9 356 TJ.

Na ostatní činnosti, jako jsou např. grilování, sekání zahrady, ohřev bazénu či sauna, spotřebovaly v roce 2022 domácnosti 5 188 TJ paliv a energií a svou spotřebu proti roku 2021 snížily o 17%. Převážně k tomu využívaly elektrickou energii a obnovitelné zdroje. Elektrické energie v roce 2022 spotřebovaly 3 845 TJ, tedy o 24,1% méně než v roce 2021. Spotřeba obnovitelných zdrojů na ostatní činnosti vzrostla o 13,2% na 1 343 TJ.

ČERVEN 2024

PRŮMYSL

Průmyslová produkce v červnu 2024 po očištění o vliv počtu pracovních dnů meziročně klesla o 3,4%. Po vyloučení sezonních vlivů byla meziročně vyšší o 0,7%.

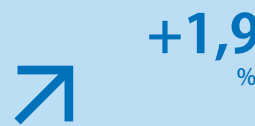
MALOOBCHOD

Tržby v maloobchodě očištěné od kalendářních vlivů se reálně meziročně zvýšily o 4,4%. K růstu tržeb nejvíce přispěly internetové a zásilkové obchody.

STAVEBNICTVÍ

Stavební produkce v červnu meziročně klesla o 10,2%. Po vyloučení sezonních vlivů byla meziměsíčně nižší o 0,8%.

SLUŽBY

Tržby očištěné od kalendářních vlivů reálně meziročně vzrostly o 1,9%. Nejvíce rostly v profesních, vědeckých a technických činnostech, největší pokles měly informační a komunikační činnosti.

CESTOVNÍ RUCH

V červnu letošního roku se počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních meziročně zvýšil o 2,3% a přenocování vzrostlo o 1,4%.

Rychleji než průměr EU

V prvním čtvrtletí letošního roku se tržby ve službách v Česku meziročně zvýšily o 5,5 %.

TOMÁŠ HARÁK

vedoucí oddělení datové podpory statistiky obchodu, služeb a životního prostředí

Ve třetím čtvrtletí roku 2023 dosáhl v Česku růst tržeb (v běžných cenách, očištěné o kalendářní vlivy) ve službách 2,4 % a ve čtvrtém 3,3 %. V prvním čtvrtletí letošního roku se tržby ve službách zvýšily o 5,5 %. Podobný trend zaznamenalo odvětví služeb i v rámci celé Evropské unie, kde se tempo růstu vyšplhalo z 3,4 % ve 3. čtvrtletí 2023 na letošních 5,2 %. V době psaní článku nebyly dostupné údaje za Irsko, Nizozemsko a Švédsko. Meziroční pokles byl z evropské sedmadvacítky zaznamenán pouze v Lotyšsku (-0,6 %) a Dánsku (-2,5 %). Na druhé straně růst oproti prvnímu čtvrtletí 2023 o více než 10 % hlásily Malta (+11,2 %) a Litva (+11,1 %).

NEJRYCHLEJI ROSTLO UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ

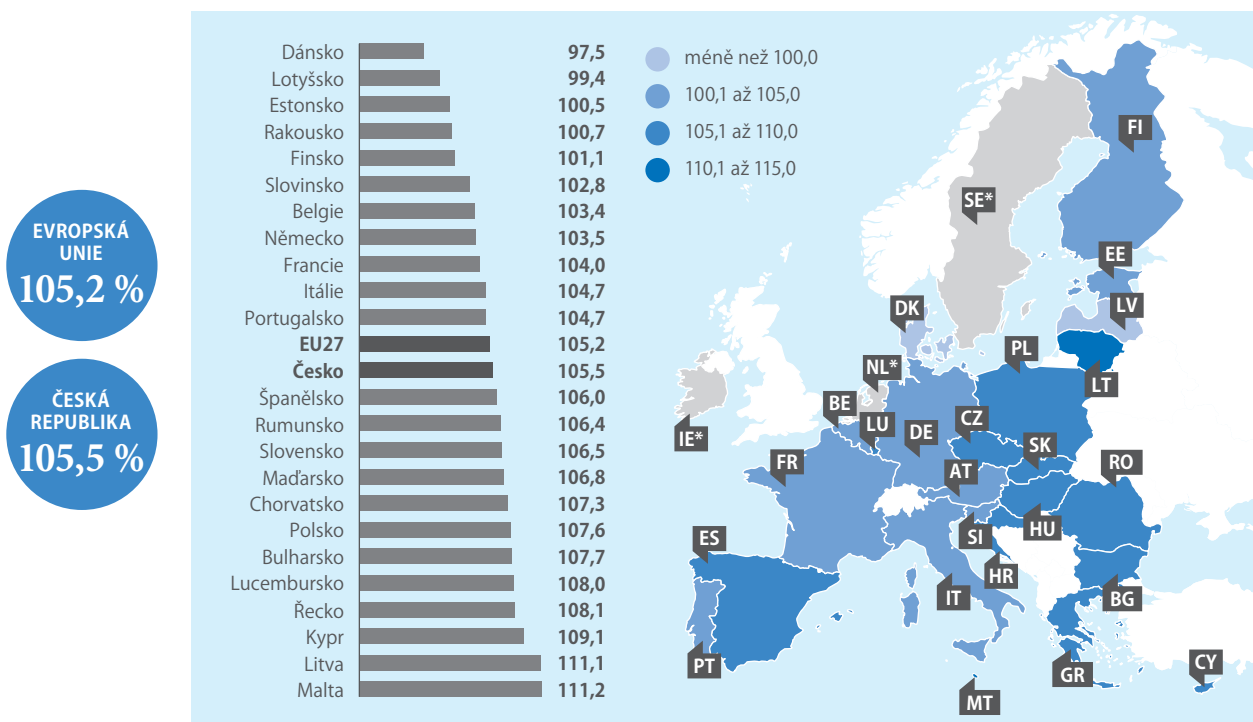
V Česku zaznamenaly meziroční zvýšení tržeb všechny ekonomické sekce služeb. Nejrychleji rostlo ubytování, stravování a pohostinství (CZ NACE, sekce I, +8,9%), přičemž růst vykázaly jak ubytování (CZ NACE, oddíl 55, +8,8%), tak stravování a pohostinství (CZ NACE, oddíl 56, +8,9%). V evropské sedmadvacítce tato sekce rostla o 6,9 % a rekordmanem se stalo Řecko s růstem 31 %. V žádné zemi EU nenastalo snížení tržeb.

Nejvýznamnějším odvětvím služeb z hlediska celkového objemu tržeb jsou činnosti v oblasti dopravy

a skladování (CZ NACE, sekce H). To v Česku vykázalo růst o 2,0 %, přičemž evropský průměr činil +0,5 %. Tržby se u nás navýšily u všech druhů dopravy: letecká doprava (CZ NACE, oddíl 51) o 22,4 %, vodní doprava (CZ NACE, oddíl 50) o 8,4 %, poštovní

MEZIROČNÍ INDEXY TRŽEB ZA SLUŽBY V 1. ČTVRTLETÍ 2024

Zdroj: Eurostat. *Údaje za Irsko, Nizozemsko a Švédsko nejsou dostupné.

a kurýrní činnosti (CZ NACE, oddíl 53) o 8,4%, pozemní a potrubní doprava (CZ NACE, oddíl 49) o 2,3%. Ve skladování a vedlejších činnostech v dopravě (CZ NACE, oddíl 52) však došlo k meziročnímu poklesu (-1,0%).

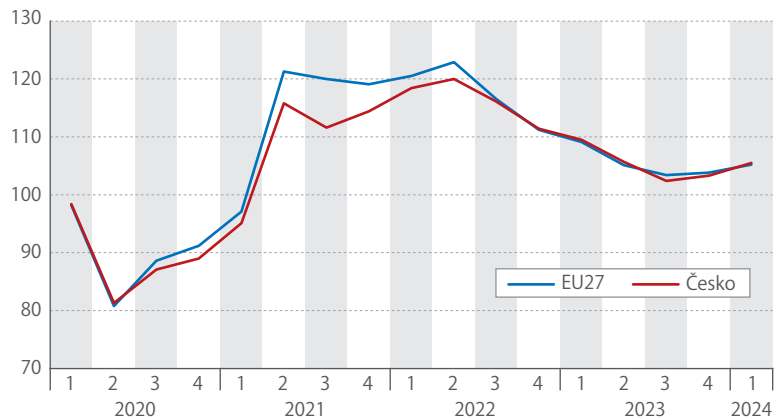
V druhém nejvýznamnějším odvětví služeb – informačních a komunikačních činnostech (CZ NACE, sekce J) se tržby v prvním kvartálu roku 2024 meziročně zvýšily o 5,1%. Za evropským průměrem (+8,0%) tak mírně zaostaly. Nejrychleji rostoucím odvětvím sekce J byla v tuzemsku tvorba programů a vysílání (CZ NACE, oddíl 60), kde se tržby zvýšily o 19,2%. Po Maďarsku (+27,5%) se jedná o druhý nejlepší výsledek v rámci EU. Dvouciferný nárůst (+11,2%) u nás dosáhly ještě činnosti v oblasti informačních technologií (CZ NACE, oddíl 62). Naopak největší propad (-34,5%) v této sekci ekonomických činností postihl filmový a hudební průmysl (CZ NACE, oddíl 59). To byl nejslabší výsledek v rámci EU27, jejíž průměr činil +0,9%.

TRŽBY CESTOVNÍCH AGENTUR STOUPAJÍ OD ROKU 2021

Činnosti v oblasti nemovitostí (CZ NACE, sekce L), pod které spadají nákup a prodej nemovitostí, jejich pronájem a správa nebo činnosti realitních agentur, rostly v Česku o 6,0%, v zemích evropské sedmadvacítky pak o 4,6%.

Také v sekci profesní, vědecké a technické činnosti (CZ NACE, sekce M) byl český růst tržeb (+7,1%) vyšší než průměr za Evropskou unii (+4,7%). Nárůst se týkal všech sledovaných odvětví této sekce, tedy právních a účetních činností (CZ NACE, oddíl 69, +6,2%), architektonických a inženýrských činností, kam spadají i technické zkoušky a analýzy (CZ NACE, oddíl 71, +6,0%), reklamy a průzkumu trhu (CZ NACE, oddíl 73, +7,1%) i ostatních profesních,

MEZIROČNÍ INDEXY TRŽEB ZA SLUŽBY

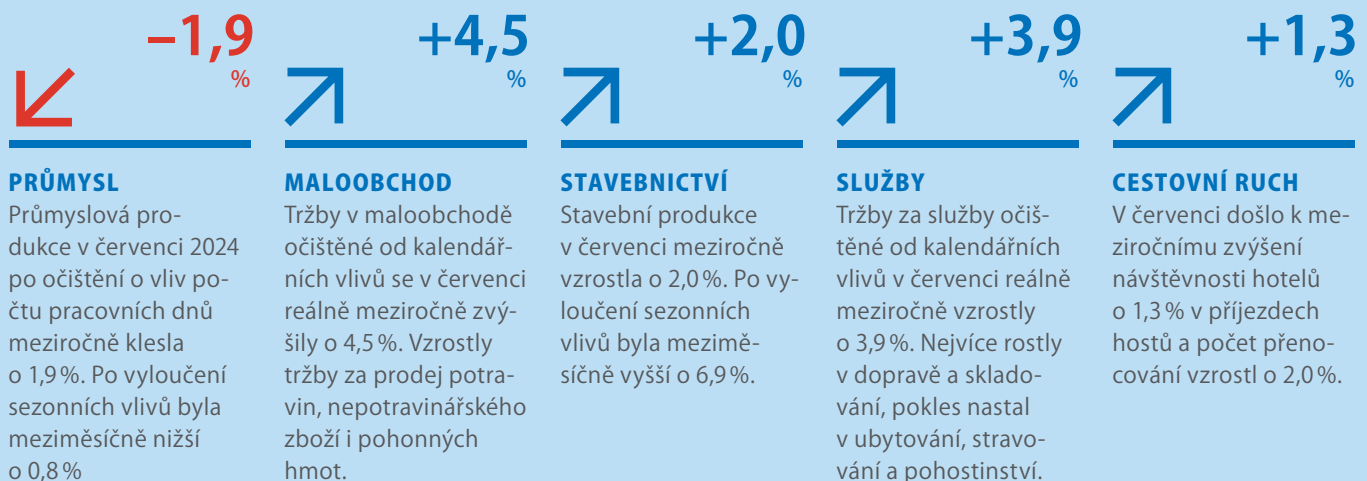

Zdroj: Eurostat

vědeckých a technických činností (CZ NACE, oddíl 74, +10,0%), mezi něž se vedle návrhářských, fotografických a překladatelských činností řadí například činnosti stavebního dozoru nebo umělečtí agenti.

V posledním zbývajícím odvětví služeb – administrativních a podpůrných činnostech (CZ NACE, sekce N) došlo v Česku k růstu tržeb o 7,8%, v evropské sedmadvacítky tržby této sekce rostly o 6,7%. V rámci této sekce bylo nejvyšší tempo růstu zaznamenáno u cestovních agentur, kanceláří a jiných rezervačních a souvisejících činností (CZ NACE oddíl 79), kde dosáhlo 19,6%. Tyto činnosti rostou nepřetržitě od druhého čtvrtletí roku 2021. V průměru za EU27 činil letošní nárůst 14,2%, v sousedním Slovensku se tržby zvedly o 48,3%. V tuzemsku stoupaly tržby i u dalších dílčích odvětví sekce N s výjimkou činností souvisejících se zaměstnáním (CZ NACE, oddíl 78), kde došlo k poklesu o 0,9%. Tržby za služby v tomto oddíle se snížily o 0,1% i v průměru za celou evropskou sedmadvacítku.

ČERVENEC 2024

Kolik knih přečteme za rok?

Alespoň jednu knihu za rok přečtou téměř dvě třetiny Čechů.

LENKA KÁRÁSZOVÁ

oddělení statistiky vzdělávání, zdravotnictví, kultury a sociálního zabezpečení

Do pravidelného šetření Životní podmínky zařadil Český statistický úřad v roce 2022 modul zaměřený na zdraví a životní styl, kvalitu života a zapojení do kulturního a společenského života. Jedna z otázek směřovala na počet přečtených knih za posledních dvanáct měsíců, přičemž se za přečtenou počítala nejen kniha tištěná či elektronická, ale i poslechnutá jako audiokniha. Pokud respondent nepřečetl žádnou knihu, byl požádán, aby uvedl důvod, proč se tak stalo.

Podle výsledků šetření přečte alespoň jednu knihu za rok 64 % obyvatel České republiky ve věku 16 a více let. Největší část populace (téměř třetina) zvládla přečíst za rok jednu až čtyři knihy. Více než čtyři a méně než deset knih pak ročně přečetlo 15 % respondentů. Poměrně velký podíl (17 %) připadá na osoby, které za posledních 12 měsíců přečetly dokonce deset či více knih. Naproti tomu více než třetina respondentů nepřečetla za rok žádnou knihu, přičemž jako důvod nejčastěji uváděli nedostatek zájmu (64 %) a nedostatek času (9 %).

VÍCE ČTOU ŽENY A VYSOKOŠKOLÁCI

Mnohem pilnějším čtenářkami jsou ženy, a to ve všech věkových skupinách. Alespoň jednu knihu za rok přečetlo 77 % žen, u mužů to byla pouze polovina. Deset a více knih za rok přečetlo 23 % žen, z mužů takovou porci zvládlo pouze 11 %.

Z hlediska věku najdeme nejvíce nečtenářů ve skupině 35 až 49 let (39 %). Nejvýkonnější čtenáři s alespoň deseti přečtenými knihami jsou nejvíce zastoupeni mezi seniory nad 64 let (21 %). Ostatní

věkové skupiny se ve čtenářských výkonech mezi sebou příliš neliší.

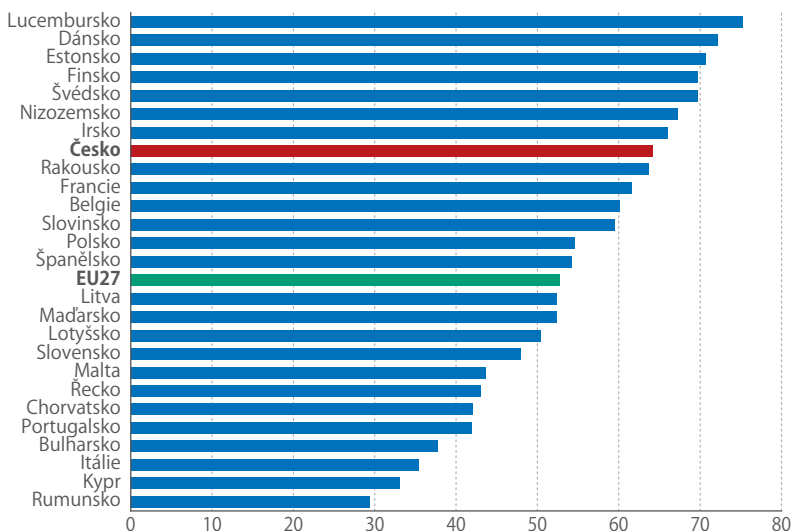
Podle dosaženého stupně vzdělání se nejvíce čtenářů nachází mezi vysokoškoláky (82 %). Alespoň deset knih za rok přečte dokonce čtvrtina z nich. Naopak nečtenáři mají nejvyšší zastoupení ve skupině osob se základním či středním vzděláním bez maturity (56 %). Pokud tito lidé přečtou za rok alespoň jednu knihu, zvládnou nejčastěji maximálně čtyři knihy ročně. Deset a více knih za rok jich přečte pouze 8 %.

ČEŠI PATŘÍ V EU K NADPRŮMĚRNÝM

V mezinárodním srovnání si čtenáři v České republice nestojí vůbec špatně. Mezi zeměmi Evropské unie se řadí s poměrem čtenářů, kteří přečetli alespoň jednu knihu, na osmé místo. Nejvyšší podíl čtenářů má Lucembursko (75 % populace), nejmenší Rumunsko (29 %). Pokud vezmeme v úvahu aktivnější čtenáře, tedy ty, kteří přečtou za rok pět a více knih, umístilo se Česko na devátém místě. Vítězi s největším podílem aktivnějších čtenářů jsou Finsko se Švédskem s 39 %, na posledním místě skončilo Rumunsko s 10 %. V kategorii nejvýkonnějších čtenářů (deset a více knih) obsadilo první příčku Irsko (26 %), poslední bylo opět Rumunsko (3 %). Česko se umístilo na pěkném dvanáctém místě.

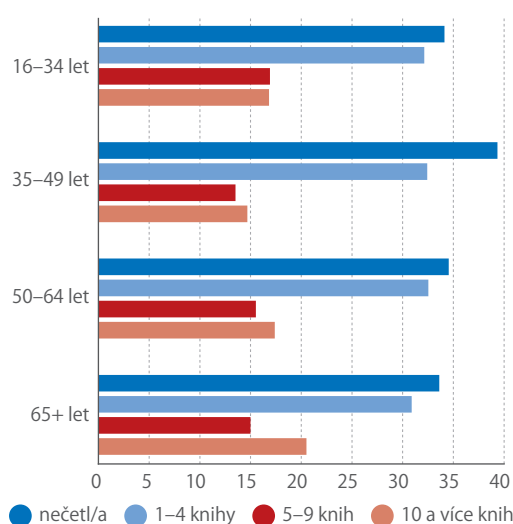
Leptší výsledky než Česká republika mají nejčastěji státy severské a některé západoevropské. Vždy ale čeští čtenáři dosahují vyšších hodnot, než je průměr Evropské unie, ve dvou případech se dokonce umístili v nejlepší třetině.

ČTENÁŘI V EU, KTEŘÍ ZA POSLEDNÍCH 12 MĚSÍCŮ PŘEČETLI ALESPŮ JEDNU KNIHU (% , 2022)

Zdroj: Eurostat

ČETBA KNIH ZA POSLEDNÍCH 12 MĚSÍCŮ PODLE VĚKOVÝCH SKUPIN (% , 2022)

Zdroj: ČSÚ

Máme se lépe než před pandemií aneb Jak je to s revizí národních účtů

Revize národních účtů jsou již dlouhodobě běžnou součástí moderní statistiky.

JAROSLAV SIXTA
místopředseda ČSÚ

**VLADIMÍR
KERMIEŤ**
ředitel odboru
národních účtů

V moderní historii došlo k několika zásadním revizím, které pokaždé alespoň částečně korigují pohled na minulost. Těmi nejvýznamnějšími byly v roce 2004 implementace ESA 1995 a srovnání se standardy EU, v roce 2011 zavedení nové klasifikace CZ-NACE a následně v roce 2014 implementace ESA 2010. Zatím poslední velká revize proběhla v červnu letošního roku a další je plánována na rok 2029.

Tyto velké revize, označované jako tzv. benchmarkové, jsou nařízené Eurostatem. Jejich cílem je obvykle aktualizace metod, zahrnutí nových datových zdrojů, oprava případných chyb, které Eurostat v členských zemích našel, a implementace nových standardů. Koordinace ze strany Eurostatu ještě neznamená automatickou akceptaci. V průběhu revize je Eurostat pravidelně informován o postupu prací a předběžných výsledcích. Konečné slovo pak bude mít při auditu, který v tomto případě očekáváme v roce 2026. Aktuální revize proběhla či probíhá ve všech zemích EU a Česko patří mezi vůbec první státy, které výsledky publikovaly.

Je pochopitelné, že jakákoliv revize dat není z uživatelského hlediska nikdy optimální, a to ani pro odborníky ČSÚ. Ti totiž kromě běžné práce a standardních odhadů musejí zajistit konzistentní údaje od roku 1993, resp. 1995 pro sektorové účty. Práce na revizi proto trvá obvykle více než jeden rok.

Klíčovou oblastí, které se aktuální revize dotkla, bylo bydlení. Došlo zde totiž k započítání nových datových zdrojů z posledního sčítání lidu. Jde o pravidelný desetiletý cyklus, jenž je zatím nenahraditelný. Výsledky Sčítání 2021 ukázaly mimo jiné na větší počet pronajímaných obydlí, než bylo odhadováno na základě běžně dostupných zdrojů. To bylo jedním z hlavních důvodů, proč se úroveň HDP roku 2019

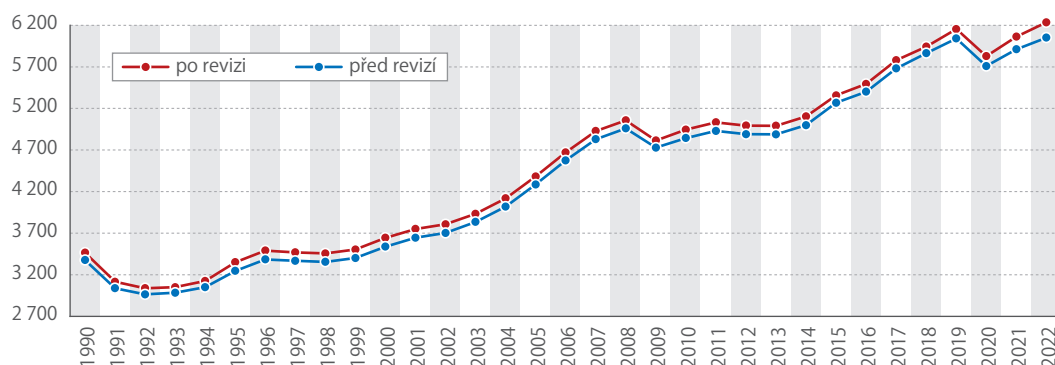
dosáhlo již v roce 2022 a proč došlo také k navýšení úrovně v letech 2020 a 2021. Kromě jiného se ve výsledcích projeví i běžné revize související s prvními ročními odhady roku 2022 (tzv. semidefinitivní verze), kde došlo k revizi údajů za výrobce energií.

Přestože je to uživatelsky nekomfortní, ukázalo se, že revidovaná hladina HDP roku 2019 je vyšší o 1,7%, což však nepředstavuje zásadní zvrat (viz komentář na webu ČSÚ – bit.ly/3ya6Tcd). Z makroekonomického pohledu přinesla revize jen mírné změny, které nijak zásadně nemění obrázek o celkovém vývoji ekonomiky. Považujeme za nezbytné se na tomto místě zamyslet nad interpretací rozsahu změn temp růstu HDP. Jde totiž vždy o odhady, kdy změny okolo 0,2 až 0,3 procentního bodu jsou v rámci statistické chyby. Jinými slovy, indexy 99,8 a 100,1 lišící se o 0,3 procentního bodu popisují podobnou situaci stagnace. Ani dramatický pokles, ani významný růst. Žádný statistický úřad na světě není schopen takovou statistickou chybu absolutně eliminovat.

Zajímavější jsou pak změny struktury, což bylo také vícekrát diskutováno. Je však třeba si uvědomit, že revize údajů za roky t-1 (2023), t-2 (2022) a t-3 (2021) jsou běžné a v rámci standardních mezí. Zde se však k tomu navíc ještě přidaly nové údaje ze Sčítání 2021.

Jak bylo uvedeno v úvodu, další revize národních účtů se plánuje na rok 2029, kdy dojde k implementaci nového standardu ESA. Bude to opět představovat velkou zátěž pro ČSÚ a státní statistickou službu, a samozřejmě to zvýší i nároky na komunikaci směrem k uživatelům. Na druhé straně ale implementace nového standardu rozšíří uživatelům nabídku informací a zmodernizuje některé postupy tak, aby lépe odpovídaly rychle se měnícímu světu.

SROVNÁNÍ HDP (ceny roku 2020) PŘED A PO REVIZI (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

Jak se měří důvěra v ekonomiku

Na stránkách tohoto časopisu zveřejňujeme pravidelně každý měsíc údaje vypovídající o tom, jaká je „důvěra v ekonomiku“. Co to ale vlastně znamená?

**JIŘÍ
OBST**

vedoucí oddělení
konjunkturálních
průzkumů

Za vším stojí tzv. konjunkturální průzkumy. Jedná se o statisticko-ekonomickou disciplínu, která má za cíl poskytovat aktuální informace pro hodnocení a analýzu ekonomického vývoje a pro detekci bodů zvratu v ekonomických cyklech. Slouží k monitorování současné hospodářské situace v daném státě nebo v rámci EU27, případně v zemích eurozóny.

VELKOU PŘEDNOSTÍ JE VČASNOST

Jednou z největších předností konjunkturálních průzkumů je včasnost. Zjednodušeně řečeno, jejich výsledky jsou publikovány ještě před skončením daného měsíce, zatímco na výsledky konvenčních, tzv. „tvrdých“ statistik si uživatelé musejí počkat dalších minimálně 35 dní od posledního dne v měsíci. Konjunkturální průzkumy tak lze trochu nadneseně označit jako okno s výhledem do budoucího vývoje ekonomiky.

ODBORNÝ ODHAD BUDOUČÍHO VÝVOJE

Konjunkturální průzkumy se provádějí převážně v podnikatelské sféře. Šetření probíhá pravidelně každý měsíc v oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a ve vybraných odvětvích služeb. Zjišťování názorů podnikatelů se uskutečňuje pomocí jednoduchých otázek v konjunkturálním dotazníku, které se týkají mnoha oblastí. Respondenti například uvádějí, jaký očekávají vývoj v jejich hlavní ekonomické činnosti, jak předpokládají, že se v jejich podniku bude vyvíjet zaměstnanost, ekonomická situace nebo ceny výrobků, zboží či služeb.

Součástí konjunkturálního průzkumu jsou rovněž spotřebitelské průzkumy. Ty vypovídají obecně

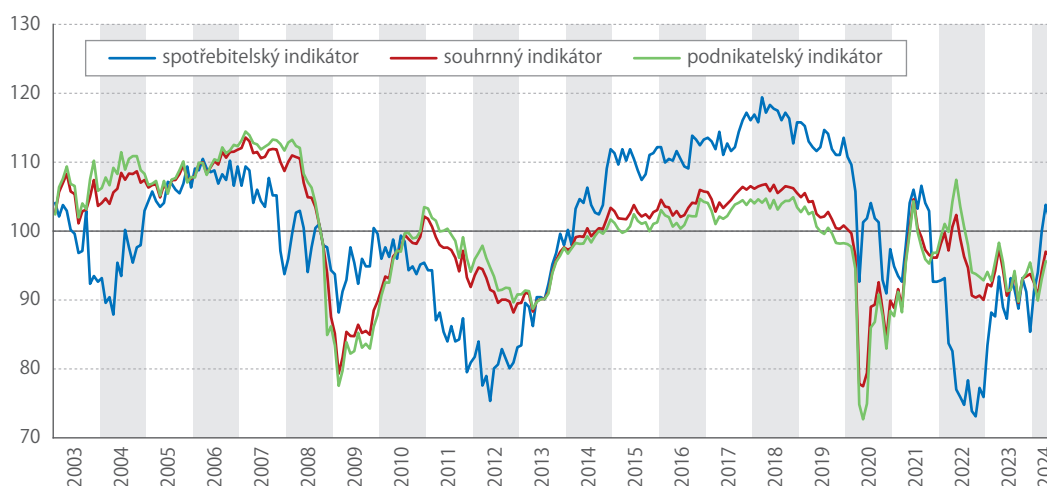
o úmyslech domácností, zejména o ochotě utracet za nákupy či investovat do spoření. Zabývají se ale též finanční situací domácností a jejich pohledem na vývoj v našem státě. Společným rysem konjunkturálních průzkumů je, že odpovědi nemají číselnou formu (např. jaké množství produktů se vyrobí nebo o kolik % stoupne výroba), ale hodnotí budoucnost pomocí obecnějších výrazů, například „lepší“, „stejný“, „horší“. Poskytování takovýchto informací bývá pro respondenty obvykle jednodušší než uvádění přesných čísel, přitom však vzhledem k jejich znalosti daného oboru je toto hodnocení velmi spolehlivé.

Očekávaný vývoj v jednotlivých odvětvích je pak kvantifikován prostřednictvím konjunkturálních indikátorů, též nazývaných indikátory důvěry. Základními výstupy v podnikatelské sféře jsou indikátor důvěry v průmyslu, indikátor důvěry ve stavebnictví, indikátor důvěry v obchodě a indikátor důvěry ve vybraných odvětvích služeb. Ve spotřebitelské sféře se jedná o indikátor důvěry spotřebitelů.

CO JE TO VLASTNĚ INDIKÁTOR DŮVĚRY?

Jedná se o průměr sezonně očištěných sald dílčích vybraných ukazatelů, z nichž se každý indikátor sestavuje. Jak již bylo zmíněno výše, respondenti v podnikatelské části konjunkturálních průzkumů mohou na většinu otázek zjišťovaných dotazníkem odpovědět výběrem jedné ze tří nabízených odpovědí (zvýší/nezmění/sníží;lepší/nezmění/zhorší atd.). U každé konkrétní otázky se zjistí procentuální podíl kladných a záporných odpovědí, a jejich rozdíl tvoří tzv. konjunkturální saldo. Výsledné saldo se následně očišťuje od sezonních vlivů, aby bylo možné výsledky

VÝVOJ TŘÍ ZÁKLADNÍCH INDIKÁTORŮ DŮVĚRY

Zdroj: ČSÚ

srovnávat v čase. Hodnota konkrétního indikátoru je pak průměrem sezonně očištěných sald otázek vstupujících do jeho výpočtu. Zjednodušeně platí, že čím vyšší kladná hodnota daného indikátoru je, tím lépe. Kladný výsledek značí, že se důvěra v ekonomiku zvyšuje, firmy jsou v dobré kondici, a lze očekávat dobrá čísla i v následných konvenčních relevantních statistikách.

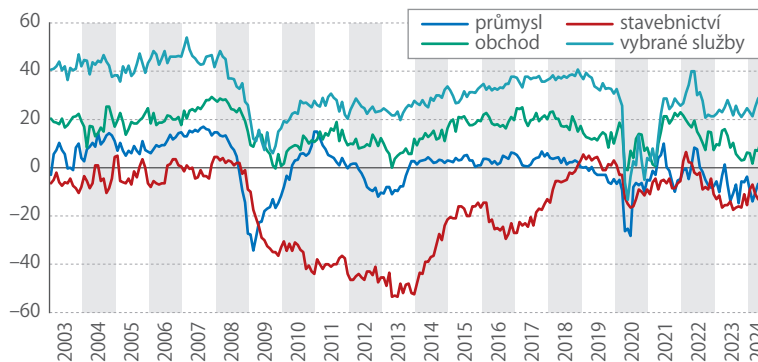
Z dílčích odvětvových indikátorů důvěry podnikatelů a indikátoru důvěry spotřebitelů se jako další krok sestavuje souhrnný indikátor důvěry, označovaný také jako indikátor ekonomického sentimentu. Český statistický úřad ho konstruuje od roku 1998, kdy se poprvé začala zjišťovat důvěra v ekonomiku mezi spotřebiteli.

HARMONIZACE UMOŽŇUJE MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

Vzhledem k významu, který konjunkturální průzkumy pro sledování hospodářského vývoje v Evropské unii mají, jsou tyto průzkumy v rámci Evropy harmonizované a tvoří součást informačního systému Evropské unie. Spadají do programu Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys, zastřešovaného Evropskou komisí, která na provádění konjunkturálních průzkumů pravidelně přispívá v rámci grantového programu.

V praxi to znamená, že členské státy EU a státy začleněné do výše zmíněného harmonizovaného programu provádějí konjunkturální průzkumy podle sjednocené metodiky vydané Evropskou komisí. Harmonizace v evropském prostoru tak umožňuje porovnávat data napříč všemi zeměmi EU. Výsledky publikované na nadnárodní úrovni jsou hojně využívány nejen samotnou Evropskou komisí, ale také OECD, Evropskou centrální bankou a mnoha analytickými institucemi.

SALDA SEZONNĚ OČIŠTĚNÝCH INDIKÁTORŮ DŮVĚRY

Zdroj: ČSÚ

Indikátor důvěry v průmyslu je průměr sezonně očištěných sald tří ukazatelů (hodnocení současné celkové poptávky, zásoby hotových výrobků na skladech s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti v nejbližších třech měsících).

Indikátor důvěry ve stavebnictví je průměr sezonně očištěných sald dvou ukazatelů (hodnocení současné celkové poptávky po stavebních pracích a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících).

Indikátor důvěry v obchodě je průměr sezonně očištěných sald tří ukazatelů (hodnocení současné ekonomické situace podniků v obchodě, hodnocení současného stavu zásob zboží na skladech s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace podniků v příštích třech měsících).

Indikátor důvěry ve vybraných odvětvích služeb je průměr sezonně očištěných sald tří ukazatelů (hodnocení současné ekonomické situace podniků ve službách, hodnocení současné poptávky po službách a očekávaná poptávka v nejbližších třech měsících).

Indikátor důvěry spotřebitelů je průměr sezonně očištěných sald čtyř ukazatelů (očekávání domácností ohledně vývoje celkové hospodářské situace v Česku, hodnocení současné finanční situace domácností, očekávání vývoje finanční situace domácností v nejbližších dvanácti měsících a očekávané velké nákupy spotřebitelů).

SRPEN 2024

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů v ekonomiku se meziměsíčně snížila o 1,5 bodu na hodnotu 93,0. Důvěra spotřebitelů klesla o 1,1 bodu na 97,3. Souhrnný indikátor spadl o 1,4 bodu na 93,7. Meziročně je celková důvěra v ekonomiku nižší.

-1,4
bodu

+1,6
bodu

PRŮMYSL

Důvěra podnikatelů v odvětví průmyslu se meziměsíčně zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 1,6 bodu na hodnotu 91,5. Ve srovnání s loňským srpnem je důvěra v průmyslu nižší.

-2,4
bodu

STAVEBNICTVÍ

V odvětví stavebnictví se důvěra podnikatelů ve srovnání s červencem snížila. Indikátor důvěry poklesl o 2,4 bodu na hodnotu 105,5. Meziročně je důvěra vyšší.

-2,6
bodu

OBCHOD

V odvětví obchodu se důvěra podnikatelů v ekonomiku meziměsíčně snížila. Indikátor důvěry poklesl o 2,6 na hodnotu 94,7. V meziročním srovnání je důvěra v obchodu vyšší.

-4,3
bodu

SLUŽBY

Důvěra podnikatelů ve vybraných odvětvích služeb se proti červenci snížila. Indikátor důvěry poklesl o 4,3 bodu na hodnotu 93,0. Meziročně je důvěra ve službách nižší.

-1,1
bodu

SPOTŘEBITELÉ

Důvěra spotřebitelů v ekonomiku se meziměsíčně počtvrté v řadě snížila. Indikátor důvěry poklesl o 1,1 bodu na 97,3. Ve srovnání se srpnem 2023 je důvěra spotřebitelů vyšší.

Čtvrtina Čechů komunikuje se státem pomocí identity občana

Možnost vyřizování si osobních záležitostí na úřadech online využívají zejména mladší věkové kategorie občanů.

LENKA WEICHETOVÁ
oddělení statistik
výzkumu, vývoje
a informační
společnosti

Na jaře loňského roku byla do pravidelného šetření ČSÚ o používání informačních technologií v domácnostech poprvé zařazena sada otázek týkajících se využívání identit občana k přihlašování do online služeb veřejné správy. Pomocí těchto identit se lidé mohou přihlásit například do Portálu občana nebo do daňového portálu Finanční správy, jehož prostřednictvím lze podat daňové přiznání. Letos také bylo možné využít tyto identity k podání přihlášky na střední školu. V komerčním sektoru umožňují vybrané identity přihlásit se například do některých e-shopů prodávajících elektroniku.

V rámci šetření byli respondenti dotazováni, zda použili některou z identit v posledních 12 měsících.

NEJČASTĚJŠÍ JE BANKOVNÍ IDENTITA

Z výsledků vyplývá, že alespoň jednu z identit občana využilo 26 % osob starších 16 let. Nejvíce využívané byly bankovní identity, které použilo 22 % respondentů. K rozšíření tohoto nástroje přispěl především fakt, že služby internetového bankovníctví využívá v Česku 6,3 milionu šestnáctiletých a starších obyvatel. Jde tedy o způsob jednoduše dostupný a srozumitelný pro velkou část populace.

Dále mohou Češi vlastnit také eObčanku. Přihlášení přes ni využilo ve sledovaném období 2,2 % osob. V případě eObčanky se jedná o klasický občanský průkaz, který je opatřený čipem a pro přihlášení přes něj je potřeba čtečka karet a určený software. Nejde o nově vzniklou aplikaci eDoklady. Ostatní identity občana využilo dohromady 4,3 % osob. Mezi ně bylo

zahrnuto Moje ID, NIA ID, Mobilní klíč k eGovernmentu, I.CA Identita s kartou Starcos a českým státem uznávané elektronické identity jiných zemí EU.

Lidé se pomocí státem uznávaných identit přihlašují nejčastěji do služeb české veřejné správy, ale pomocí některých z nich se mohou přihlásit i do služeb veřejných správ v jiných zemích EU. Nelze tak ale využít všechny identity občana. Do služeb veřejné správy jiné země EU se pomocí české identity občana přihlásilo přibližně 1 % osob.

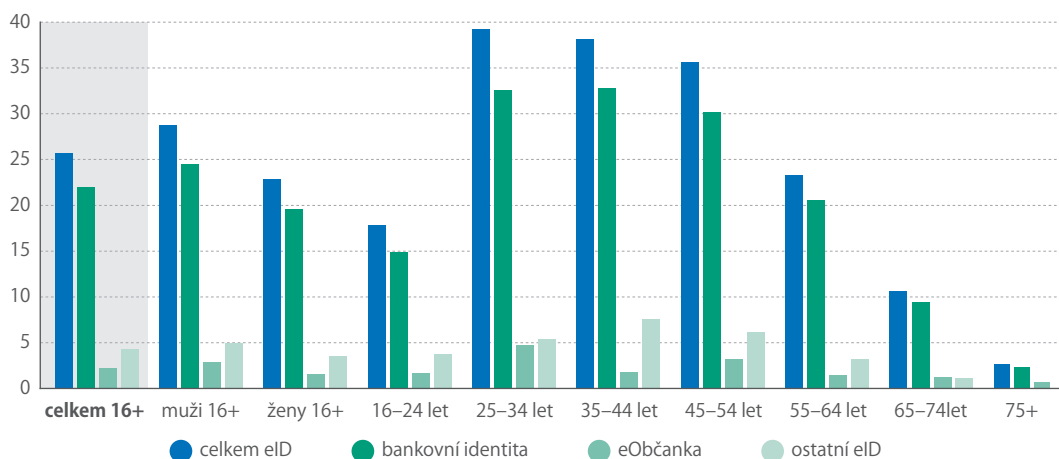
IDENTITU POUŽÍVÁ POLOVINA VYSOKOŠKOLÁKŮ

V používání bankovních, ale i jiných identit, existují velké rozdíly mezi lidmi různého věku, pohlaví a vzdělání. Online komunikace se státem je obecně nejméně rozšířená mezi seniory. Například bankovní identitu použilo pouze 10 % z osob ve věku 65–74 let a z osob nad 74 let to byla pouze 2 %. Je to dáno tím, že poměrně velká část seniorů stále nepracuje s internetem, a tedy nemůže bankovní ani jinou identitu využít. Ve věkové skupině 65–74 let nepoužívá internet 35 % osob a mezi občany nad 75 let 66 % osob. Velké rozdíly mezi seniory bychom našli také podle toho, jestli žijí ve městě, nebo na vesnici.

Nejčastěji používali přihlašování přes bankovní identitu lidé ve věku 25–44 let. Z nich se online přes bank ID přihlásila ve sledovaném roce třetina.

Elektronický občanský průkaz využilo nejvíce osob ve skupině 25 až 34 let. V ní tento dokument použilo téměř 5 % osob. Ostatní elektronické identity

UŽIVATELÉ IDENTITY OBČANA PODLE VĚKU A POHLAVÍ (% osob ve věku 16 a více let)

Zdroj: ČSÚ, Šetření o využívání informačních technologií v domácnostech

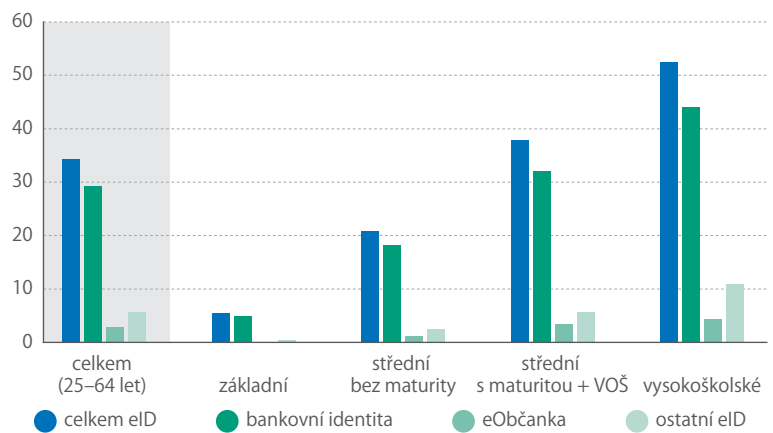
byly nejoblíbenější mezi lidmi ve věku 35 až 44 let, u nichž se podíl využívání tohoto způsobu identifikace blížil 8 %.

Ještě výraznější rozdíly než u věkových kategorií najdeme v členění podle dosaženého vzdělání. Zde se výsledky týkají pouze populace ve věkovém rozmezí 25–64 let. Mezi vysokoškolsky vzdělanými se přihlásilo přes alespoň jednu z elektronických identit 52 % osob, zatímco mezi osobami se základním vzděláním to bylo pouze 5 %. Nejčastěji využívanou bankovní identitu použilo 44 % osob s vysokoškolským vzděláním, ale méně než 5 % z osob se základním vzděláním. Lidé se základním vzděláním v podstatě nevyužívali ostatní druhy identit, zatímco z osob s vysokoškolským vzděláním použila eObčanku 4 % a alespoň jednu z ostatních druhů identit 11 %.

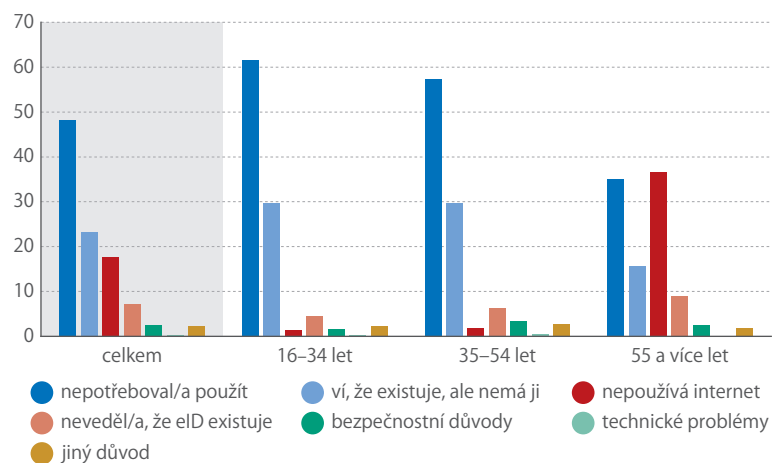
BEZ IDENTITY JSOU HLAVNĚ STARŠÍ OBČANÉ

Z osob, které identitu občana nepoužily, uvedlo 18 %, že vůbec nepoužívají internet. Naprostá většina z nich patřila do kategorie starších 55 let. Téměř polovina záporných odpovědí pocházela od těch, kteří sice používají internet, ale zrovna nepotřebovali se státem nic vyřizovat. Dalších 7 % nevyužívajících se o identitě občana dozvědělo až z vlastního šetření. Předtím o ní nikdy neslyšeli, a nevěděli tedy, že ji mohou mít a použít. O možnosti získat identitu 23 % sice vědělo, ale nezřídilo si ji. A skoro 3 % uvádělo, že se obávají o zabezpečení celého procesu použití identity. Důvody nepoužití se lišily podle věku respondentů. Například to, že o existenci identit nevědí, uváděly častěji osoby ve věku 55 a více let. Lidé mladší 55 let pak v porovnání se staršími spoluobčany častěji uváděli, že nic se státem vyřizovat nepotřebovali nebo že identitu nemají.

UŽIVATELÉ IDENTITY OBČANA PODLE VZDĚLÁNÍ (% osob ve věku 25 až 64 let)

DŮVODY, PROČ LIDÉ NEPOUŽILI IDENTITU OBČANA (% z osob, které nepoužily tyto identity)

Zdroj: ČSÚ, Šetření o využívání informačních technologií v domácnostech

STATISTIKA VĚDA JE...

Vydáváme mezinárodní
odborný recenzovaný
časopis **STATISTIKA**

Vychází 4x ročně anglicky
tištěný i online

Objednávejte

STATISTIKA:
Statistics and Economy
Journal
na stránkách
csu.gov.cz/1-statistika

Korespondenční volba nebude pro ČSÚ problém

S první místopředsedkyní ČSÚ Evou Krumpovou jsme hovořili o připravenosti nejen na ty nejbližší volby krajské a senátní, ale také na další volby v příštích letech, které budou probíhat podle nových pravidel.

Foto: Tereza Koutecká

Na konci září proběhnou krajské volby. Bude se zpracování jejich výsledků v něčem lišit od těch minulých v roce 2020?

Zákon o správě voleb byl schválen v letošním roce a účinnosti nabývá od 1. ledna 2026. Volby do zastupitelstev krajů i do třetiny Senátu tedy ještě proběhnou stejně jako ty předchozí. To však

neznamená, že ČSÚ neprovádí žádné úpravy v metodických a podpurných materiálech, které pomáhají okrskovým komisím při sčítání hlasů. Právě naopak. Po každých volbách probíhá vyhodnocení. Na základě aktuálních poznatků a zkušeností si vždy řekneme, na co je dobré se při příštích volbách zaměřit.

Kolik lidí se na zpracování výsledků krajských voleb bude celkem podílet a co všechno budou mít na starosti?

Stejně jako při jiných volbách se bude na zpracování výsledků podílet přibližně 2 500 zaměstnanců, a to jak interních, tak externích. ČSÚ nemá tolik kmenových zaměstnanců, abychom mohli pokrýt všechny personální potřeby související se zpracováním výsledků voleb. Externisté jsou z velké části lidé, kteří s námi na volbách spolupracují dlouhodobě. Většinou působí na přebíracích místech ČSÚ, která jsou rozprostřena po celé České republice. Jejich hlavním úkolem je převzít od okrskové volební komise výsledky hlasování, provést formální kontrolu a zanechat data do systému. Data jsou následně odeslána do ústředí, kde se finálně zpracovávají. Samozřejmě s tím souvisí mnoho dalších úkolů, zajišťujeme například metodickou pomoc členům okrskových volebních komisí, provádíme školení a testujeme funkčnost technického a programového vybavení, včetně spolupráce při volebních zkouškách.

Před samotnými volbami také probíhá několika-měsíční příprava techniky i aplikací, školení zaměstnanců a členů okrskových volebních komisí, tvorba registru kandidátů, metodických pokynů pro okrskové volební komise a edukačních materiálů, jako je prezentace pro školení nebo videopořad, ale i mnoho dalších úkolů.

V loňském rozhovoru jsme mluvili o tom, že by bylo vhodné zredukovat počet přebíracích míst při volbách a dát ČSÚ větší volnost v tom, kolik těchto míst pro které volby zřídí. Podařilo se v této věci něco posunout dopředu?

Díky schválení zákona o správě voleb to možné bude, ale poprvé až pro volby do zastupitelstev obcí v roce 2026. Redukci přebíracích míst, směřující k zefektivnění procesu voleb, již nyní začínáme připravovat a budeme na ní spolupracovat s Ministerstvem vnitra, s krajskými úřady i dalšími dotčenými subjekty.

Přestože ČSÚ věnuje školení okrskových volebních komisí značnou pozornost, dochází občas v jejich práci k chybám. Máte nějaké návrhy či nástroje, jak práci okrskových komisí zlepšit?

V České republice je téměř 15 tisíc okrskových volebních komisí. Při školení jejich členů klademe důraz na to, abychom dobře vysvětlili, jak jednotlivé hlasy sčítat či vyhodnocovat jejich platnost. Jak jsem už upozornila, při tvorbě školicích materiálů a rozhodování, na co při školení klást důraz, vycházíme vždy i z aktuálních poznatků z posledních voleb. Případným chybám komisí se snažíme maximálně zabránit.

Komise ale pracují samostatně a během sčítání hlasů není nikdo z ČSÚ přítomen. Za správnost výsledků hlasování jsou zodpovědní členové okrskových volebních komisí. Ty mohou nominovat kandidující

subjekty a zajistit si tak kontrolu celého procesu. ČSÚ výsledky už jen přebírá a kontroluje po formální stránce.

ČSÚ nedávno modernizoval svůj web. Změnilo se v této souvislosti také něco na webu volby.cz?

Modernizaci a úpravu webu volby.cz intenzivně připravujeme. Nové stránky budou kopírovat design stránek ČSÚ. Na úvodní stránce se jednotlivé druhy voleb zobrazí v dlaždicích, výběr požadovaných ukazatelů a území bude přehlednější a generované tabulky umožní více uživatelských úprav. Umožní se například výběr parametrů, řazení, skrytí sloupců a zejména snadné uložení zobrazené tabulky. Doufám, že se uživatelům budou nové stránky líbit.

Nedávno politici schválili možnost využití korespondenční volby voliči v zahraničí. Podílel se ČSÚ na připomínkování tohoto návrhu? Jak se možnost volit korespondenčně dotkne práce ČSÚ?

Český statistický úřad je připomínkovým místem pro volební zákony vždy. V průběhu přípravy zákona či novely se zaměřujeme na úkoly, které souvisejí se zpracováním výsledků voleb, tedy zda je podle návrhu možné postupovat a výsledky zpracovat. Zpracování výsledků korespondenční volby na úrovni ČSÚ nebude zásadní problém, nicméně oproti stávajícímu stavu si to vyžádá nějaké práce navíc. Důležitá bude i komunikace s Ministerstvem zahraničních věcí.

Kolik zaměstnanců má ČSÚ na krajských správách?

K začátku srpna na krajských správách pracovalo téměř 650 kmenových zaměstnanců. Ti zajišťují celou řadu úkolů.

Všechny krajské správy mají oddělení informačních služeb pro poskytování informací zejména v rámci regionu a funguje i velmi dobrá spolupráce s ústředím. Ze společných aktivit můžu vyzvednout například takzvanou virtuální ústřednu, která byla zřízena v minulém roce. Díky ní vyřizuje dotaz uživatele ten zaměstnanec ČSÚ, který má zrovna časový prostor, bez ohledu na to, na které krajské správě má pracoviště a odkud přichází dotaz.

Součástí každé krajské správy je rovněž oddělení terénních zjišťování. To má za úkol provádět šetření v domácnostech a zjišťování pro cenovou statistiku. Dále na vybraných krajských správách probíhá zpracování různých statistických úloh. Statisticy získávají data od podniků, provádějí jejich verifikaci a poskytují podnikům informační podporu. V neposlední řadě lidé v krajích zajišťují také správu registrů ekonomických subjektů. A malou skupinu zaměstnanců tvoří hospodářští a administrativní pracovníci.

Je o práci na krajských správách zájem? Do jakých pozic se zaměstnanci shánějí nejobtížněji?

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

Na zpracování výsledků krajských a senátních voleb se bude podílet přibližně 2 500 zaměstnanců.

Ing. Bc. Eva Krumpová, MBA

Absolvovala Provozně ekonomickou fakultu České zemědělské univerzity v Praze a následně pracovala jako vedoucí oddělení pro rozvoj a projektovou činnost na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. V ČSÚ působila v letech 1997 až 2011 v oblasti statistiky výdajů na životní prostředí. Zastávala také pozici vedoucí oddělení evropských fondů. Podílela se rovněž na řadě projektů jak ze strukturálních fondů, tak Eurostatu. Místopředsedkyní Českého statistického úřadu je od srpna 2017.

Nízké platové ohodnocení odpovídající stanoveným platovým tabulkám a náročná náplň práce nábor nových zaměstnanců neusnadňují. Jako zaměstnavatel máme uchazečům co nabídnout, ale na některé pozice je nutné výběrová řízení opakovat. Zatím jsme na krajských správách neměli dlouhodobě neobsazenou pozici, což je i díky velkému nasazení kolegů při hledání potenciálních uchazečů a šíření informace o volném místě. Pokud se nezvýší platy ve státní sféře, obávám se, že nejen, že bude obtížné obsazovat volná místa, ale také udržet si stávající kvalifikované zkušene zaměstnance.

Obecným jevem, a to nejen v Česku, je snižování ochoty respondentů účastnit se statistických šetření. Jak tento problém řeší ČSÚ?

Zde je potřeba rozlišit šetření v domácnostech a šetření pro strukturální statistiky. Šetření v domácnostech nespadá pod takzvanou zpravodajskou povinnost dle zákona o státní statistické službě. To znamená, že účast v šetření, která probíhají na základě náhodného výběru, je dobrovolná. Vysoké úspěšnosti se daří dosahovat především díky schopnostem, zkušenostem a obětavosti našich tazatelů. Respondentům se také snažíme nabídnout různé alternativy, jak nám mohou data poskytnout. Pro příští rok například připravujeme možnost vyplnění dotazníku online. Do budoucna budeme prověřovat i další možnosti, ale minimálně první návštěva u respondenta bude muset vždy proběhnout osobně.

V případě sběru dat pro strukturální statistiky je zpravodajská povinnost daná zákonem

a respondenti, tedy firmy, podnikatelé a další právnické osoby, jsou vždy začátkem roku prostřednictvím dopisu seznámeni s tím, jaké údaje od nich budeme požadovat.

Pro zajišťování dat ze strukturálních statistik vzniklo v ČSÚ v loňském roce oddělení koordinace datových vstupů. Čím se zabývá?

Již před vznikem oddělení bylo v mé kompetenci zajištění koordinace sběru dat na krajských správách. Vzhledem k vývoji technologií je však potřeba, aby i ČSÚ uměl rychle reagovat na přicházející změny a v první řadě se v maximální možné míře zaměřil na získávání administrativních dat a snižování administrativní zátěže respondentů. Vytvořením tohoto oddělení nevznikla žádná nova služební místa, ale došlo k centralizaci zaměstnanců do jednoho oddělení. To má za úkol integrovat a rozvíjet procesy vstupního zpracování a zajistit jejich technologickou podporu. To znamená v návaznosti na strategické cíle ČSÚ zavádět a rozvíjet vícekanalovou komunikaci mezi úřadem a respondenty statistických zjišťování, včetně procesní a znalostní podpory respondentů, a také sledovat nové trendy v oblasti technologií a vyhledávat nové příležitosti pro jejich realizaci a případný rozvoj stávajících aplikací.

Aktuálně jsme zapojeni do celouřadového projektu s názvem Statistický informační systém 5.0, který probíhá v rámci Národního plánu obnovy. Konkrétně s částí „VSTUP“ neboli unifikované vstupní rozhraní. Díky tomuto projektu dojde k významným změnám v oblasti sběru dat. Mimo jiné bude vybudován takzvaný portál respondenta, který bude uživatelsky přívětivý pro přímé vyplňování výkazů elektronickou cestou. Dále chceme v rámci snižování zátěže respondentů získávat data přímo z podnikových informačních systémů. Pracujeme na vývoji externí integrační sběrnice a dalších významných prvků, které povedou k velkému posunu při sběru a zpracování statistických dat. V krátkém čase realizujeme mnoho aktivit, jimž věnujeme značné úsilí. Já pevně věřím, že přibližně za rok a půl budu již moci představit fungující systémy.

Loni byly dokončeny rozsáhlé rekonstrukce budov ČSÚ v Brně a ve Zlíně. Chystají se nějaké stavební či technologické úpravy dalších krajských objektů?

O veškeré budovy, které jsou ve správě ČSÚ, se staráme s péčí řádného hospodáře. Jsem velmi ráda, že rekonstrukce krajských správ v Brně i ve Zlíně, kde sdílíme objekt s Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, byly úspěšně dokončeny a dojde k naplnění stanovených cílů. Zlepšilo se pracovní prostředí pro zaměstnance a z prvních dat už zaznamenáváme energetické úspory. Ale máme ve správě i další budovy, které postupně upravujeme a modernizujeme. Nedávno byla dokončena rekonstrukce kotelny krajské správy v Plzni a drobnější investice probíhají i v ostatních krajích.

Dlouhodobé trendy narušily covid a válka na Ukrajině

Co se změnilo v krajích České republiky během uplynulých pěti let.

kolektiv autorů
z KS ČSÚ
pod vedením
**MONIKY
MIKANOVÉ**

Mnoho statistických dat zpracovávaných ČSÚ vypovídá nejen o vývoji České republiky jako celku, ale umožňuje i srovnání jednotlivých krajů. Pojďme se podívat na mezikrajské rozdíly a podobnosti v několika nejzajímavějších oblastech.

REKORDNÍ ÚMRTNOST I PŘÍRŮSTKY MIGRACÍ

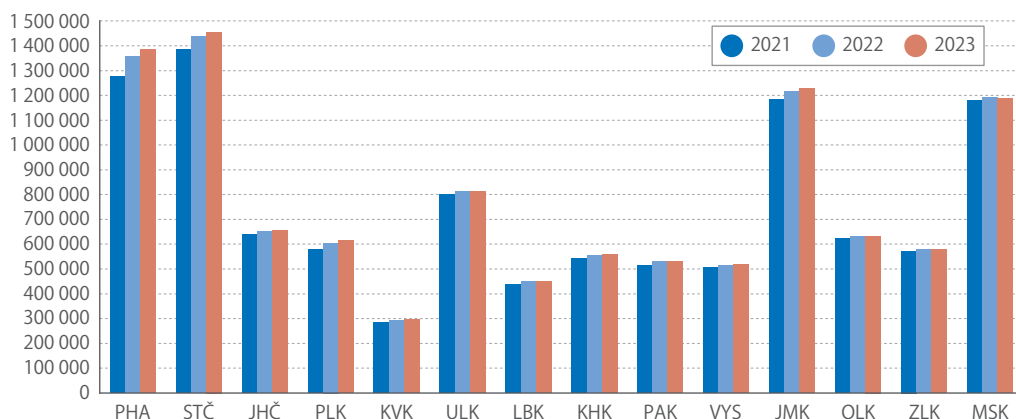
Z demografického hlediska lze dopady epidemie sledovat především ve statistice zemřelých, válečný konflikt pak ovlivnil zejména imigraci. Pro obě události současně platí, že vyvolaly řadu sekundárních demografických dopadů a jejich dozvuky budou ovlivňovat statistiku obyvatelstva i v letech následujících.

V roce 2021 zemřelo v Česku nejvíce obyvatel od konce 2. světové války. Rekordní počty úmrtí zaznamenaly všechny kraje s výjimkou Kraje Vysočina, ve kterém maximum nastalo o rok dříve. V důsledku vysokých počtů zemřelých se v letech 2020 a 2021 významně zkrátila naděje dožití při narození. Ta přitom měla od konce 80. let 20. století jednoznačně rostoucí tendenci. Jednalo se však o pokles pouze krátkodobý. V letech 2022 a 2023 naděje dožití opět rostla, a to shodně ve všech krajích. Pořadí krajů podle

střední délky života se během sledovaného období zásadně neměnilo. Mezi lety 2022 až 2023 měli nejvyšší naději dožití muži (78,2 let) i ženy (83,8 let) v hlavním městě Praze. Na opačném pólu se umístili muži (74,5 let) a ženy (80,4 let) v kraji Ústeckém.

Významné výkyvy zaznamenala v posledním období také úhrnná plodnost. Zatímco v letech 2018 až 2020 stagnovala na úrovni 1,71 dítěte na ženu, v roce 2021 prolomila po třech dekadách hranici 1,8 dítěte na ženu a vzrostla na 1,83. Republikový průměr překonala v tomto výjimečném roce polovina krajů, přičemž zcela nejvyšší hodnoty dosáhl Kraj Vysočina (1,95). Po prudkém vzestupu následoval ještě prudší propad. V roce 2022 se intenzita úhrnné plodnosti snížila na 1,64 a v roce 2023 dokonce na 1,46 dítěte na ženu. Nejnižší úhrnnou plodnost vykazovaly ženy v hlavním městě Praze (1,31), naopak nejvyšší zůstala počtvrté v řadě v Kraji Vysočina (1,57). Úroveň plodnosti, kterou taktéž v posledních dvou sledovaných letech ovlivnila uprchlická vlna z Ukrajiny, úzce korelovala s nízkým počtem živě narozených dětí, který v roce 2023 po dlouhých 18 letech opět spadl pod stotisícovou hranici. Velmi málo dětí se narodilo

VÝVOJ POČTU OBYVATEL V KRAJÍCH

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobé trendy narušily covid a válka na Ukrajině

Porovnání krajského vývoje očima statistiků.

Lesy na Vysočině

Kalamita ustupuje, těžba dřeva se snížila a vysoká míra zalesňování zvolnila.

Kdo jsou zastupitelé českých krajů?

Typickým krajským zastupitelem je muž okolo 50 let s křesťanským jménem Jiří. Žen zastupitelek je zhruba pětina.

Úspěšnost kroužkování

Přednostní hlasy v roce 2020 nejvíce využívali voliči v Karlovarském kraji.

Praha není jednotlý celek

Z výsledků Sčítání lidu, bytů a domů 2021 vyplývají zajímavé údaje o obyvatelích různých katastrálních území hlavního města.

zejména v severozápadní části republiky v krajích Karlovarském, Ústeckém a Libereckém s porodností pod hranicí 8 ‰.

Společným rysem demografického vývoje ve všech 14 krajích byla silná imigrační vlna charakterizující rok 2022. Populace Česka se migračním přírůstkem zvýšila o 329,7 tisíce obyvatel, což byl téměř čtyřnásobek dosavadního poválečného maxima z roku 2007. Rekordní počty přistěhovalých z Ukrajiny dramaticky proměnily podobu přírůstku stěhováním na 1 000 osob ve všech 14 krajích. Mezních hodnot dosáhl hlavní město Praha (60,7 ‰) a Moravskoslezský kraj (13,3 ‰), který kladnou hodnotu migračního salda zaznamenal poprvé od vzniku krajů v roce 2000. O řád slabší, přesto stále kladný ve všech krajích, byl relativní přírůstek stěhováním v roce 2023. V něm vynikalo především postavení hlavního města Prahy (19,7 ‰) a krajů Plzeňského (15,0 ‰) a Středočeského (12,5 ‰). Příliv zahraničních migrantů se významně propsal do zastoupení cizinců v krajských populacích. Podíl cizinců se mezi roky 2021 a 2022 více než zdvojnásobil v krajích Zlínském, Královéhradeckém, Olomouckém a Kraji Vysočina. Suverénně nejvyšší zůstává v hlavním městě Praze, kde je každý čtvrtý obyvatel cizincem.

Z hlediska věku je nejmladším krajem Středočeský, ve kterém byl v roce 2023 průměrný věk obyvatel 41,5 roku. Hned za ním se drží hlavní město Praha s průměrným věkem 41,7 roku. Pod průměr České republiky (42,8 roku) se dostal ještě kraj Jihomoravský s hodnotou 42,7 roku. Ostatní kraje celorepublikový průměr překračují. Nejstaršími kraji jsou Zlínský (43,9 roku) a Královéhradecký (43,7 roku). Od roku 2000 nejvíce zestárlí obyvatelé Karlovarského kraje, jimž se zvýšil průměrný věk z 37,7 na 43,6 roku, tedy o 5,9 roku. Průměrný věk obyvatel Moravskoslezského kraje vzrostl z 37,8 na 43,5 roku (o 5,7 roku). Na opačném konci žebříčku se nacházejí obyvatelé Prahy, kterým se průměrný věk zvýšil pouze o 0,6 roku. Druhý nejmenší nárůst průměrného věku zaznamenal Středočeský kraj, a sice 2,4 roku.

1,46

dítěte na ženu byla úhrnná plodnost v roce 2023.

VÝRAZNÝ POKLES HDP

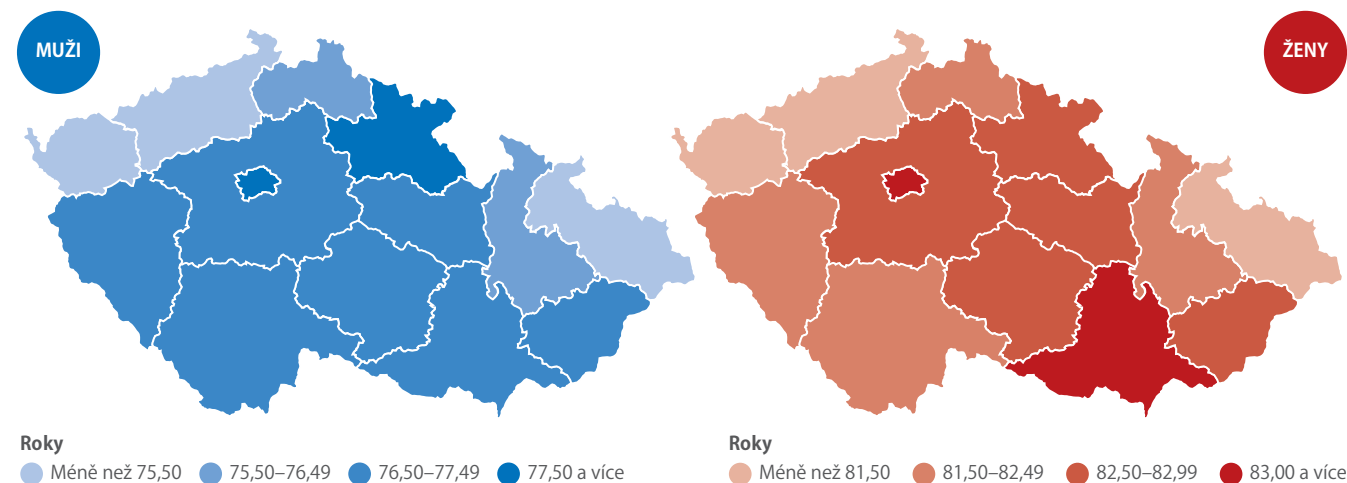
Šestileté období hospodářského růstu, kdy HDP ve srovnatelných cenách meziročně ve všech krajích až na ojedinělé výjimky rostl, vyvrcholilo rokem 2019. V dalších letech byl vývoj nejprve poznamenán pandemickou krizí a následně od roku 2022 dopady války na Ukrajině, růstem cen paliv a energií, vysokou inflací a dalším narušením dodavatelských řetězců. Restriktivní opatření proti šíření koronaviru přijatá v roce 2020 se promítla do poklesu HDP ve všech krajích. V letech 2021 a 2022 (data za rok 2023 budou k dispozici v lednu 2025) již HDP meziročně ve většině krajů rostl. Dál klesal pouze v Jihočeském kraji, v Kraji Vysočina a především v Karlovarském kraji, kde se propadl až pod úroveň roku 2000. Pokles v roce 2020 byl tak hluboký a následné zotavení ekonomik krajů tak problematické, že v roce 2022 ve většině krajů HDP nedosahoval předpandemické úrovně. Překonaly ji pouze hlavní město Praha a kraje Pardubický, Jihomoravský a Olomoucký.

Počet jednotek v registru ekonomických subjektů se v předchozích letech ve všech krajích zvolna zvyšoval. V roce 2023 však došlo k narušení tohoto trendu vlivem zhruba desetiprocentního úbytku počtu fyzických osob, který byl vyvolán povinností využívat datové schránky. Ovšem vzhledem ke skutečnosti, že počet subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou rostl i v roce 2023, je možné se domnívat, že svou činnost ukončily především tzv. „spící“ subjekty.

RŮST PODÍLU ROSTLINNÉ PRODUKCE

Zemědělská produkce v běžných cenách v letech 2019 až 2022 ve všech krajích meziročně rostla, v roce 2022 podle semidefinitivních výsledků hlavně vlivem cenového vývoje. Produkce ve stálých cenách v tomto roce poklesla ve většině krajů, kromě Jihočeského, Moravskoslezského a Kraje Vysočina. Ve struktuře zemědělské produkce zvyšovala svůj podíl rostlinná produkce, která ve většině krajů převládala. Nejvýraznější podíl tvořila rostlinná produkce v roce 2022 v Ústeckém kraji (76,4 % z celkové produkce zemědělského

NADĚJE DOŽITÍ PŘI NAROZENÍ V LETECH 2022 AŽ 2023 (roky)

Zdroj: ČSÚ

odvětví) a v Olomouckém kraji (67,6 %). Nejvyšší podíl živočišné produkce měly naopak Pardubický kraj a Kraj Vysočina (48 %, resp. 45 %).

Nejvyšší produkce zemědělského odvětví na hektar půdy docílili zemědělci v Pardubickém kraji, a to zejména díky drůbežářství. Naopak nejnižší zaznamenali v Karlovarském kraji, kde dosahovala pouze ze 41 % z úrovně Pardubického kraje.

Výměra obhospodařované orné půdy a trvalých travních porostů se v Česku a ve většině krajů vyvíjela v posledních dvou letech odlišně od dosavadních trendů. Plocha obhospodařované orné půdy se v Česku mírně rozšířila (proti roku 2018 o 1,5 %) a trvalých travních porostů ubylo (o 2,2 %). Ke snížení výměry obhospodařované orné půdy došlo pouze v Praze a v krajích Libereckém a Jihomoravském.

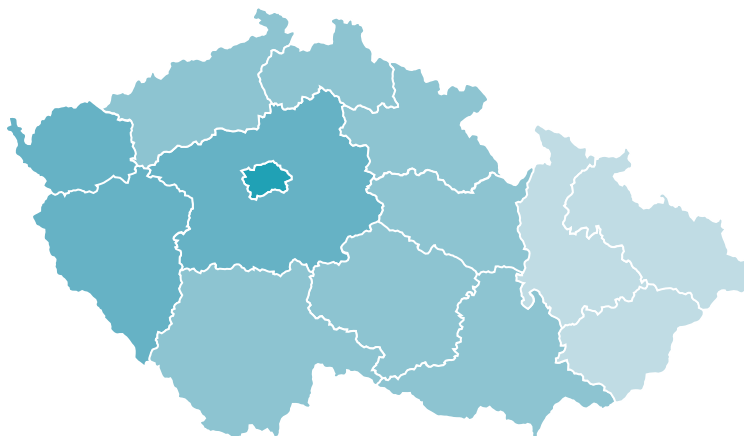
Těžba dřeva v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů. Od roku 2021 sice již klesala, ale celorepublikově stále dosahovala vysokých hodnot, v roce 2023 srovnatelných s těžbou z roku 2007. Nejvíce dřeva se v uplynulých pěti letech vytěžilo v Kraji Vysočina (22,1 % z celorepublikového objemu). Jako reakce na kalamitu, v jejímž důsledku vznikaly holiny, se v posledních letech zvyšovala plocha zalesňování.

DVOJÍ OMEZENÍ BYTOVÉ VÝSTAVBY

Dlouhodobě nejvyšší stavební aktivita probíhá v hlavním městě, a to jak absolutně (vyjádřeno objemem stavebních prací podle dodavatelských smluv v hodnotě „S“), tak relativně po přepočtu na obyvatele. Praha zaujímala v posledních pěti letech z celkového objemu „S“ provedeného v tuzemsku jednu pětinu. Druhý největší objem stavebních prací „S“ absolutně (12,2 % z tuzemského objemu) i relativně byl zaznamenán v Jihomoravském kraji. Po přepočtu na obyvatele se nadprůměrně stavělo také v krajích Jihočeském a Pardubickém. Naproti tomu nejnižší intenzitou výstavby se vyznačoval Liberecký kraj.

Z celkového objemu „S“ podle směrů výstavby měla v posledních letech Praha relativně nejvyšší

PODÍL CIZINCŮ NA OBYVATELSTVU KRAJE K 31. 12. 2023 (%)

Podíl (%) ● Méně než 5,00 ● 5,00–9,99 ● 10,00–14,99 ● 15,00 a více

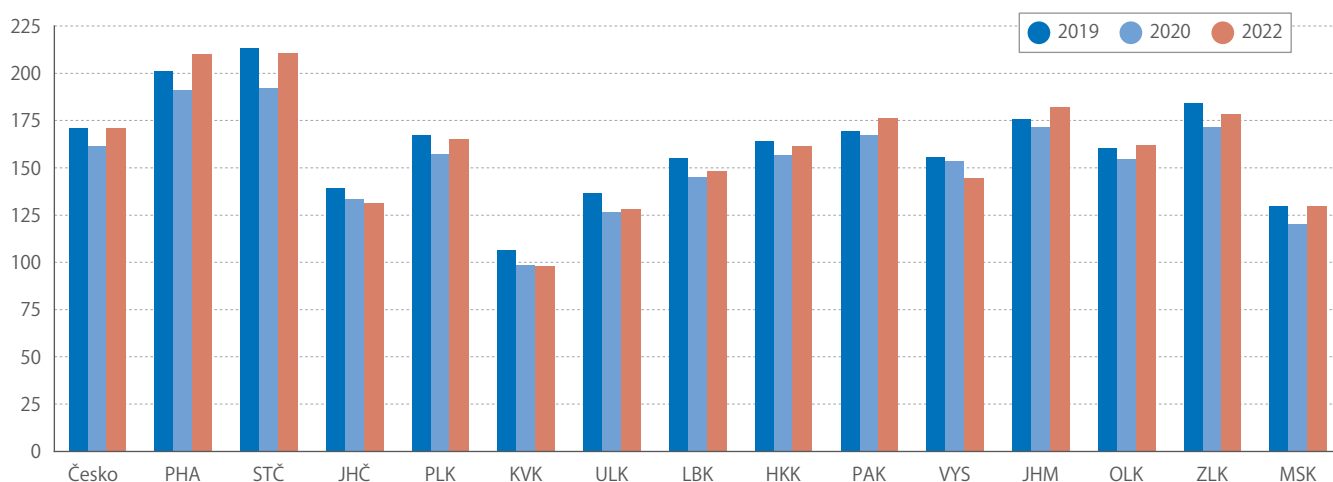
Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

podíl bytových budov (téměř třetinu) a nejnižší podíl inženýrských staveb. Nejvyšším podílem inženýrských staveb (zhruba polovina z objemu „S“) se vyznačovaly kraje Jihočeský a Ústecký, což do značné míry souviselo s výstavbou dálnic.

Bytovou výstavbu zpomalila či odložila pandemie. Ve většině krajů bylo nejméně bytů dokončeno v roce 2020 nebo 2021. Počet zahájených bytů dosáhl nejnižších hodnot v roce 2020, nejspíš vlivem covidových omezení, a nebo v roce 2023, kdy se projevil efekt rostoucích cen a problémů s dodávkami stavebních materiálů. Ten pravděpodobně ovlivnil strukturu bytové výstavby směrem ke snížení podílu bytů v nových rodinných domech. Zatímco v roce 2019 se v nových rodinných domech nacházelo 52 % ze zahájených bytů, v roce 2021 se jejich podíl snížil pod 50 % a v roce 2023 propadl až na 41 %. Nejnižší podíl zahájených bytů v nových rodinných domech vykazala Praha (méně než 8 %). Nejvyšší, téměř dvoutřetinový, byl ve Středočeském kraji.

Absolutně nejvíce bytů se v posledních pěti letech zahájilo i dokončilo ve Středočeském kraji, v hlavním

REGIONÁLNÍ HDP VE SROVNATELNÝCH CENÁCH (% , rok 2000 = 100)

Zdroj: ČSÚ

městě Praze a v Jihomoravském kraji. V úhrnu se uvedené kraje na zahájené i dokončené bytové výstavbě v Česku podílely 48 %. Tyto kraje spolu s Plzeňským se držely na špici také v intenzitě bytové výstavby na tisíc obyvatel. V ostatních krajích byla intenzita podprůměrná, nejnižší v Ústeckém kraji.

TURISTICKÝ RUCH OPĚT OŽIVÁ

Dlouhodobě rostoucí trend turistické návštěvnosti ve všech krajích zvrátila ve 2. čtvrtletí roku 2020 pandemie covidu-19, která ochromila cestovní ruch na další dva roky. Srovnatelná s předchozími roky byla pouze ve třetích čtvrtletích 2020 a 2021, kdy došlo k uvolnění opatření a výpadek nerezidentů alespoň částečně eliminovali rezidenti.

Během roku 2022 již cestovní ruch začal ožívat, a v roce 2023 počet hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních ve většině krajů překonal předpandemickou úroveň. Zahraněční návštěvnost na ni sice ve většině krajů nedosáhla, ale chybějící nerezidenty nahradili tuzemští hosté. Méně hostů ve srovnání s rokem 2019 zamířilo pouze do Prahy a krajů Jihočeského a Ústeckého. V Ústeckém kraji jako jediném stále chyběli i rezidenti.

Dominantní postavení v cestovním ruchu zaujímá dlouhodobě hlavní město Praha, kde podstatnou část hostů tvoří cizinci. Přestože jejich počet poklesl, podílela se Praha na celorepublikovém počtu hostů v roce 2023 více než jednou třetinou – na počtu nerezidentů 61 % a na počtu rezidentů 13 %. Karlovarský kraj s druhým největším počtem nerezidentů se na celorepublikové hodnotě podílel 7 % a Jihomoravský kraj s druhým největším počtem rezidentů 12 %.

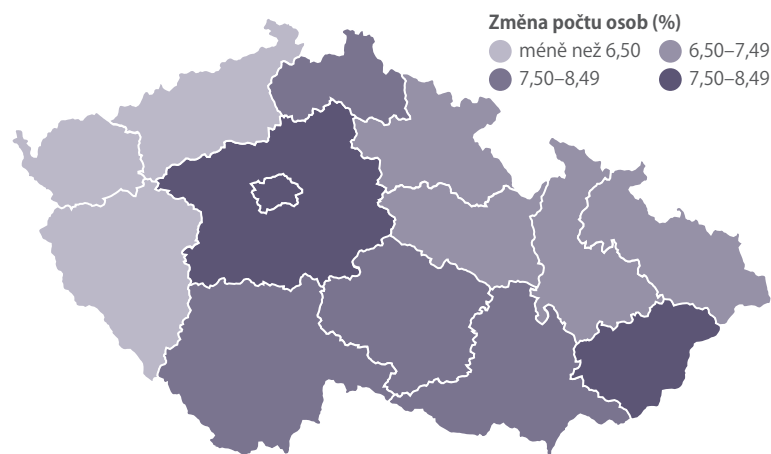
MZDY ROSTLY POMALEJI NEŽ INFLACE

Také mzdový vývoj v letech 2018–2023 byl značně ovlivněn doznívajícím obdobím konjunktury, koronavirovou pandemií a následnou ekonomickou recesí. V roce 2023 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda (v přepočtu na plně zaměstnaného zaměstnance) v České republice hodnoty 43 120 Kč, v roce 2018 to bylo 32 051 Kč. Celkově se mzdová úroveň zvýšila nominálně o více než třetinu (34,5 %), reálně se však snížila o 4,1 %, neboť ceny vzrostly o 40,4 %. Meziroční pokles reálných mezd lze sledovat od 4. čtvrtletí 2021 do 4. čtvrtletí 2023, největší (téměř 12 %), byl zaznamenán ve 2. a 3. čtvrtletí 2022.

Podle absolutní úrovně výdělků bylo v roce 2023 nejbohatším regionem hlavní město Praha s průměrnou hrubou mzdou 53 507 Kč. Nejnižší mzdovou úroveň měli obyvatelé Karlovarského kraje (37 162 Kč). Nejslabší nominální meziroční růst (o 7,0 %) zaznamenal Olomoucký kraj, kde vzhledem k míře inflace 10,7 % zároveň nastal nejvyšší propad reálné mzdy. K největšímu nominálnímu nárůstu došlo v krajích Ústeckém a Jihočeském (shodně 8,5 %), nicméně reálně klesly mzdy ve všech krajích.

Medián hrubých měsíčních mezd činil (podle strukturální mzdové statistiky) v roce 2023 v Česku 39 518 Kč, u mužů dosahoval 42 231 Kč, u žen

NÁRŮST POČTU PŘÍJEMCŮ PŘEDČASNÝCH STAROBNÍCH DŮCHODŮ MEZI PROSINCEM 2022 A 2023 (%)

Zdroj: ČSSZ a vlastní dopočet

Včetně souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem.

o 5 562 Kč méně. Meziročně rostl ve všech krajích, za celou republiku se zvýšil v průměru o 5,6 %. Nejvíce se zvedl v krajích Libereckém a Plzeňském (shodně o 6,9 %) a nejméně v Jihomoravském kraji (o 4,9 %). Téměř ve všech krajích rostl meziročně mzdový medián rychleji u žen (v průměru o 6,0 %) než u mužů (o 5,5 %). Nad úroveň celostátní hodnoty se v roce 2023 dostal medián mezd v Praze a v krajích Středočeském, Plzeňském a Jihomoravském.

DŮCHODCŮ UBYLO, DŮCHODY ROSTOU

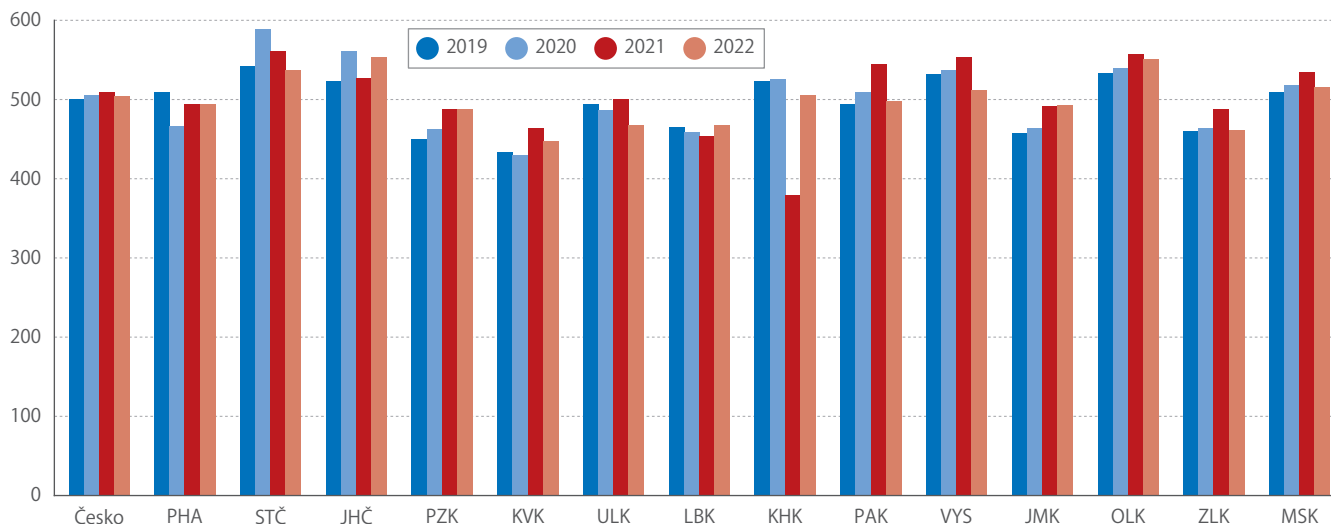
Celkový počet příjemců důchodů bez ohledu na druh důchodu se v roce 2023 proti roku 2019 ve všech krajích snížil. K nejvyššímu meziročnímu poklesu došlo v letech 2020 a 2021, a to zejména vlivem zvýšené úmrtnosti v důsledku onemocnění covid-19.

Počet starobních důchodců (včetně souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) se v roce 2023 proti roku 2019 na úrovni Česka snížil o téměř 43,6 tisíce osob (o 1,8 %). Počet mužů – příjemců starobního důchodu sice vzrostl o 3,4 tisíce, ovšem počet příjemkyň starobního důchodu o 47 tisíc poklesl. Jediným krajem s přírůstkem počtu starobních důchodců se stal Kraj Vysočina (+ 0,2 %).

Průměrná výše důchodů se dlouhodobě zvyšuje. Na růst penzí má vliv jak valorizace, tak i hodnota nově přiznaných důchodů, které jsou vyšší než postupně zanikající důchody starších penzistů. Průměrný plný starobní důchod vyplácený sólo (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem a bez poměrného starobního důchodu) v prosinci roku 2023 na celostátní úrovni činil 20 310 Kč a byl o 50,6 % vyšší než v prosinci roku 2019. Nejvyšší starobní důchody dostávali na konci roku 2023 senioři v Praze (21 519 Kč), naopak nejnižší pobírali příjemci v Karlovarském kraji (19 557 Kč).

Dlouhodobě se zvyšuje množství osob pobírajících předčasný starobní důchod. Proti roku 2019 vzrostl jejich počet v Česku o téměř 90 tisíc, což představovalo

PRODUKCE KOMUNÁLNÍCH ODPADŮ (kg na obyvatele)

Zdroj: ČSÚ

navýšení o 14%. Výraznější procentuální růst je patrný u mužů (o 15,6%) než u žen (o 12,8%).

V roce 2022 vznikly díky mimořádným valorizacím důchodů výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu, které ovlivnily rozhodnutí řady obyvatel v předdůchodovém věku. Zatímco v předchozích pěti letech činil průměrný meziroční nárůst počtu příjemců předčasných starobních důchodů v Česku 2%, v roce 2023 to bylo téměř 8%.

CENA VODY STOUPÁ

Specifické množství vody na obyvatele fakturované domácnostem nejprve v letech 2019–2021 meziročně rostlo, následně došlo v letech 2022 a 2023 ve všech krajích k poklesu. V porovnání s rokem 2019 se spotřeba vody v roce 2023 nejvíce snížila v Praze (o 8,2%). Zde se dlouhodobě spotřebovává vody nejvíce, loni to bylo 103,8 litru na osobu a den.

Cena vodného a stočného ve všech krajích po celé sledované období stoupala, nejvýraznější nárůst byl mezi roky 2022 a 2023. Během posledních pěti let se cena vody nejvíce zvýšila v Ústeckém kraji (o 40,7%), cena stočného za období 2019–2023 nejvíce narostla v Praze (o 60,9%). Za vodné zaplatili zákazníci loni nejvíce taktéž v Ústeckém kraji (62,2 Kč/m³), stočné bylo nejdražší v Praze (56,8 Kč/m³).

ODPADŮ NEUBÝVÁ

Mezi kraje s nejvíce znečištěným ovzduším patří hlavní město Praha a kraje Ústecký a Moravskoslezský. V Ústeckém a Moravskoslezském kraji jsou příčinou vysokých měrných emisí převážně stacionární zdroje, na území Prahy způsobují znečištění především mobilní zdroje. V Praze jsou z dlouhodobého pohledu nejvyšší koncentrace tuhých znečišťujících látek a oxidů dusíku, Ústecký kraj je nejvíce ze všech krajů zasažen emisemi SO₂. Moravskoslezský kraj drží prvenství ve znečištění CO, výrazně nadměrné množství tohoto plynu se ovšem vyskytuje i na území Prahy.

103,8

litru denně činila loni průměrná spotřeba vody na osobu v Praze.

Produkce odpadů se za období 2019–2022 zvýšila téměř ve všech krajích, vyjma Libereckého a Karlovarského a hlavního města Prahy. Nejvíce vzrostla v Pardubickém kraji (o 20,7%), což se projevilo i v nárůstu produkce odpadů v přepočtu na obyvatele o 19,6%.

Produkce nebezpečného odpadu naproti tomu ve většině krajů klesala. Nejvíce se snížila za období 2019–2022 v Karlovarském kraji, a to o 53,8%. Výrazný pokles zaznamenaly i Praha a kraje Ústecký, Středočeský, Jihočeský a Jihomoravský.

Stejně jako celková produkce odpadů, vzrostla za sledované období i produkce komunálního odpadu. Nejvyšší nárůst zaznamenal Plzeňský kraj (o 8,4%). V pěti krajích (Ústeckém, Královéhradeckém, Středočeském, v Kraji Vysočina a v Praze) se produkce komunálního odpadu v přepočtu na obyvatele snížila.

Největší objem financí do investic na ochranu životního prostředí v období 2019–2022 směřoval v krajích Moravskoslezském a Středočeském a v Praze. V přepočtu na počet obyvatel dosáhl v roce 2022 investice nejvyšší hodnoty v Jihočeském kraji (6 329 Kč na obyvatele). Jednalo se o nejvyšší částku za celé sledované období. V předchozích letech bylo nejvíce peněz na tyto účely vynaloženo v roce 2019 v Moravskoslezském kraji (4 089 Kč), v roce 2020 v Pardubickém kraji (3 949 Kč) a v roce 2021 v Kraji Vysočina (5 138 Kč). Největší finanční objemy směřovaly do nakládání s odpady a ochrany ovzduší a klimatu.

Podrobnější přehled vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje v krajích (vyjma hl. m. Prahy) bude zveřejněn 31. října na webových stránkách jednotlivých krajských správ ČSÚ (<https://csu.gov.cz/krajske-spravy>).

Lesy na Vysočině

Kalamita ustupuje, těžba dřeva se snížila a vysoká míra zalesňování zvolnila.

**ŠTĚPÁNKA
VAMPOŘOVÁ**

Krajská správa ČSÚ
v Jihlavě

Podle údajů Českého úřadu zeměměřického a katastrálního se v roce 2023 lesy v Kraji Vysočina rozkládaly na výměře 207 931 ha. To je přes 30 % z celkové rozlohy kraje. Porostní půda* tvořila 98,4 %, což je nejvyšší hodnota v rámci České republiky. Lesní pozemky na Vysočině představují 7,8 % z celkové výměry lesů v Česku, mezi kraji je to čtvrtý největší podíl. Nejrozsáhlejší lesy se nacházejí v krajích Jihočeském (14,2 % z ČR), Plzeňském (11,5 % z ČR) a Středočeském včetně Prahy (11,4 % z ČR). Nejmenší podíl lesních pozemků je evidován v Pardubickém kraji (5,0 % z ČR).

TĚŽILY SE HLAVNĚ SMRKY

Těžba dřeva v Kraji Vysočina se meziročně propadla o 59,2 % na 2 176 tis. m³ (bez kůry), což představuje 11,8 % z celkové těžby v České republice. Vysočina tak přišla v mezikrajském srovnání o prvenství, více se těžilo v kraji Jihočeském (13,4 %) a nepatrně více i v Plzeňském (11,8 %). Podstatnou část těžby dřeva na Vysočině tvoří těžba nahodilá, která se provádí za účelem zpracování stromů suchých, vyvrácených, nemocných nebo poškozených v důsledku působení škodlivých činitelů (např. vítr, sníh, námraza, hmyz, houbové choroby). Objem zpracované nahodilé těžby dřeva (bez kůry) se v Kraji Vysočina meziročně snížil o 64,3 % na hodnotu 1 786 tis. m³. Z celkové těžby na Vysočině přestavovala nahodilá těžba v roce 2023

přes 82 %, v roce 2022 to bylo téměř 94 %. Nejčastějším důvodem pro nahodilou těžbu byly na Vysočině v roce 2023 kalamity způsobené hmyzem (58 %). Další významnou příčinu představovaly živelní pohromy – převážně v polomech a vývratech bylo vytěženo 35,6 % zpracované nahodilé těžby.

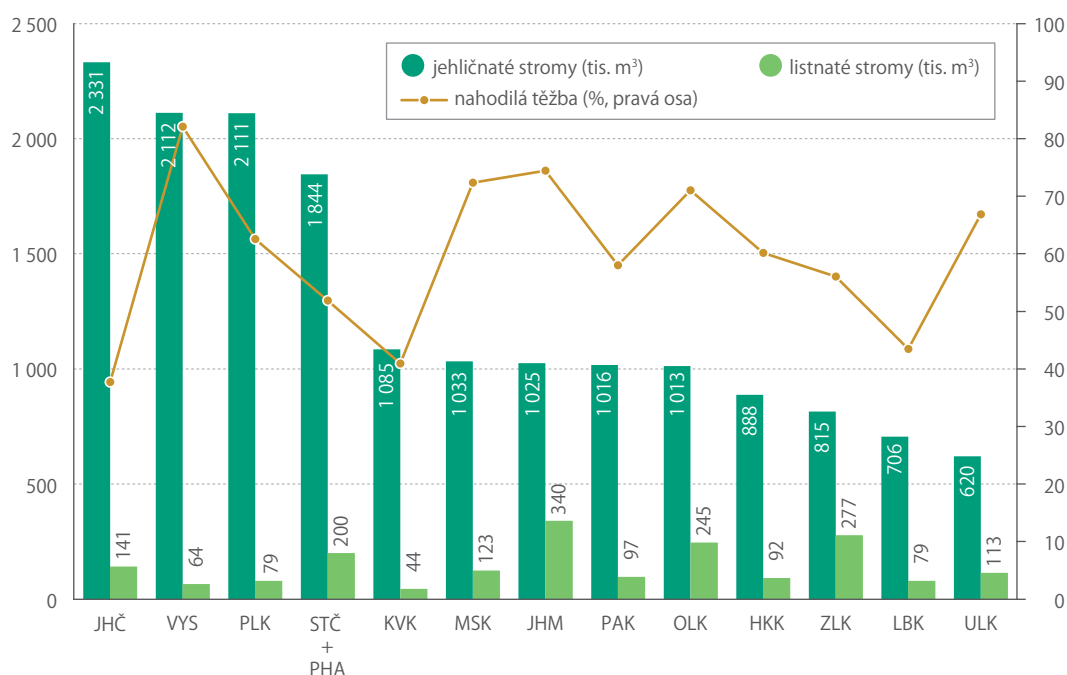
Na vyprodukované dřevní hmotě se 97,1 % podílely jehličnaté dřeviny. Z nich převládal smrk (1 892 tis. m³, tj. 89,6 % z celkové těžby dřeva jehličnatých stromů). Listnaté dřeviny tvořily zbývající 2,9 % těžby. Především se jednalo o buk (přes 34 tis. m³, tj. 53,8 % z celkové těžby listnatých stromů).

Výchovné zásahy byly v uplynulém roce provedeny v lesích Vysočiny na ploše 7 147 ha, tj. na ploše téměř trojnásobné oproti roku 2022. Prořezávky v mladých porostech, jejichž účelem je snížení hustoty porostu a úprava zdravotního stavu, se uskutečnily na ploše 4 070 ha. Probírky, které slouží k usměrnění vlastností předmýtních porostů, zejména k úpravě porostní skladby a zpevnění porostu, byly provedeny na ploše 3 076 ha a při této činnosti bylo vytěženo přes 192 tis. m³ dřeva.

I PRO ZALESŇOVÁNÍ SE VRACEJÍ JEHLIČNANY

V roce 2023 bylo v Kraji Vysočina zalesněno 8 044 ha, tedy o 12,1 % méně než v roce 2022. Nicméně v krajském srovnání se stále jedná o prvenství s podílem 22,8 % na celkové zalesňované ploše v Česku.

TĚŽBA DŘEVA PODLE KRAJŮ V ROCE 2023

Zdroj: ČSÚ

Zatímco v roce 2021 převažovala plocha nově zalesněná listnatými dřevinami, v letech 2022 i 2023 bylo vysazeno více jehličnanů. Jehličnaté dřeviny byly loni vysazeny na 4 686 ha, tj. na 58,3 % nově zalesněné půdy. Nejvíce se uplatňoval smrk, který byl vysazen na 3 337 ha, tedy na 41,5 % zalesňované plochy. Výsadba borovice zaujímala 361 ha (4,5 %). Listnaté dřeviny byly použity k zalesnění 3 358 ha (41,7 %). Z nich bylo na Vysočině vysázeno nejvíce dubu (13,3 % zalesňované plochy) a buku (12,5 %). Přírozenou obnovou les regeneroval na ploše 1 627 ha, což odpovídá 17,0 % celkové přirozené obnovy lesa v České republice.

BEZ CHEMIE TO NEJDE

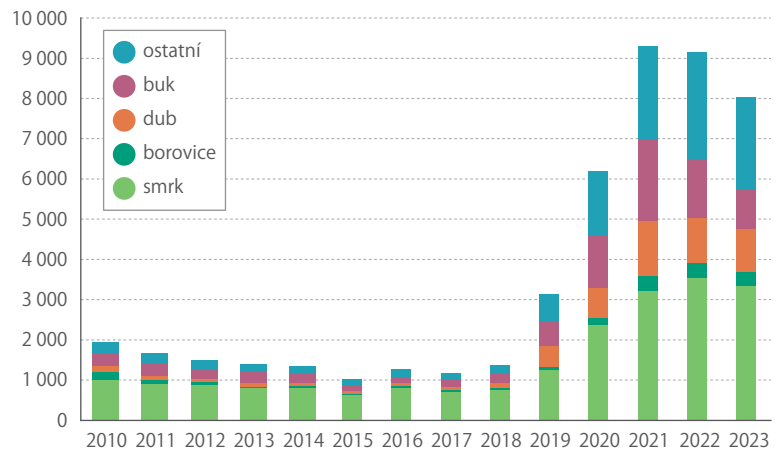
V posledních letech se na Vysočině výrazně zvýšila plocha lesní půdy ošetřené chemickými a biologickými přípravky. Přírůstek mezi roky 2020 a 2021 činil 40,2 % a mezi lety 2021 a 2022 dokonce 58,5 %. V roce 2023 se plocha ošetřená před škůdci, chorobami a nežádoucí vegetací snížila o 11,5 % na 10 591 ha.

** Porostní půda je půda s porostem lesních dřevin a půda dočasně odlesněná z důvodu obnovy lesa. Dále porostní půdu tvoří lesní průseky a nezpevněné lesní cesty do šíře 4 m, dočasné lesní skládky a další zařízení dočasného charakteru, sloužící lesnímu hospodářství a myslivosti, pokud jejich plocha nepřekročí 0,04 ha.*

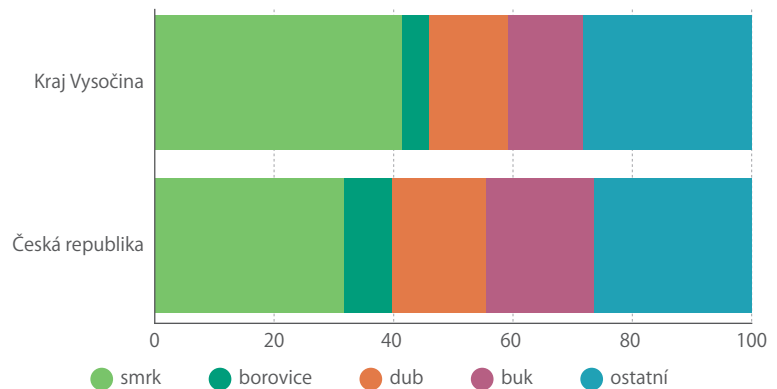
Podrobnější informace najdete v publikaci Lesnictví – 2023

csu.gov.cz/produkty/lesnictvi-2023

ZALESŇOVÁNÍ V KRAJI VYSOČINA PODLE DRUHŮ DŘEVIN (ha)

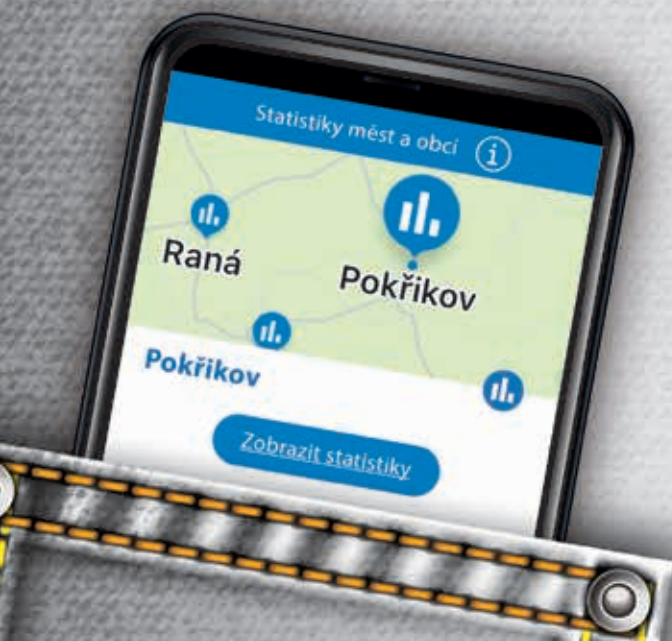

STRUKTURA UMĚLE ZALESŇOVANÝCH PLOCH (% , 2023)

Zdroj: ČSÚ

STATISTIKA V KAPSE

Nejnovější
statistické ukazatele
ve vašem mobilu

Každý den
nové aktuální
číslo dne

čsú
mobilní aplikace
k dispozici
zdarma

Google Play

App Store

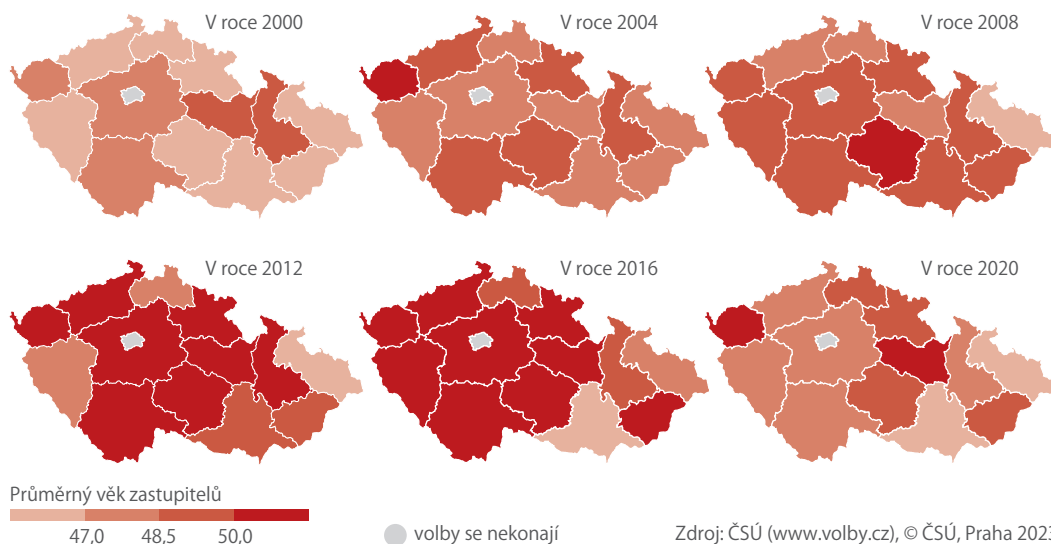
Kdo jsou zastupitelé českých krajů?

Typickým krajským zastupitelem je muž okolo 50 let s křestním jménem Jiří. Žen zastupitelek je zhruba pětina.

SOŇA KRPÁLKOVÁ
oddělení
zpracování
výsledků voleb

Volby do zastupitelstev krajů

V září nás čekají v pořadí již sedmé volby do zastupitelstev krajů. Ty první se konaly v roce 2000, a od té doby došlo ke dvěma výrazným úpravám volebního zákona. První se uskutečnila hned v roce 2002 a znamenala rozšíření počtu volebních dnů z původně jednoho na dva tak, jak je známe dnes. Druhá nastala před volbami v roce 2012 a přinesla snížení podílu preferenčních hlasů potřebného pro posun kandidáta na první místo na kandidátní listině z 10 % na 5 % z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro volební stranu ve volebním kraji.

Na obsazení 4 050 zastupitelských pozic, které byly od roku 2000 přiděleny (675 v každých volbách), se podílelo zhruba 2 500 osob, protože řada krajských zastupitelů vykonává svou funkci opakovaně. Devět

zastupitelů dokonce setrvává ve své pozici nepřetržitě od prvních voleb (dva v Karlovarském kraji a v Kraji Vysočina, po jednom pak v krajích Jihočeském, Pardubickém, Jihomoravském, Zlínském a Moravskoslezském).

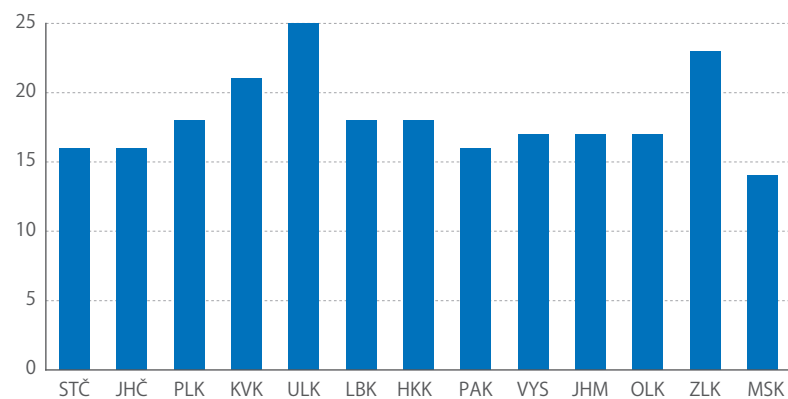
Kdo bude tentokrát zvolen krajským zastupitelem, zatím ještě nevíme, můžeme se však očima statistiky podívat na to, kdo byli zastupitelé dosavadní.

ZASTUPITELÉ STÁRLI, PODÍL ŽEN SE ZVYŠUJE

Z hlediska pohlaví dominují krajským volbám, ostatně stejně jako ostatním druhům voleb, zvolení muži. Z celkového počtu zastupitelů bylo v souhrnu celého období zvoleno pouze 18,2 % žen. Nicméně jejich podíl od roku 2000 neustále roste. Zatímco v roce 2000 jich mandát získalo pouze 14,4 %, v posledních volbách to bylo více než 22 %. Od prvních voleb obsadily ženy nejvíce zastupitelských postů, konkrétně 21,5 %, ve Středočeském kraji. Naopak pouze 14,8 % žen bylo za posledních 20 let zvoleno v Kraji Vysočina. V jednotlivých termínech voleb bylo nejméně žen (6,7 %) zvoleno do zastupitelstva Zlínského kraje v roce 2000, nejvíce žen (31,1 %) bylo zvoleno v roce 2020 do zastupitelstva Královéhradeckého kraje.

Podobně jako se zvyšoval podíl žen ve funkci krajské zastupitelky, rostl i průměrný věk zastupitelstev. V roce 2000 se věkový průměr krajských zastupitelů nacházel lehce nad hranici 47 let, o šestnáct let později se dostal na 50,1 roku. V roce 2020 však věkový průměr klesl o více než 1,5 roku. Historicky nejmladší zastupitelstvo bylo zvoleno v Moravskoslezském kraji v roce 2012 (45,5 roku), oproti tomu vůbec nejstarší

POČTY SUBJEKTŮ, JEJICHŽ ZÁSTUPCI ZASEDLI V KRAJSKÉM ZASTUPITELSTVU MEZI LETY 2000–2020

Zdroj: ČSÚ

bylo v těžké době zastupitelstvo Ústeckého kraje (52,8 roku). V průměru celého období nejstarší zastupitelé spravují území kraje Karlovarského (49,9 roku), nejmladší jsou zastupitelé kraje Moravskoslezského (46,9 roku).

Historicky nejstarším krajským zastupitelem byl František Čuba, který byl zvolen v roce 2012 ve Zlínském kraji, a kterému bylo v době zvolení 76 let. Nejmladším zastupitelem se ve věku 21 let stala Tereza Hythová, kandidující v roce 2016 v Ústeckém kraji.

STAROSTA A POSLANEC, ALE I CHEMIGRAF, ŽOKEJ ČI KOMPOSTÁŘ

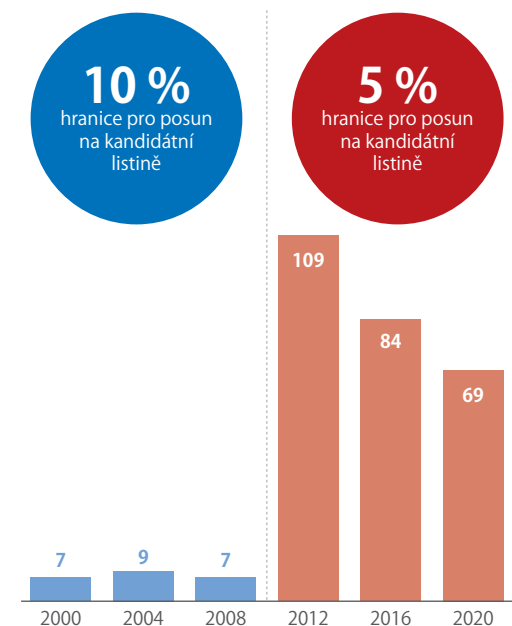
Na kandidátní listině se kromě jména a příjmení uvádějí také další povinné údaje. Jedním z nich je povolání kandidáta. U zvolených zastupitelů se bez ohledu na pohlaví nejčastěji objevují povolání jako starosta, místostarosta, náměstek, zastupitel, krajský zastupitel, senátor, poslanec či europoslanec. Kromě této široké plejády veřejných funkcí jsou krajské zastupitelé velmi často také lékaři, jednatelem firem, podnikateli či právníky. Mimo těchto „typických“ povolání se objevuje také chemigraf, operní umělkyně, žokej, kulturní hybatel či kompostář.

Dalším údajem, který může být uveden na kandidátní listině, je vysokoškolský titul či jiná hodnost. Mezi zvolenými zastupiteli je nejvíce inženýrů, magistrů a lékařů. Objevuje se ale také brigádní generál ve výslužbě či magistr teologie. Nejdelsí titul před jménem má 23 znaků (PhDr. Ing. Mgr. et Mgr.). Téměř 1 100 zastupitelů nevedlo na kandidátní listině žádný titul.

POČET POLITICKÝCH SUBJEKTŮ ROSTE

Téměř 23 % ze 4 050 zastupitelů bylo členy ODS, více než 20% zastoupení měla ještě Sociální demokracie

POČET KANDIDÁTŮ ÚSPĚŠNÝCH DÍKY PŘEDNOSTNÍM HLASŮM

Zdroj: ČSÚ

KANDIDÁTI S NEJVYŠŠÍM POČTEM PREFERENČNÍCH HLASŮ V KRAJÍCH

kraj	rekordman	zisk přednostních hlasů	rok voleb
Středočeský	David Rath	26 313	2008
Jihočeský	Jiří Zimola	13 481	2012
Plzeňský	Jiří Pospíšil	18 501	2012
Karlovarský	Josef Pavel	3 807	2004
Ústecký	Pavel Tošovský	10 034	2000
Liberecký	Martin Půta	11 363	2020
Královéhradecký	Vladimír Dryml	10 280	2008
Pardubický	Martin Netolický	6 777	2020
Kraj Vysočina	Jiří Běhounek	9 866	2012
Jihomoravský	Stanislav Juránek	34 174	2008
Olomoucký	Jan Březina	10 923	2000
Zlínský	Jiří Čunek	14 468	2016
Moravskoslezský	Evžen Tošovský	25 968	2004

Zdroj: ČSÚ

(dříve ČSSD). Kandidátů bez politické příslušnosti zasedlo v zastupitelstvech 417 (10,3 %). Kromě nich se mezi lety 2000 až 2020 na složení krajských zastupitelstev podílelo celkem 54 politických stran a hnutí, jejichž okruh se postupně rozšiřoval. Zatímco v roce 2000 bylo těchto stran a hnutí pouze 10, v roce 2012 jich šlo napočítat 22 a v posledních volbách dokonce 36. Z hlediska politické příslušnosti bylo mezi lety 2000 a 2020 nejrozmanitější zastupitelstvo v Ústeckém kraji, v němž zasedli postupně zástupci celkem 24 politických stran a hnutí a kandidáti bez politické příslušnosti. Naopak historicky nejméně pestrá byla struktura zastupitelstva Moravskoslezského kraje, kde volební program od roku 2000 prosazovali zástupci celkem 13 politických stran a hnutí a kandidáti bez politické příslušnosti.

PREFERENČNÍ HLASY POMÁHAJÍ

Jak již bylo zmíněno v úvodu, v průběhu let došlo ke snížení hranice přednostních hlasů pro posun kandidáta na kandidátní listině z 10 % na 5 % z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro volební stranu ve volebním kraji. Zatímco mezi lety 2000 a 2008 díky překročení této hranice získalo mandát jen 23 zastupitelů, mezi lety 2012 až 2020 bylo takovýchto zastupitelů 262. Mezi ně patří i Alena Dernerová v roce 2012 a Jaroslav Kubera s Marianem Jurečkou v roce 2016, kteří svůj mandát získali po rekordním posunu z 55. místa na své kandidátní listině.

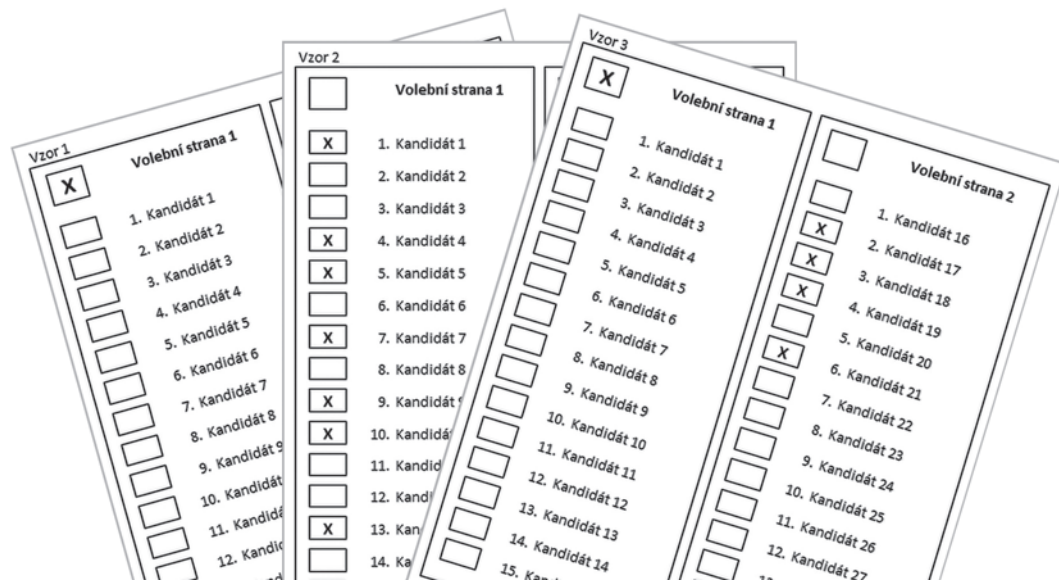
Když se ale zaměříme na zisk přednostních hlasů, objevíme jiné rekordmanky. Absolutně nejvyšší počet přednostních hlasů (34 174) získal Stanislav Juránek v roce 2008 při své kandidatuře do zastupitelstva Jihomoravského kraje. Rekordmanem v procentuálním vyjádření zisku přednostních hlasů vůči celkovému počtu hlasů (hlasovacích lístků) pro volební stranu v kraji se stal Jiří Pospíšil v roce 2012, který byl zakroužkován na téměř každém druhém hlasovacím lístku a získal 41,9 % přednostních hlasů.

Úspěšnost kroužkování

Přednostní hlasy v roce 2020 nejvíce využívali voliči v Karlovarském kraji.

ONDŘEJ PROCHÁZKA
oddělení
zpracování
výsledků voleb

Na hlasovacích lístcích jsou jednotliví kandidáti uvedeni v pořadí určeném volební stranou. V tomto pořadí jsou také kandidátům přidělovány získané mandáty. Pořadí pro přidělení mandátu však mohou voliči ovlivnit využitím přednostního hlasování tak, že na hlasovacím lístku zakroužkují až čtyři kandidáty, kterým dávají přednost. Jak tuto možnost využívali voliči v krajských volbách v roce 2020 a jak se lišily dopady přednostního hlasování mezi jednotlivými kraji?

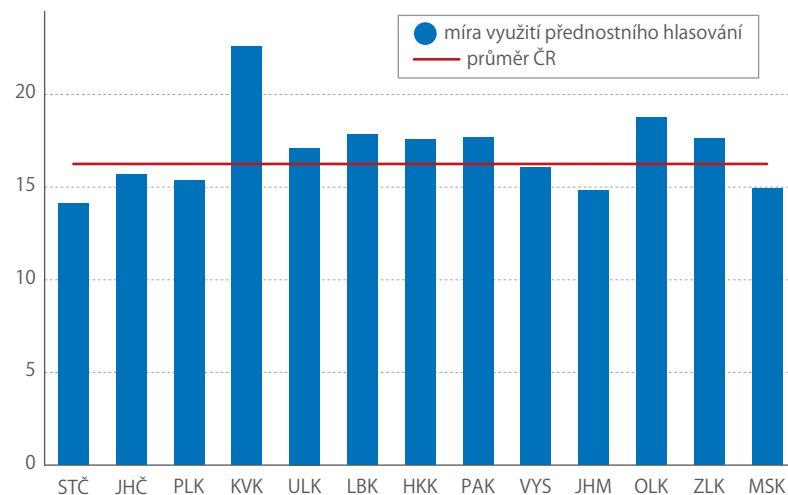
VYUŽITO JEN 16% PŘEDNOSTNÍCH HLASŮ

Při posledních volbách do zastupitelstev krajů v roce 2020 bylo na území České republiky odevzdáno

celkem 2 769 361 platných hlasů (hlasovacích lístků). Za předpokladu, že by každý volič udělil maximálně možný počet čtyř přednostních hlasů, mohlo být odevzdáno 11 077 444 přednostních hlasů. Ve skutečnosti však okrskové volební komise napočítaly pouze 1 800 011 přednostních hlasů, což znamená, že bylo uděleno jen 16,25 % přednostních hlasů z teoreticky možných. Tato hodnota je srovnatelná s předchozími volbami do zastupitelstev krajů, ve kterých (s výjimkou voleb v roce 2000 a 2012) míra využití přednostního hlasování nepřekročila 20 %.

Porovnáním míry využití přednostního hlasování v jednotlivých krajích zjistíme, že nejintenzivněji bylo v roce 2020 přednostní hlasování využíváno v Karlovarském kraji, kde voliči přidělili 22,58 % přednostních hlasů z teoreticky možných. Nad republikovým průměrem ve využívání přednostních hlasů se nacházely ještě kraje Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký a Zlínský. V žádném z těchto krajů však míra využití přednostních hlasů nepřekročila 19%. Naproti tomu s nejmenší intenzitou bylo přednostní hlasování využíváno v největších krajích Česka, tj. ve Středočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji. V nich podíl udělených přednostních hlasů z teoreticky možných dosáhl méně než 15%. Tento jev může být ovlivněn populační velikostí kraje. Ve větších krajích volič na hlasovacím lístku spíše nenajde dostatek kandidátů, které by blíže znal ze svého okolí, a jeho motivace udělovat přednostní hlasy se tak snižuje. Naopak v populačně výrazně nejmenším Karlovarském kraji (přestože je zákonem stanoveno, že na hlasovacích lístcích jednotlivých volebních stran je zde možno uvést méně kandidátů než ve Středočeském, Jihomoravském či

MÍRA VYUŽITÍ PŘEDNOSTNÍHO HLASOVÁNÍ PŘI VOLBÁCH DO KZ V ROCE 2020 (%)

Zdroj: ČSÚ

Moravskoslezském kraji) by bližší znalost kandidátů mohla vést k nadprůměrnému využívání přednostních hlasů.

I PŘES KROUŽKY NEUSPĚLI

Při rozdělování mandátů konkrétním kandidátům mají přednostní hlasy svoji relevanci pouze v případě, kdy se kumulují u konkrétních kandidátů volebních stran postupujících do skrutinia a splňují zákonné podmínky. Při volbách do zastupitelstev krajů v roce 2020 musel kandidát pro přednostní udělení mandátu získat takový počet přednostních hlasů, který odpovídal alespoň 5 % z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro tuto stranu v kraji.

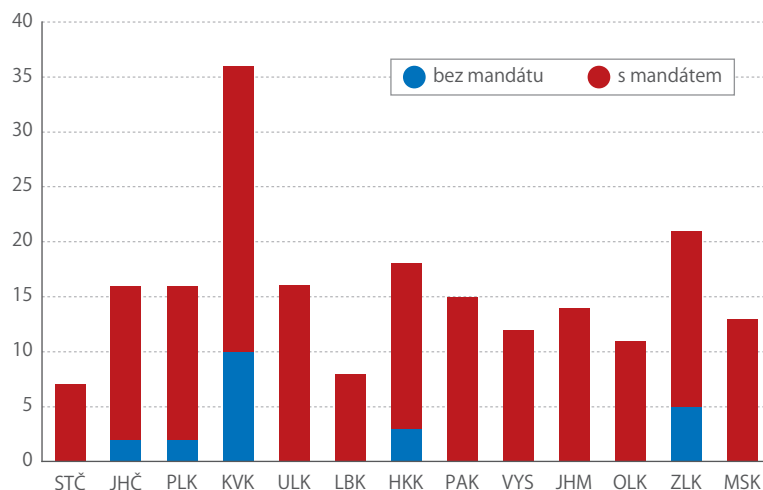
Tuto podmínku splnilo při posledních volbách do zastupitelstev krajů celkem 203 kandidátů (počítáno pouze pro volební strany, které postoupily do skrutinia). Nejvíce z nich bylo v Karlovarském kraji (36 kandidátů). Tamní voliči tedy zároveň s neintenzivnějším přidělováním dokázali přednostní hlasy efektivně distribuovat mezi největší počet kandidátů. V počtech kandidátů splňujících podmínku pro přednostní udělení mandátu následují kraje Zlínský (21) a Královéhradecký (18). Nejméně kandidátů se splněnou podmínkou pro přednostní udělení mandátu nalezneme ve Středočeském kraji (7), což je zároveň kraj, kde voliči přednostní hlasy využívali nejméně, a v kraji Libereckém (8). V ostatních krajích se počet kandidátů se splněnou podmínkou pro přednostní udělení mandátu pohybuje mezi hodnotami 11 až 16.

Dosažení zákonem stanovené hranice pro posun do čela kandidátní listiny však pro kandidáta automaticky neznamená získání mandátu. Může se stát, že kandidát požadovanou hranici pro přednostní udělení mandátu sice překoná, ale jiní kandidáti získají přednostních hlasů ještě více, takže mandát je přednostně udělen jim. Ve volbách do zastupitelstev krajů v roce 2020 nastal tento případ u 22 kandidátů (téměř 11 %), kteří sice požadovanou hranici překonali, ale mandát krajského zastupitele přesto nezískali. Nejvíce takových případů (10) nastalo v Karlovarském kraji, následovaném Zlínským krajem s 5 případy a Královéhradeckým krajem, kde k této situaci došlo třikrát. Naopak v celkem 8 krajích se nestalo, že by kandidát z volební strany postupující do skrutinia, který zároveň obdržel alespoň 5 % přednostních hlasů, nezískal mandát v krajském zastupitelstvu.

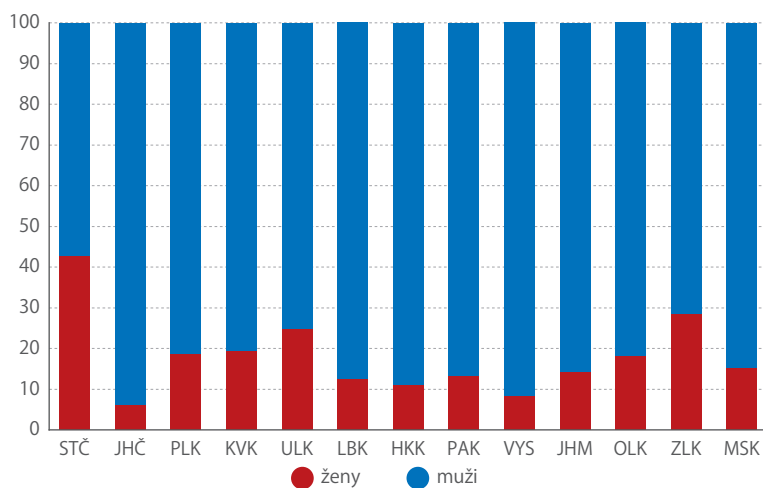
PŘEDNOST DOSTÁVAJÍ MUŽI A POLITICKÉ STRANY

Z celkového počtu 203 kandidátů (z volebních stran, které postoupily do skrutinia), kteří získali alespoň 5 % přednostních hlasů, bylo 36 žen (17,7 % z celkového počtu). Na kandidátních listinách stran s alespoň 1 mandátem však bylo zastoupeno celkem 23,4 % žen. To znamená, že ženy byly v efektivní kumulaci přednostních hlasů méně úspěšné, než by odpovídalo jejich celkovému podílu na kandidátních listinách. Relativně neúspěšnější byly ženy ve Středočeském

CELKOVÝ POČET KANDIDÁTŮ S ALESPŮŇ 5 % PŘEDNOSTNÍCH HLASŮ PŘI VOLBÁCH DO KZ 2020

KANDIDÁTI S ALESPŮŇ 5 % PŘEDNOSTNÍCH HLASŮ PŘI VOLBÁCH DO KZ 2020 PODLE POHLAVÍ (%)

Zdroj: ČSÚ

kraji, kde tvořily 42,9 % z kandidátů, kteří dokázali získat alespoň 5 % přednostních hlasů. Více než 20 % z celkového počtu úspěšných kandidátů získaly ženy ještě v krajích Zlínském (28,6 %) a Ústeckém (25,0 %). Nejméně úspěšné byly ženy v kumulaci přednostních hlasů v Jihočeském kraji a v Kraji Vysočina, kde se nedostaly ani na úroveň 10 % z celkového počtu úspěšných kandidátů.

Obdobně jako ženy si při kumulaci přednostních hlasů vedli i kandidáti bez politické příslušnosti. Na kandidátních listinách stran s alespoň 1 mandátem jich bylo 23,0 %, ale z počtu kandidátů, kteří dosáhli na stanovenou hranici pro posun kandidáta na kandidátní listinu a přednostní udělení mandátu, tvořili jen 18,7 %. Zajímavostí také je, že ve třech krajích (Libereckém, Pardubickém a Olomouckém) se nenašel žádný kandidát bez politické příslušnosti, který by získal alespoň 5 % přednostních hlasů. Všichni z hlediska přednostního hlasování úspěšní kandidáti v těchto krajích tak byli členy nějaké politické strany nebo politického hnutí.

Praha není jednotlý celek

Z výsledků Sčítání lidu, bytů a domů 2021 vyplývají zajímavé údaje o obyvatelích různých katastrálních území hlavního města.

JANA PODHORSKÁ
vedoucí oddělení
informačních
služeb KS v Praze

Území Prahy je rozděleno na 57 městských částí, tedy samosprávních jednotek s úřadem městské části, který svěřené území spravuje. Tyto městské části leží na 112 katastrálních územích (k datu Sčítání 2021). Některé jsou tvořeny pouze jedním katastrem (například Praha-Koloděje), jiné se skládají z více katastrů (např. MČ Praha 11 je složena z katastrů Chodov a Háje). A v některých městských částech najdeme jak celá území katastrů, tak i jejich části (např. MČ Praha 4 zahrnuje celé katastry Podolí, Krč, Braník, Hodkovičky, Lhotka, ale na svém území má také části katastrů Záběhlice, Michle a Nusle).

NEJMENŠÍ JSOU NA OKRAJI

Podle výsledků sčítání byl v roce 2021 populačně největší katastr v Praze Stodůlky (60,8 tis. obyvatel) s převážně sídlištní zástavbou. Druhé pořadí náleželo Žižkovu (58,3 tis.), třetí Chodovu (50,0 tis.). V katastru Chodova převažuje sídlištní charakter

zástavby, Žižkov se naproti tomu vyznačuje činžovními a jinými domy v blokové struktuře, menší část tvoří i sídliště.

Mezi další velké katastry patří Vinohrady (48,8 tis. obyvatel), Strašnice a Holešovice (oba 37,7 tis.).

Populačně malé katastry najdeme na okrajích Prahy. Nejmenšími byly Zadní Kopanina (123 obyvatel), Malá Chuchle (289) a Lipany (301). V těchto katastrech zaujímá bytová zástavba pouze minimum rozlohy, a většinu zabírají pole nebo lesy. Méně než 1 000 obvykle bydlících osob žije v 16 katastrech.

VE STARÉ ZÁSTAVBĚ VÍCE BYTŮ V NÁJMU

Jednotlivé katastry na území Prahy vytvářejí velmi pestrout směsici různých území, jejichž současné odlišnosti ve složení obyvatelstva byly ovlivněny vývojem ve vzdálené, ale i nedávné minulosti. Pro ilustraci jsme vybrali tři katastrální území. Prvním je katastr Holešovic – reprezentant kompaktního

VELIKOSTNÍ SKUPINY KATASTRŮ PRAHY PODLE POČTU OBVYKLE BYDLÍCÍCH OBYVATEL

	počet obyvatel katastrálního území							
	do 999	1 000–1 999	2 000–4 999	5 000–9 999	10 000–19 999	20 000–39 999	40 000–59 999	nad 60 000
počet katastrů v dané kategorii	16	11	25	16	20	20	3	1
patří sem např. (max 4):	Josefov Sedlec Malá Chuchle Zadní Kopanina	Radlice Komořany Křeslice Cholupice	Liboc Řeporyje Satalice Pitkovice	Zbraslav Čakovice Libuš Dolní Chabry	Hostivař Kamýk Kyje Kunratice	Strašnice Holešovice Bubeneč Háje	Žižkov Chodov Vinohrady	Stodůlky

Zdroj: ČSÚ, Sčítání 2021

města, které se začalo rozvíjet s příchodem průmyslu v 19. století. Katastr Chodov lze považovat za představitele socialistické výstavby a katastr Zličín zobrazuje situaci původně zemědělského a venkovského katastru pozměněného nedávnou intenzivní suburbanizací.

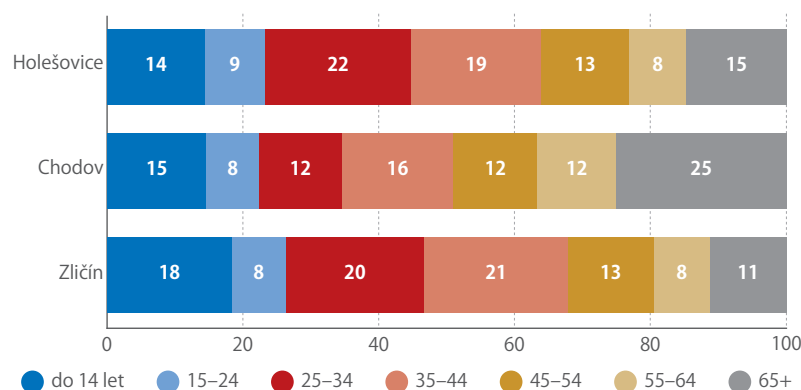
V pražském katastru Chodov bylo k datu sčítání 23,9 tisíce obydlených bytů. V osobním vlastnictví se nacházela více než polovina (52%) bytů a zhruba 17% bytů bylo nájemních. Třetí nejčastější skupinu představovaly byty v družstevním vlastnictví (11%). Většina bytů byla v bytových domech, převážně panelových. Byty v rodinných domech tvořily jen 6%. V pražských Holešovicích bylo sečteno 19,9 tisíce obydlených bytů. Byty v osobním vlastnictví se tu vyskytovaly v daleko menší míře (32%) než na Chodově. Naopak zde bylo více bytů nájemních (44%). Katastrální území Zličín mělo na svém území pouze 3,6 tisíce obydlených bytů, z toho bylo téměř 10% v rodinných domech a 89% v domech bytových. Také na Zličíně byla většina obydlených bytů v osobním vlastnictví (45%), nájemní byty tvořily 28% a byty ve vlastním domě 7%.

Ve všech třech vybraných katastrech se nepodařilo zjistit právní důvod obývání bytu v 7 až 11% případů.

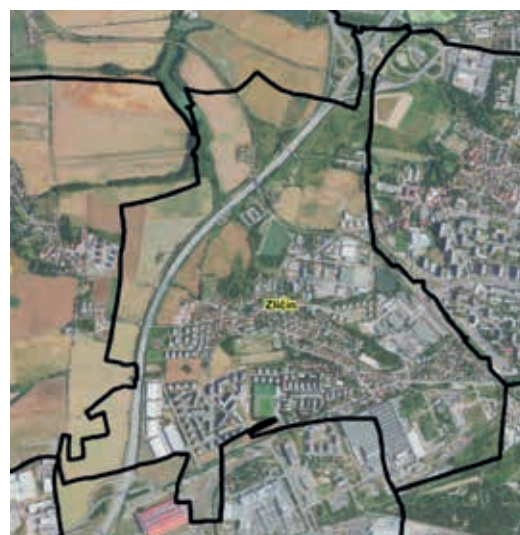
NEJVÍCE STARŠÍCH OBYVATEL ŽIJÍ NA SÍDLIŠTÍCH

Podle počtu obyvatel je největším katastrem z uvedených tři Chodov (50 tis.), druhé místo zaujímají Holešovice (37,7 tis.). Zličín následuje se značným odstupem (7,6 tis.). Významné rozdíly lze sledovat i ve věkové struktuře populace. Nejmladší složka 0 až 15 let měla největší zastoupení v katastru Zličín. Toto věkové rozmezí se zde týkalo 18% z obvykle bydlícího obyvatelstva. Na Chodově to bylo 15% a v Holešovicích 14%. Prvenství si Zličín udržel i v kategorii 0 až 34 let (47%), v níž druhou pozici zaujaly Holešovice (45%). Na Chodově žilo pouze 35% obyvatel v uvedeném věku. Kategorie 35 až 64 let byla nejvíce zastoupena opět na Zličíně (42%), Chodov i Holešovice vykazovaly shodně 40%. Na první příčku se Chodov dostal v podílu osob ve věku 65 a více let,

VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBVYKLE BYDLÍCÍCH OBYVATEL VE VYBRANÝCH KATASTRECH (%)

Zdroj: ČSÚ, Sčítání 2021

žilo jich zde 25%. V Holešovicích tvořili nejstarší občané 15% populace a na Zličíně 11%.

S věkovým složením populace souvisí rovněž počet zaměstnaných osob a míra zapojení na trhu práce. Na území Chodova žilo k datu sčítání 26,4 tisíce osob, které byly zaměstnány, v Holešovicích 22,8 tisíce a na Zličíně 4,6 tisíce. Nejvyšší míru zaměstnanosti vykazovaly populačně mladé katastry. Na Zličíně bylo zaměstnáno 73,6% obyvatel ve věku 15 a více

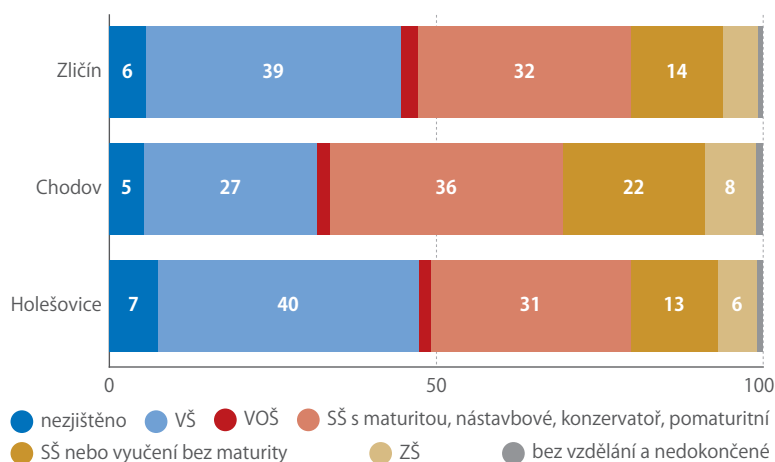
let, v Holešovicích 70,7% a na Chodově 61,8%. Lidé bydlící na Chodově byli nejčastěji zaměstnaní jako specialisté (26% zaměstnaných), techničtí a odborní pracovníci (19%) a pracovníci ve službách a prodeji (13%). V Holešovicích jednoznačně nejvíce zaměstnaných působil na pozici specialistů (37%). Na pozicích technických a odborných pracovníků to bylo 17% a ve službách a obchodě 10%. V katastru Zličína bylo specialistů okolo 30% a odborných a technických pracovníků 20%. Ve službách a prodeji zde pracovalo 10% zaměstnaných. V katastru Chodova a Zličína bylo více úředníků a lidí pracujících jako obsluha strojů, zařízení a montéři než v Holešovicích.

Výsledky sčítání umožňují porovnat i vzdělanostní strukturu populace. Ve všech třech vybraných katastrech bylo podobné zastoupení osob věku 15 a více let bez vzdělání, s vyšším odborným vzděláním a se základní školou. Největší rozdíly panovaly v zastoupení vysokoškoláků a osob bez maturity. V podílu osob bez maturity dominoval Chodov (22%), na Zličíně (14%) a v Holešovicích (13%) bylo jejich zastoupení výrazně nižší. V případě vysokoškoláků se situace obrátila. Holešovice (40%) i Zličín (39%) měly nad Chodovem (27%) značnou převahu. U osob s maturitou už se jednotlivé katastry liší jen méně, trojici vede Chodov (36%), následuje Zličín (32%) a uzavírají Holešovice (31%). Pro zbylou část populace (5 až 7%) se vzdělanostní úroveň nepodařilo zjistit.

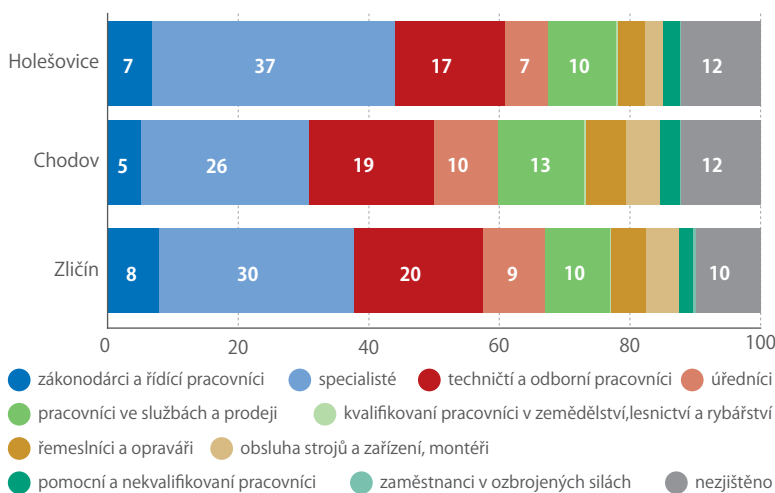
Zajímavé jsou také údaje o původu obyvatel jednotlivých katastrů. Z osob žijících na Chodově se téměř 59% narodilo v Praze, 29% jinde v České republice a skoro 13% v cizině.

V Holešovicích žilo pražských rodáků 49%, přistěhovačů z jiného místa v Česku 33% a narozených v zahraničí 18%. Nejpestřejší složení obyvatel z hlediska původu měl Zličín, kde se 46% narodilo v Praze, 33% jinde v Česku a 21% mimo republiku.

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBVYKLE BYDLÍCÍCH OBYVATEL VE VYBRANÝCH KATASTRECH (% z populace 15+)

ZAMĚSTNÁNÍ OBVYKLE BYDLÍCÍCH OBYVATEL PODLE KLASIFIKACE ZAMĚSTNÁNÍ (% ze zaměstnaných)

Zdroj: ČSÚ, Sčítání 2021

**NEMŮŽETE
VĚDĚT
VŠECHNO**

To, co nevíte,
najdete ve
**Statistické
ročence ČR**

Podrobná data
z mnoha
oblastí života

Objednávejte

Statistická ročenka
České republiky
na stránkách
csu.gov.cz/produkty/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2023

K dispozici v Ústřední statistické
knihovně ČSÚ
Na padesátém 81
100 82 Praha 10

Míra úspor českých domácností posílila nejvíce z EU

Základní ekonomické ukazatele dokládají rovněž posílení míry investic domácností.

KAROLÍNA ZÁBOJNÍKOVÁ
analytička ČSÚ

Roční údaje národních účtů jsou sestavovány napříč celou Evropskou unií a mají za úkol co nejpřesněji zachytit celkový vývoj jednotlivých ekonomik. K jejich vytvoření se využívá široká paleta zdrojů, které bývají pro statistiky dostupné s velkým zpožděním. I to je důvodem, proč je kompletní sada údajů za země EU k dispozici zatím pouze za rok 2022. Údaje za rok 2023 známe jen z několika zemí. I přesto jde o cenný nástroj pro srovnání jednotlivých ekonomik.

Míra úspor domácností vyjadřuje podíl hrubých úspor domácností (rozdílů mezi příjmy a spotřebou) na jejich celkových příjmech v daném roce. U domácností v EU v roce 2022 dosáhla 12,17 % a po navýšení v letech 2020 a 2021 se vrátila prakticky na úroveň roku 2019.

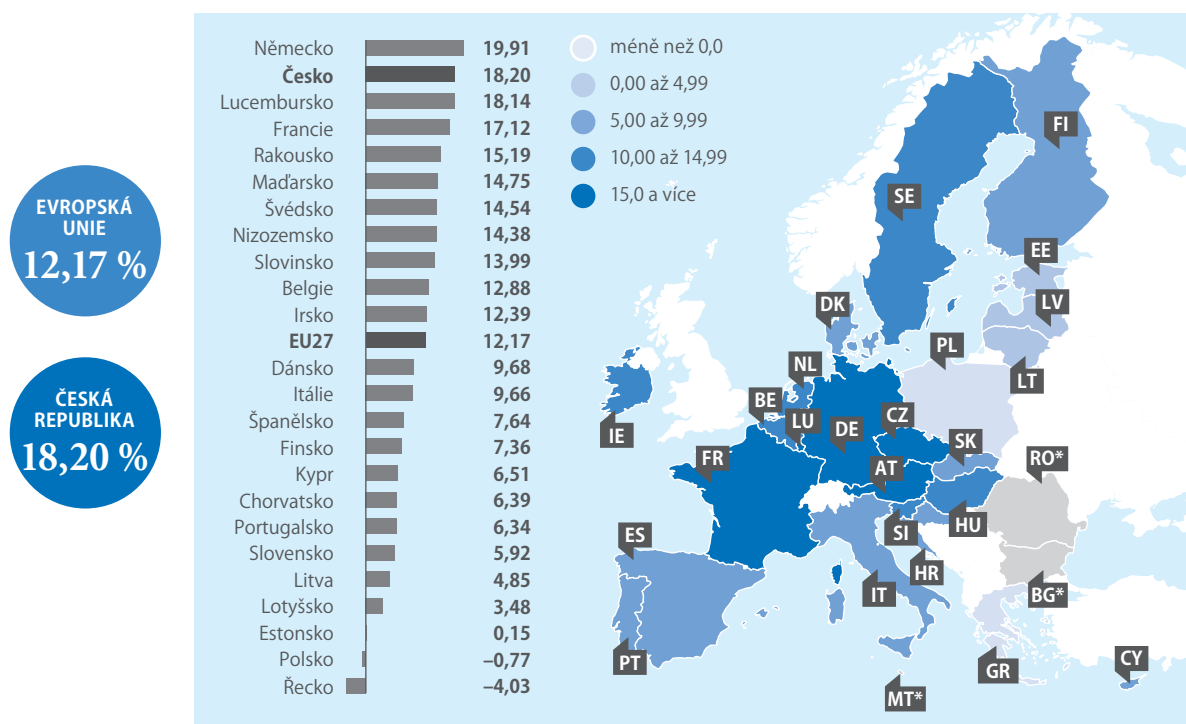
Pandemické navýšení úspor bylo plošné, protože všechny země EU měly zavedený nějaký stupeň omezení pohybu a provozu v obchodech a službách. Po obnovení obvyklého režimu pak míra úspor klesla.

Česko v roce 2022 představovalo největší výjimku v rámci EU, protože míra úspor zde setrvala na velmi vysoké hodnotě 18,20 % a úroveň roku 2019 překračovala o více než 6 p. b. Domácnosti v Česku tak měly v roce 2022 druhou nejvyšší míru úspor po Německu (19,91 %). V roce 2023 se v obou těchto zemích míra úspor dokonce mírně zvýšila. Zatímco v Německu je nadprůměrně vysoká míra úspor domácností obvyklá, v Česku tomu tak ještě donedávna nebylo. V důsledku toho u nás míra úspor narostla ze všech zemí EU

nejrychleji. Třetí nejvyšší míru úspor mělo v roce 2022 Lucembursko (18,14 %). Na opačný konec porovnání se dostaly Řecko (-4,03 %) a Polsko (-0,77 %). Míra úspor domácností v těchto zemích dosahovala záporných hodnot, protože výdaje na spotřebu domácností zde byly vyšší než jejich disponibilní příjmy.

K posílení došlo v letech 2021 a 2022 v případě míry investic domácností. Zatímco před rokem 2020 se tento ukazatel v EU nacházel pod úrovní 9 %, v roce 2021 stoupl na 9,66 % a v roce 2022 na 10,08 %. Největší míru investic vykázaly v roce 2022 domácnosti na Kypru (15,17 %), v Lucembursku (13,88 %) a v Nizozemsku (13,23 %). Rovněž v Česku míra investic domácností (11,40 %) překračovala evropský průměr.

MÍRA ÚSPOR DOMÁCNOSTÍ V ZEMÍCH EU V ROCE 2022 (%)

Zdroj: Eurostat. *Údaje za Bulharsko, Maltu a Rumunsko nejsou dostupné.

Podporujeme meziobecní spolupráci

„Rozdrobenost územní samosprávy není tak nevýhodná, jak někteří kritici tvrdí,“ upozorňuje výkonná ředitelka Svazu měst a obcí ČR Radka Vladyková.

Foto: Tereza Koutecká

Jaká data z ČSÚ používají obce a města nejčastěji?

Nejatraktivnější jsou vždy volební výsledky. Po každých volbách téměř ihned po uzavření volebních místností politici, ale i úředníci zjišťují, jak voliči rozdali karty a jaké jsou výsledky v jejich obvodu.

Jinak samozřejmě samosprávy využívají data z ČSÚ ke své běžné činnosti a rozhodování. Nejčastěji se jedná o demografické údaje, například o věkovém složení obyvatelstva, migraci či porodnosti, ale pracuje se i s mnoha dalšími typy dat, jako třeba zaměstnanost, příjmy obyvatel, HDP, nakládání s odpady a podobně. Vždycky záleží na konkrétním problému či projektu, který daná obec řeší. Podle toho její vedení vyhledává vhodná

data, která slouží jako podklad pro rozhodování o dalším postupu.

Zajišťuje si Svaz měst a obcí sběr nějakých dat vlastními silami?

Zpravidla využíváme veřejné zdroje, ale občas, když potřebujeme získat informace, které nejsou veřejně dostupné, provádíme dotazníková šetření mezi našimi členy. Například v době covidu jsme zjišťovali, které aktivity obce plánovaly omezit kvůli výpadku financí. A nedávno jsme prováděli rozsáhlé dotazníkové šetření na téma, na jaké oblasti by se měly zaměřit evropské dotace v příštím programovém období. Výsledky využíváme jako podklad pro vyjednávání s institucemi, které rozhodují o nastavení dotačních pravidel.

Obce jsou nejen uživateli dat z ČSÚ, ale také mnoho údajů našemu úřadu poskytují. Jak náročný úkol pro samosprávy vyplňování výkazů představuje?

Výkazů, které musejí představitelé obcí a měst vyplňovat, je celá řada, nejen od ČSÚ. Všechny povinnosti týkající se vykazování nějakých údajů a jejich zaslání příslušným institucím jsme nedávno shrnuli ve speciálním diáři starosty, který má 130 stran. Obsahuje také kapitolu s výkazy přímo pro ČSÚ. Těch je celkem 16. Jde ovšem o souhrn, většina obcí nevyplňuje úplně všechny formuláře. Některé jsou určeny jen pro vybrané velikostní kategorie obcí, jiné pro obce vykonávající specifické aktivity, třeba hospodaření v lesích nebo vedení matriky.

Z celostátních demografických údajů mimo jiné vyplývá stárnutí populace a zahušťování prstenců kolem velkých měst, zatímco venkovské lokality se vylišňují. Jak mohou samosprávy s těmito trendy bojovat?

To není jen český problém, ale lze jej pozorovat v podstatě na celém světě. U nás se snažíme o to, aby i v malých obcích byly k dispozici takové veřejné služby, které podporují usazování mladých rodin. Tedy škola, školka a kvalitní pediatrická péče, i když dětský lékař nemusí mít ordinaci úplně všude, ale musí být dobře dopravně dostupný. V posledních letech hraje důležitou roli také přístup k vysokorychlostnímu internetu. A pro kvalitní sousedské vztahy a komunitní život je rovněž dobré zachovat v malých obcích prodejny a hospody, kde se místní lidé přirozeně scházejí.

Tohle všechno máme na zřeteli, když s ministerstvy jednáme o nastavení dotačních titulů a státních politik, a upozorňujeme na to při nejrůznějších příležitostech.

Jaké konkrétní výsledky tato vaše činnost přináší?

Před časem se například podařilo zajistit dotační podporu financování venkovských obchůdků, aby vůbec byly schopné přežít. Nyní se snažíme podporovat také automatizované prodejny na venkově. O zajištění lékařské, a speciálně pediatrické péče intenzivně jednáme se zdravotními pojišťovnami a s Ministerstvem zdravotnictví, jedná se ale o dlouhodobý problém, který nevyřešíme nějakým rychlým jednorázovým opatřením. Na podpoře školství spolupracujeme s kraji, a někde se to daří lépe, někde hůř.

V Česku je na evropské poměry velké množství malých obcí, což mimo jiné znamená vysoké administrativní náklady na jejich řízení a velkou roztrášenost v rozhodování a plánování.

Vnímáte také, že by bylo třeba s tím něco udělat? Územní rozdrobenost má jistě svá negativa, která její kritici rádi vyzdvihují, ale téměř žádný z nich už neříká, že znamená i značné přínosy. Projevuje

se to zejména za krizových situací, například v době covidu. V malém měřítku v rámci krizového řízení obce je zásah starosty velmi rychlý a cílený přesně tam, kde je nejvíce potřeba. Během pandemie se to ukázalo třeba na distribuci roušek a desinfekce, na pomoci hendikepovaným spoluobčanům nebo seniorům. V malém území se lidé znají a přesně vědí, kde je jaká pomoc nejvíce potřeba. A je zde také daleko větší míra občanské kontroly politického rozhodování. O tom, co se řeší na radnici, všichni vědí a mohou si to osobně vyříkat.

Z pohledu financí je rozdrobenost výhodná v tom, že když se objeví problém ve velkém celku, ovlivní to negativně život mnoha lidí. Naproti tomu, když se nedaří několika menším obcím, zásadně to neohrozí celkovou stabilitu regionu nebo dokonce státních financí. Částka, která by se při sloučení obcí uspořila na odměnách na zastupitele, je v rámci celkových veřejných financí naprosto minoritní.

Musíme se tedy na tuto věc dívat vyváženě a hledat řešení, která budou skutečně efektivní, nikoliv pouze z hlediska nějaké jednorázové úspory, ale i s ohledem na zachování kvalitní péče o území a diverzifikaci rizik.

Už jste nějaké řešení našli?

Velmi intenzivně podporujeme meziobecní spolupráci. Sdružování zdrojů na kvalitní veřejné služby. Pokud se obce domluví, mohou některé věci zajišťovat společně, třeba svazkovou školu, vodovod nebo veřejnou dopravu. Ale mohou si i jednotlivé oblasti mezi sebe rozdělit. Jedna se bude například starat o školu, další o domov pro seniory, třetí o odpady. Když taková spolupráce vzniká dobrovolně a odzodla, bývá velmi účinná a sdružené zdroje se využívají skutečně efektivně. Proto Svaz měst a obcí podporuje dobrovolné svazky obcí a nově také společenství obcí, jejichž vznik od začátku letošního umožnila novela zákona o obcích.

Kolik takových svazků a sdružení v České republice funguje?

Celkem máme asi 700 dobrovolných svazků obcí. Z nich je většina založena za jediným konkrétním účelem, například výstavby vodovodu, čistírny odpadních vod a podobně. Když je tento účel splněn, svazek zanikne. Další svazky jsou rovněž jednoúčelové, ale dlouhodobého charakteru, třeba pro zajištění svozu odpadů, provozu vodovodní a kanalizační sítě, energetických služeb. Nakonec je tu asi stovka víceúčelových svazků, které plní různé úkoly při správě daného území. Ty se nyní postupně transformují do právní formy společenství a vedle toho vznikají i společenství nová.

Cílem je, aby veřejné služby v daném území byly zajišťovány koordinovaně a veřejné prostředky byly využívány efektivně, ale zároveň aby o způsobu jejich užití rozhodovali místní lidé, nikoliv úředníci nějaké vzdálené centrální instituce.

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

Úspory financí dosažené sloučením škol mohou vyústit ve zhoršení kvality provozu a pedagogických činností.

Mgr. Radka Vladyková

Vystudovala
Metropolitní
univerzitu
Praha v oboru
Evropská studia
a veřejná správa.
Do komunální
politiky vstoupila
prostřednictvím
vedení občanského
sdružení Osnice-
Obora, které se
zabývalo problémy
obyvatel části
obce Jesenice.
V letech 2014 až
2018 byla v Jesenicích
starostkou. Funkci
výkonné ředitelky
Svazu měst a obcí
ČR vykonává
od roku 2019.

Nezkrácený
rozhovor najdete na:
bit.ly/3T9R2lm

Podobně se také mluví o potřebě slučování škol. Je to podle vás správný směr?

Snahy slučovat školy už se v minulosti objevily několikrát, není to nic nového. Praxe ovšem také potvrdila, že zaklínadlo úspory financí za management mnohdy vyvolává problémy na straně kvality provozu a pedagogických činností. Když jsem byla starostkou v Jesenicích, měli jsme základní školu propojenou s mateřskou školou a se základní uměleckou školou. Vše měl na starosti jeden ředitel a mateřská škola byla taková popelka. Poté, co jsme organizaci rozdělili na tři samostatné subjekty, školka najednou velice rychle „rozkvetla“ a posunula se na úplně novou úroveň.

Aby v základní škole zůstala zachována dobrá kvalita výuky i managementu, měla by podle mého názoru mít kolem 540 až 700 žáků. Určitě by bylo dobré stanovit nějakou hranici, aby se ze školy nestal velký anonymní korporát s naprosto odosobněným ředitelem. Při úvahách o slučování je také třeba si uvědomit, že ředitel takto velké instituce musí být primárně ekonom a manažer. Ovšem při výběrových řízeních na ředitele školy je vždy podmínka, aby měl pedagogické vzdělání. A vyvstává otázka, zda vysoce kvalitní pedagog je také automaticky kvalitním manažerem, který dokáže

řídit několikamilionové rozpočty. Vybalancovat rovnováhu mezi správou majetku a financí a kvalitní školní výukou je velice těžké. Obávám se, že od určité hranice počtu žáků se vhodná přátelská atmosféra, která je důležitá pro pohodu žáků a pedagogů, začne velmi rychle vytrácet.

Samozřejmě, u malých škol, které mají desítky žáků, je logické, když se spojí do většího celku. Ale nemělo by to být striktní nařízení shora. Vždycky se musí vycházet z konkrétní situace v daném místě.

Jak spolupracují obce s ČSÚ při volbách?

Obce musejí zajistit rozdělení do volebních okrsků, obsazení a proškolení volebních komisí nebo vybavení volebních místností. Starostové mají také zákonem dané termíny, kdy a jakým způsobem musí občany seznámit s průběhem voleb, s umístěním volebních místností a podobně. V řadě obcí obecní úřady vyčleňují nějakou kancelář, která po dobu voleb slouží jako předávací místo a kam předsedové volebních komisí nosí spočítané výsledky za svůj okrsek a předávají je zástupci ČSÚ. Ten přebírá již sumarizované výsledky, kontroluje je po formální stránce, zda třeba počet všech platných hlasů odpovídá součtu hlasů pro jednotlivé kandidáty, a odešle je k centrálnímu zpracování, kde se přidělí mandáty konkrétním kandidátům.

Čím si vysvětlujete skutečnost, že podíl žen ve vedení obcí klesá s velikostí obce?

Z celoevropského pohledu má Česká republika poměrně vysoké zastoupení žen v komunální politice. To je ovšem zkresleno velkou územní rozdrobeností. V zastupitelstvech a na radnicích malých obcí je skoro 30 procent žen, ale ve větších městech se ta čísla výrazně snižují. V sedmadvaceti statutárních městech máme jen čtyři primátorky.

Když to mám říct jednoduše: Čím více práce a méně politiky, tím více žen. Čím více politiky a menší zodpovědnost, tím více mužů. Je to vidět nejen v komunální politice, ale i na složení vlády.

Zastoupení žen v politice je velké evropské téma. Já sama nejsem zastánkyně genderových kvót. Domnívám se, že to ženám spíše škodí, a dokonce je to dehonestuje. Být ve vedení jen proto, že jsem žena a že nějaký počet žen je povinný, mi přijde ponižující. Účast žen ve vedení by se měla podporovat kultivací prostředí a vnímání jejich společenského postavení. Jen letmým pohledem do médií snadno zjistíme, že ženy v politice jsou dnes výrazně častěji cílem kritiky a posměchu než muži. Hodnotí se, jaký mají účes, jestli přibraly, co si vzaly na sebe... To u mužů politiků neregistruji, že by někdo psal, jak za volební období oplešatěl, narostlo mu břicho a podobně. Takto jsou mediálně propírány pouze ženy.

Ale u svých dětí, kterým je mezi 20 a 25 lety, vidím, že se názory mění. Gender už nijak neřeší a mají k ostatním daleko větší úctu a respekt. Věřím tedy, že to je generační problém, který postupně odezní.

Řídí vám práci algoritmy?

Jak statisticky zachycovat nové formy zaměstnávání, především ty spojené s digitalizací? Tato otázka byla tématem globální konference, která se konala na začátku července v Bruselu.

DALIBOR HOLÝ

ředitel odboru statistiky trhu práce a rovných příležitostí

Konferenci, na níž vystupovali odborníci z Evropy, Ameriky, Asie, Afriky i Austrálie, organizovali společně předsedkyně Eurostatu Mariana Kotzeva a hlavní statistik Mezinárodní organizace práce (ILO) Rafael Diez de Medina. Popsat obsah všech prezentací a příspěvků, kterých bylo za dva jednací dny na desítky, rozumně nelze. Proto se pokusím jen stručně shrnout nejzajímavější závěry. Sahaly od vcelku optimistického vidění vývoje (ILO) až k černé budoucnosti, v níž jsou pracující ovládnáni odlidštěnými algoritmy a velí jim umělá inteligence.

Samotné téma konference, tedy „nové formy zaměstnávání“, bylo všeobecně obtížné definovat. Je to množina neuzavřená, s nejasnými okraji. Mnoho mluvčích poukazovalo právě na to, že je nesmírně těžké domloutvat se o statistickém zachycení jevů, které nyní nemáme dobře, srozumitelně a jednotně pojmenované. Naproti tomu ILO se snažilo maximálně využívat svou dosavadní metodiku, třídění a klasifikace.

POSTAVENÍ ZAMĚSTNANÝCH SE MĚNÍ

Na jedné zřetelné straně se ony „nové formy zaměstnávání“ projevují přesunem části zaměstnanců do prekérního postavení závislých sebezaměstnaných, tedy toho, co v Česku dlouhodobě označujeme jako švarcsystém. V současném způsobu třídění jsou vcelku jasné možnosti, jak tyto trendy zachycovat. Horší je to při pohledu z jiné strany, která souvisí

s technologiemi, zejména označovanými jako „digitální platformy“. Směrnice k DPE (digital platform employment) se nyní teprve implementuje v Evropě, a je třeba poznamenat, že EU je v tomto na špičce, neboť jinde ve světě na regulaci DPE zatím ani nepomýšlejí.

Velice ilustrativní příklad tohoto fenoménu (DPE) jsem si osobně užil hned po příletu zpět na pražské letiště. Kvůli zpoždění jsme dorazili až těsně před půlnocí ve státní svátek 5. července. Nemohl jsem tak využít dobrodiní hromadné dopravy, a musel jsem si objednat taxi oficiální letištní značky. Před 30 lety byl taxikář typicky svobodný živnostník, vlastní kapitál ve formě automobilu, který se s klientem dohadoval o ceně a trase poté, co byl mávnutím zastaven na ulici. Před 15 lety již bylo běžné objednávat si taxi přes call centrum, ale platilo se taxikáři po dojetí na určené místo. Nyní jsem si musel objednat odvoz u počítačového terminálu na letišti, zadat číslo mobilu a e-mailovou adresu, zaplatit bezkontaktně, načež jsem obdržel SMS a e-mail s číslem (PIN), které jsem nadiktoval řidiči před letištní halou. Tento ukrajinský imigrant poté pouze odřídil trasu podle nezměnitelných pokynů z obrazovky mobilního telefonu, a potom snad dostal (patrně velmi ubohou) část peněz jako mzdu. Taxikáři se tedy za 30 let stali z plnohodnotných živnostníků pouhými lidskými roboty ovládanými digitální aplikací. Předpokládám, že za dalších několik let již nebude lidská síla vůbec

Konferenci zahájili předsedkyně Eurostatu Mariana Kotzeva a hlavní statistik Mezinárodní organizace práce (ILO) Rafael Diez de Medina.

potřebná a klienta odveze autonomní vůz bez řidiče, jak se dnes zkoušejí v USA.

Není tedy divu, že pojem, který se skloňoval na konferenci velmi často, byl „control“. Tento nepřeložitelný anglický termín vyjadřuje možnost ovládnutí/rozhodování, prosazování svých zájmů a také vedení či řízení. To vše lidští zaměstnanci ztrácejí ve prospěch anonymních počítačových algoritmů. V souvislosti s tím se diskutovalo o kvalitě zaměstnání, o sociální ochraně pracujících, dopadech na jejich duševní zdraví, na výdělkovou úroveň a možnosti kolektivního vyjednávání o ní, a vůbec o komunikaci pracovníků navzájem. Naštěstí moderní technologie otevírají možnosti i v tomto směru. Izolování taxikářů a řidičů rozvážkových služeb si vyměňují zkušenosti např. přes WhatsApp, a kurýři jedné platformy byli takto schopni i zorganizovat veřejný protest proti nízkým mzdám. Nicméně prekarita a prekarizace práce (nahrazování plnohodnotného pracovního poměru atypickým jednorázovým nákupem služby, různými částečnými úvazky a dohodami o provedení práce) jsou jevy vystupující do popředí právě v souvislosti s platformovou či všeobecněji zakázkovou ekonomikou.

KDE VZÍT DATOVÉ ZDROJE?

Manuela Tomei z ILO ve svém referátu popsala oboustrannou vazbu, kterou má statistika s politickou rovinou, na níž se připravuje úprava pracovní legislativy. Zatímco na základě statistických údajů se připravují návrhy nových zákonů, implementace těchto zákonů se potom projeví ve statistických výsledcích, a často vyvolá nutnost změny metodiky zjišťování. Obě sféry spolu tedy musejí spolupracovat.

Pro statistický popis je nejvíce využíváno Výběrové šetření pracovních sil (mezinárodně označováno jako LFS – Labour Force Survey). To však má jasná omezení, jednak vzhledem k náročnosti dotazování v domácnostech pro tazatele, jednak i po metodické stránce. Zaměstnávání na digitálních platformách je typicky omezeno na určitou ekonomickou činnost, ale většinou také regionálně. Výběrové zjišťování tak

4,8%

z celkové zaměstnanosti v EU tvořili loni odborníci v IT.

většinou pokryje jev jen malým, nepříliš reprezentativním vzorkem. Ideálem je proto propojování výběrových charakteristik LFS, které nabízejí souhrnný obraz o trhu práce, s administrativními zdroji dat, jež doplní potřebný detail. Mělo by se jednat o databáze, které bude nutné vyžadovat od provozovatelů platform. Zde pochopitelně vyvstává problém s nestabilitou platform, které se rychle proměňují, zanikají a vznikají jiné, lidé často pracují pro několik platform současně apod.

TEMNÁ STRANA AI

Několik příspěvků také bylo věnováno umělé inteligenci (AI), například otázkám, zda algoritmický management dokáže nahradit lidské vedoucí pracovníky. Zde se naráží především na etické otázky. Generativní AI ale trpí i diskriminačními stereotypy a zkresleními, které převzala z big dat, na nichž se učila, dále nedostatkem kontextu a rovněž také neprůhledností rozhodování (black box). Mezi její výhody ovšem patří snížení nákladů i času, konzistence rozhodování a z ní vyplývající předpokládaná objektivita, což ji činí (ekonomicky) přitažlivou. Aleksandra Przegalinska z Harvard University se proto se svým týmem snaží raději vytvářet kolaborativní AI, která člověku pomáhá v rozhodování, ale nenahrazuje ho. Sama však přiznala, že většina firem v tomto oboru se ubírá jiným směrem.

Emergentní sektory vytvářejí mnoho pracovních míst, IT zaměstnávalo vloni 9,8 milionu odborníků v EU, což bylo 4,8% z celkové zaměstnanosti. Do roku 2030 se předpokládá až 20 milionů. Druhou takovou oblastí je „zelená ekonomika“, kde pracovalo 5 milionů lidí v produkci ekologického zboží či služeb, a dalších 4,3 milionu v cirkulární ekonomice. I zde se předpokládá další nárůst o 1 až 2,5 milionu osob.

Jak ovšem připomněla Uma Rani, ekonomka ILO, ty nejmodernější technologie mají svou skrytou, značně děsivou stránku. Umělá inteligence a algoritmy se musejí nejprve věcem naučit. Proto mnoho lidí, zejména v nejchudších státech rozvojového světa, provádí rutinní, až debilizující práce, kdy např. člověk popisuje na tisících snímcích předměty, označí okraje objektu a popíše kategorii (budova, strom, lidé, pes, dopravní značka, obrubník, vozovka atd.), aby se technologie v samořiditelném autě dokázala orientovat ve světě. Podobně úmorné a psychicky narušující práce doprovázejí cenzuru sociálních sítí, odstraňování pornografie apod. „Nemáme ani tušení, kolik takovýchto značkovačů dnes je,“ uzavřela svůj referát Uma Rani.

I v rozvinutých zemích jsou vrstvy obyvatel, které si kvůli riziku nezaměstnanosti a pádu do chudoby nemohou příliš vybírat pracovní kariéru a podmínky. K tomu se váže rovněž fenomén neplacených přesčasů, na což upozornila Valeria Pulignano z Katolické univerzity v Leuven. Odmítání pracovat přesčas může vyústit i ve ztrátu zaměstnání. Naopak lidé, kteří bez odmlouvání pracují bezplatně přesčas, mohou buď povýšit, nebo zůstat v tomto prekérním postavení

Účastníci konference

uvěznění. Nadstandardní výkon se u nich považuje za samozřejmost, a navíc ještě vytváří negativní vzor pro ostatní.

JAK ROZLIŠIT SKUTEČNÉHO PODNIKATELE OD FALEŠNÉHO?

Jiná forma prekérních prací vzniká při outsourcingu, tedy při zaměstnávání prostřednictvím jiných subjektů, často agentur práce. Firmy se takto snaží snižovat náklady. Nejtypičtější je to u zajišťování úklidu a ostrahy. I v Česku je podle přehledů OECD takto pronajatá asi polovina hlídačů, v jiných státech je podíl ještě větší. Agenturní pracovníci jsou někdy dodáváni i pro hlavní činnost, kterou firma vykonává, např. prodavačky pro obchody. Podobně fungují také tzv. franšízy. Dle prezentace OECD pronajatí pracovníci typicky vydělávají méně než jiní pracovníci na stejné pozici.

Celá jedna sekce konference byla věnována nové verzi klasifikace postavení v zaměstnání (ICSE). ILO si od ní slibuje lepší zachycení popsanych změn na trhu práce. Nová verze ale bude mnohem složitější pro terénní praxi. Nejobtížnější bude rozlišovat podnikatele, zaměstnance a závislého sebezaměstnaného, neboť sebehodnocení může být odlišné od definice, a záznam tak bude nutné překódovat podle dodatečných otázek. V Itálii např. používají otázku na cenotvorbu – pokud o ceně své práce pracující nerozhoduje, pak nemůže jít o skutečného podnikatele. V Chile identifikovali závislé sebezaměstnané celou sérií otázek na místo pracoviště, vlastnictví nástrojů, stanovení ceny, typ produktu a způsob odměňování. Nakonec takto překlasičkovali desetinu zaměstnaných.

ČSÚ CHYSTÁ TAKÉ ZJIŠŤOVÁNÍ

Klíčovým tématem druhého dne konference byla příprava na zjišťování zaměstnaných přes digitální platformy (DPE), které v EU proběhne v referenčním roce 2026 formou dodatečného modulu domácnostního šetření LFS. Jak předem zdůraznil Michael Frosch (ILO), při snaze zachytit DPE je třeba učinit několik rozhodnutí, týkajících se rozsahu otázek, nakládání s falešně pozitivními i negativními odpověďmi, zacílení šetření (pouze zaměstnanci, nebo všichni dotazovaní?) a délky období, na které se dotazujeme. Dlouhé referenční období zachytí více případů DPE, ale výsledky nelze propojit s ostatními otázkami LFS, které se týkají jen referenčního týdne (např. o ekonomické aktivitě).

Eurostat již prostřednictvím grantů podpořil pilotní zjišťování DPE v 17 členských státech a jejich zkušenosti jsou pro nás velmi přínosné. Vyplývá z nich např. že v roce 2022 vykonalo za posledních 12 měsíců nějakou činnost DPE 3 % lidí ve věku 15–64 let. Někakou zkušenost s DPE měla 4,4 % zaměstnaných.

Pro DPE je typický trojúhelník, který rozšiřuje běžný vztah zaměstnavatel – zaměstnanec. Nové uspořádání má podobu poskytovatel (nabídková strana

Místo jednání – budova Square v Bruselu

pracovního trhu) – klient (poptávková strana, tedy ten, který platí) – platforma (digitální online služba, která zprostředkovává). Mnozí pracující na DPE se přitom sami vůbec nepovažují za zaměstnané. Metodicky se modul v EU bude snažit postihnout jak podmnožinu těch, kteří pracují v rámci DPE a byli již identifikováni jako „zaměstnanost“, tak i ty, kteří provádějí činnosti náležející do DPE, i když jádrem LFS vůbec nebyli rozeznáni jako pracující. Jako hlavní činnosti DPE se předpokládají: doprava (posílání, kurýři atd.), prodej zboží, taxislužby, zdravotní péče, pronájem, tvorba obsahu, online podpora, úklid, online výuka, péče o děti a nemocné, překlady.

ČSÚ bude muset v příštím roce připravit metodu (vč. dotazníku) pro terénní zjišťování modulu DPE při VŠPS/LFS na referenční rok 2026. Vzhledem k tomu, že jsme se neúčastnili pilotního testu v roce 2022, jsou pro nás zkušenosti okolních států velmi důležité.

Za velkou výzvu pro přípravu českého modulu DPE považují tvorbu otázek s použitím veřejně zažitých (lidových) výrazů. Postavit dotazník na odborných výrazech jako „digitální platforma“ nebo „klient“ je neprůchodné a mohlo by vést ke zcela zavádějícím výsledkům. Na druhé straně zkušenosti Finska a Polska ukazují, že pokud je respondentům nabídnut seznam konkrétních platform (Uber, Foodora, Wolt, Airbnb, Upwork), pak se na něj fixují, ulpívají na těchto příkladech a uvádějí falešně negativní odpovědi. („Ne, nejedím s Uberem.“) Otázky tedy musejí být obecné, ale zároveň respondent musí správně pochopit, na co se vlastně ptáme. Zároveň je velmi žádoucí zjišťovat název konkrétní platformy, aby bylo možné dodatečně ověřit, že skutečně jde o DPE a nikoli o falešně pozitivní odpověď. („Ano, našel jsem si práci přes internet“, ale ve skutečnosti šlo o web Úřadu práce ČR, který za digitální platformu nelze považovat.) Je tedy nutné počítat s tím, že ještě po sběru dat v terénu bude pro náš tým velkou zátěží dodatečné čištění dat, včetně např. rozlišování pracujících přes DPE od zákazníků platform a odhalování dalších nesrovnalostí.

Prezentace z konference najdete na:
<https://www.measuring-new-employment2024.eu/>

3 %

osob ve věku
15–64 let měla
v roce 2022 zkušenost s prací přes
digitální platformy.

Zprávy OSN o stárnutí populace

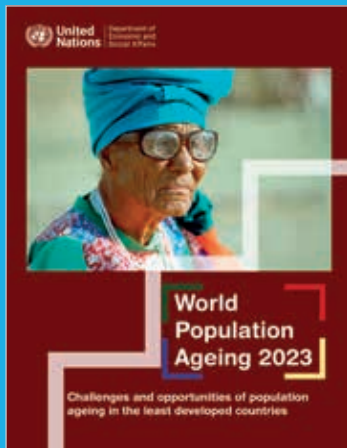
Lidé žijí déle a jsou jako celek starší než kdykoli předtím. Je to zejména díky kombinaci dvou faktorů: snižování porodnosti a zlepšování zdravotního stavu.

Stárnutí se dotýká všech částí ekonomiky a společnosti, od zdravotní péče a vzdělávání až po zaměstnanost a daně. Každá etapa života může přispívat k blahobytu ve vyšším věku, nebo jej snižovat.

Jak je rozvedeno na 240 stranách zpráv, které zpracovali odborníci z OSN, stárnutí populace je třeba chápat šířeji než jen jako soubor oddělených problémů týkajících se především jedné skupiny lidí, kteří překročili určitý věk.

Přestože je posun směrem ke starší populaci do značné míry nezvratný, jsou jeho průběh a důsledky ovlivňovány kolektivními opatřeními a politickými rozhodnutími. Odkládání zásadních opatření, která umožňují společností těžit ze stárnutí populace a přizpůsobit se mu, by znamenalo vysoké sociální, ekonomické, fiskální a zdravotní náklady pro současnou i budoucí generaci.

bit.ly/3Y05qU2
bit.ly/3Xh6vTb

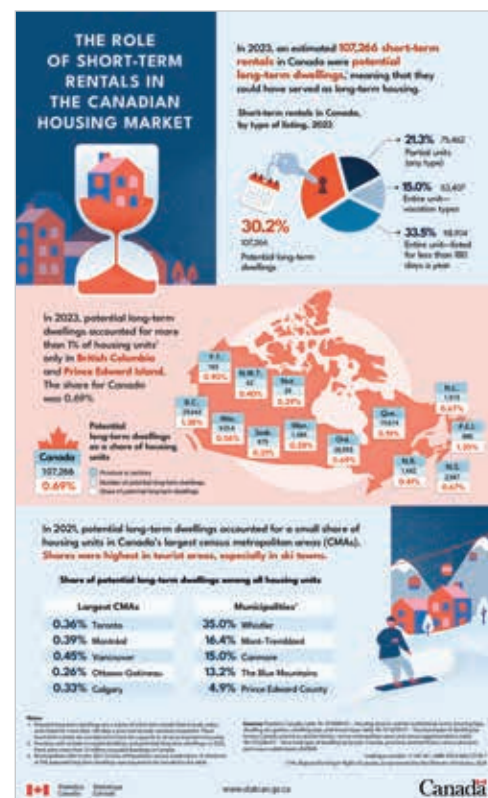
Vliv krátkodobých pronájmů na dostupnost bydlení

V roce 2023 bylo v Kanadě odhadem 107 266 obydlí užívaných pro krátkodobé pronájmy, u nichž bylo možné důvodně odhadovat, že by mohla sloužit jako dlouhodobé bydlení.

Statistický úřad Kanady v podkladových materiálech k infografice uvádí, že z celkového počtu krátkodobých pronájmů tak představují více než 30%. Dále se obydlí užívaná ke krátkodobým pronájmům dělí na celé bytové jednotky pronajímané na méně než 180 dní v roce, které představují 34% z celkového počtu nemovitostí určených ke krátkodobému pronájmu, jednotky prázdninového typu (těch je 15%) a pronájem jen části bytové jednotky (21%).

Z kanadských měst přicházejí o největší část bytového fondu, která by mohla z podstaty sloužit k trvalému bydlení, lyžařská a turistická střediska, konkrétně Whistler (35%), Mont-Tremblant (16,4%) a Canmore (15,0%).

bit.ly/4coKF4p

Koho láká dovolená v Indonésii?

Počet příjezdů zahraničních návštěvníků se v Indonésii za první pololetí letošního roku zvýšil o 21 % ve srovnání se stejným obdobím roku 2023. Zahraniční návštěvníci vstupovali do země především přes letiště na Bali a v Jakartě.

V červnu 2024 přijelo do Indonésie 1,17 milionu zahraničních návštěvníků, tj. o 2 % více než v květnu a o 10 % více než v červnu 2023. Letos mezi zahraničními návštěvníky dominovali Malajsijci (16 %), Singapurci (13 %) a Australané (12 %).

A kam jezdí na dovolenou relaxovat obyvatelé Indonésie? Nejvýznamnější cílovou zemí pro výjezdy byla v červnu 2024 tradičně Malajsie (32 %), následovaná Saúdskou Arábií (16 %), Singapurem (13 %) a Thajskem (6 %).

bit.ly/3yEorgU

Podrobně o migraci v EU

Eurostat společně s Evropskou migrační sítí (EMS) zveřejnily začátkem léta publikaci, která poskytuje jedinečný pohled na nejvýznamnější události v oblasti migrace a azylu za rok 2023.

Příloha této publikace obsahuje přehled relevantních statistických údajů týkajících se migrace. V první části jsou uvedeny statistiky za EU a Norsko za období mezi lety 2020 a 2023. Údaje se člení do 10 tematických oblastí: legální migrace a mobilita, mezinárodní ochrana včetně azylu, dočasná ochrana, nezletilé osoby bez doprovodu, integrace, občanství (včetně kategorie bez státní příslušnosti),

hranice, Schengen a víza, nelegální migrace, obchodování s lidmi, navrácení a zpětné přebírání osob.

Druhou část tvoří doplňující vnitrostátní údaje shromážděné Eurostatem a poskytnuté národními kontaktními místy EMS. Tento segment

zahrnuje údaje o obchodování s lidmi, vízové politice a nezletilých osobách bez doprovodu a dalších zranitelných skupinách.

bit.ly/4dFIBqD

Aplikace Eurostatu – základní data o EU

Věděli jste, že v roce 2023 v EU žilo téměř 449 milionů lidí? Nebo že EU vyvezla o 38 mld. eur více zboží, než dovezla? Věděli jste, že mezi lety 2012 a 2022 vzrostl podíl obnovitelných zdrojů na spotřebě energie v EU z 16 % na 23 %?

Aplikace je navázána na pravidelné měsíční informace o inflaci, přičemž do celkového spotřebního koše je ze sekce potravin vloženo 200 položek. Některé jsou pro českého spotřebitele poněkud neobvyklé, např. mandlové máslo, jiné jsou zahrnovány pouze sezonně, např. čerstvý chřest. Pamatováno je i na návštěvy restaurací, neboť spotřební koš obsahuje takové

položky, jako jsou oběd či večere v restauraci nebo snídaně v kavárně s obsluhou, ale také smažené kuře či sushi, které si ale strážník nese domů. Pro srovnání cen s cenami v Česku je třeba kromě kurzových rozdílů a parity kupní síly vzít v úvahu také rozdílné měrné jednotky, které

kombinují metrický i angloamerický systém. A i v případech, kdy je použita metrická jednotka, bývá často uváděno neobvyklé množství. Například u mléka je jednotková cena nikoli za litr, ale za dva litry.

bit.ly/3MtsiV

Českých nápadů ubývá

Loni bylo podáno nejméně patentových přihlášek od roku 1995.

**EVA MYŠKOVÁ
SKARLANDTOVÁ**
vedoucí oddělení
statistiky výzkumu,
vývoje a informační
společnosti

V roce 2023 si u Úřadu průmyslového vlastnictví ČR (ÚPV ČR) podali tuzemští přihlašovatelé k patentové ochraně 465 vynálezů nebo nových technických řešení. Jedná se o nejnižší počet od roku 1995, od kterého jsou dostupná data. Jen mezi lety 2013 a 2023 se počet patentových přihlášek podaných tuzemskými subjekty snížil z 983 na méně než polovinu. Nejvýraznější pokles počtu patentových přihlášek byl zaznamenán u vysokých škol, kde po nárůstu na hodnotu 279 v roce 2013 začalo docházet v dalších letech k postupnému úbytku. V roce 2023 podaly vysoké školy jen 66 patentových přihlášek.

UDĚLENÉ PATENTY HLAVNĚ PODNIKŮM

Z celkem 5 433 patentů, které ÚPV ČR loni udělil či validoval, bylo 454 pro přihlašovatele z Česka a 4 979 ze zahraničí. Mezi českými přihlašovatelí, jimž byl udělen patent, dominují podniky. Ty v roce 2023 získaly 240 patentů. Následovaly veřejné vysoké školy se 121 patenty, 53 patentů náleželo fyzickým osobám a 28 veřejným výzkumným institucím.

Ze zahraničních subjektů chrání dlouhodobě nejvíce své vynálezy v Česku přihlašovatelé z Německa, kterým bylo loni ÚPV ČR validováno 1 340 patentů. Z mimoevropských zemí se na první příčce umístily Spojené státy se 771 validovanými patenty. Celkem byly v roce

2023 pro území Česka validovány patenty subjektům z 63 zemí. Z 3 474 platných patentů patřících ke konci roku 2023 tuzemským subjektům náleželo nejvíce akciové společnosti Škoda Auto (142). Z vysokých škol jich nejvíce drželo České vysoké učení technické v Praze (198) a z veřejných výzkumných institucí pak Ústav organické chemie a biochemie AV ČR (27).

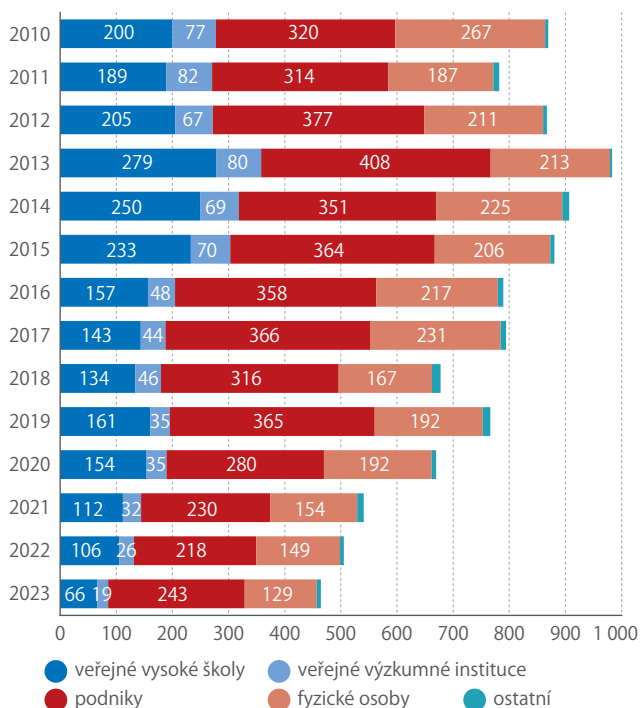
ANI V ZAHRANIČÍ NEJSME MOC AKTIVNÍ

Počet patentových přihlášek podaných subjekty z Česka u zahraničních či nadnárodních patentových úřadů v posledních letech spíše stagnuje. V roce 2022 to bylo celkem 1 085 patentových přihlášek u 38 patentových úřadů. Nejvíce jich směřovalo na patentový úřad Spojených států (477; USPTO), dále pak k Evropskému patentovému úřadu (220; EPO). V porovnání se sousedním Rakouskem, jehož subjekty podaly v roce 2022 u EPO 2 383 patentových přihlášek, je to desetkrát méně. Pouze zhruba jeden z tisíce podaných vynálezů k patentové ochraně u EPO pocházel v roce 2022 z Česka.

Podrobná data najdete v analýze Ochrana průmyslového vlastnictví v roce 2023 na webu ČSÚ.

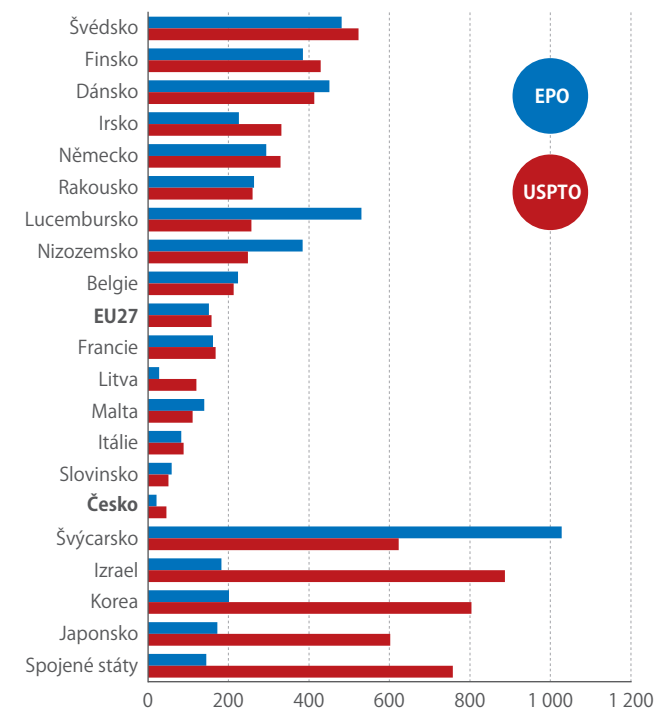
bit.ly/4bjMhM4

PATENTOVÉ PŘIHLÁŠKY PODANÉ PŘIHLAŠOVATELI Z ČR U ÚPV ČR PODLE PŘIHLAŠOVATELE

Zdroj: ÚPV ČR a vlastní dopočty ČSÚ

PATENTOVÉ PŘIHLÁŠKY PODANÉ VYBRANÝMI STÁTÝ U EPO A USPTO V ROCE 2022 (počet na milion obyvatel)

Zdroj: ČSÚ dle údajů WIPO

Vydavatelé časopisů zažívali za první republiky zlaté časy

V roce 1920 vycházelo na území Československa přes dva tisíce časopisů, z toho dvě třetiny v češtině a slovenštině a necelá třetina v němčině.

PAVEL HORTIG
oddělení
marketingu a PR

V dobách habsburské monarchie se přesná a podrobná statistika časopisů neprováděla. Existovaly jen stručné přehledy periodického tisku, od roku 1872 pravidelně zveřejňované v oficiálních statistických ročenkách a příručkách. Z porovnání jejich údajů vyplývalo, že od revoluce v roce 1848 počet časopisů v českých zemích nepřetržitě stoupal. V desetiletém průměru za období let 1851–1860 u nás vycházelo 55,7 časopisu, z toho 25,7 % v češtině a 71,6 % v němčině. V posledních letech existence Rakouska-Uherska (1911–1918) to bylo 1745,8 časopisu, z toho 65,1 % česky a 31,9 % německy.

Patrný byl značný rozdíl v intenzitě kulturního vývoje české národnosti v Čechách na jedné straně, a na Moravě a ve Slezsku na straně druhé. Zatímco v Čechách se procento česky psaných časopisů vyrovnalo procentu obyvatel české národnosti již v desetiletí 1891–1900, na Moravě se až do roku 1918 takové rovnováhy docílit nepodařilo. Ve Slezsku byla disproporce v posledních letech monarchie ještě větší, když na 47,6 % českého obyvatelstva připadalo pouze 13,6 % českých časopisů. Němci přitom měli v té době na Moravě a ve Slezsku o polovinu více časopisů, než by se dalo očekávat podle poměru národnosti.

TŘETINA VYCHÁZELA V PRAZE

Dva roky po vzniku Československa proběhlo na celém území statistické šetření organizované Státním úřadem statistickým (SÚS), které mělo poskytnout podrobné informace o vydávaných časopisech. Analýzu výsledků zveřejnil v roce 1923 Jan Náhlovský v časopise Československý statistický věstník v článku „Časopisy v Československé republice“. Šetření se zaměřilo na zjištění přesného počtu časopisů a na jejich rozdělení dle jazykového hlediska. Věcný obsah byl bohužel podružný.

Ke konci roku 1920 v celém Československu vycházelo 2 060 časopisů. Politických časopisů bylo 615, nepolitických 1 445. V Čechách bylo publikováno 70,4 % ze všech časopisů, na Moravě 17,4 %, ve Slezsku 2,3 %, na Slovensku 8,8 % a na Podkarpatskou Rus připadalo 1,1 %.

„Přebytek časopisů v Čechách plyne ovšem z té okolnosti, že v Čechách leží hlavní město říše a hlavní středisko kulturní, zejména pokud jde o národnost československou,“ vysvětloval Náhlovský. Konkrétně v Praze se tisklo 34,5 % všech časopisů.

Podle jazykového členění vycházelo 65,6 % časopisů v češtině a slovenštině, 29,1 % v němčině, 3,6 %

v maďarštině, 0,7 % v ruštině nebo rusínštině a 0,3 % v polštině. V republice v té době přitom žilo 65,5 % Čechoslováků, 23,4 % Němců, 5,6 % Maďarů, 3,4 % Rusů a Rusínů a 0,6 % Poláků. „Jsou tedy poměrně nejlépe opatřeni časopisy Němci, kteří mají v poměru k obyvatelstvu nadbytek časopisů, u Čechoslováků jest poměr časopisů a národnosti vyrovnán. Ostatní národnosti mají méně časopisů, než by jim dle národnostního procenta příslušelo, nejhůře jsou na tom Rusové a Rusíni,“ konstatoval autor analýzy.

Jen několik časopisů mělo průměrný náklad vyšší než 50 tisíc exemplářů. Politicky zaměřených jich v češtině vycházelo 8 a v němčině jeden. Z nepolitických to bylo 13 v češtině a 3 v němčině. Celkem 6 časopisů mělo náklad vyšší než 100 tisíc, z toho jen jediný byl politický.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ JSOU TELEVIZNÍ PROGRAMY

Podle údajů Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) vycházelo v roce 2022 v Česku 3 427 časopisů, z toho široké veřejnosti jich bylo určených 1 892 a specifickým skupinám čtenářů 1 535. V roce 2001 to bylo celkem 2 667 titulů. Časopisy s nejvyššími průměrnými prodanými náklady přesahujícími 100 tisíc výtisků byly v roce 2023 podle statistik Unie vydavatelů TV Max, TV mini a TV expres.

Krajské statistické bulletiny v novém

Vydavatel: Český statistický úřad

Krajské statistické bulletiny přináší pravidelně nejnovější statistická data v regionálním pohledu a tvoří nedílnou součást souhrnných výstupů ČSÚ za regiony už více než šest desítek let. Zpočátku bulletiny vycházely v měsíční periodě, od roku 1991 mají frekvenci čtvrtletní. Letos v červenci začala vycházet další ediční řada, tentokrát však poprvé na nových webových stránkách ČSÚ s doménou csu.gov.cz.

Statistické bulletiny obsahují aktuální statistické informace o daném kraji a jeho okresech (v hl. městě Praze o správních obvodech a městských částech) včetně mezikrajského srovnání. Vycházejí jednotně 95. kalendářní den po skončení každého čtvrtletí. Vybrané ukazatele jsou uspořádány do přehledných tabulek tak, že obsahují data nejen o samotném čtvrtletí, ale také kumulaci od počátku příslušného roku, většinou doplněnou porovnáním se stejným obdobím roku předchozího. Nedílnou součástí jsou metodické vysvětlivky ke každé oblasti. Uživatelé jistě ocení, že obsah bulletinů má ve všech 14 krajích jednotnou formu a uspořádání. Kromě souhrnných tabulek zde zájemce nalezne podrobnější údaje z oblasti demografie, zaměstnanosti, průměrných mezd a nezaměstnanosti. Bulletiny rovněž obsahují data o zemědělství, průmyslu, stavebnictví, cestovním ruchu aj. Nechybějí ani informace o ekonomických subjektech registrovaných v příslušném regionu.

Vydání za 1. čtvrtletí 2024 přináší jako související informace údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností (v Praze o městských částech). V dalších vydáních budou zařazena ještě např. data ze šetření o životních podmínkách domácností nebo odhady sklizně vybraných zemědělských plodin.

Elektronická verze publikace získala nový vzhled, který souvisí s celkovou změnou filozofie a podoby internetových stránek ČSÚ. Stránky se také lépe přizpůsobují požadavku čtení v mobilních zařízeních. Další novinkou je automatické zaslání odkazu. Pokud si uživatel zvolí prostřednictvím „zvonečku“ v Katalogu produktů

pravidelný odběr a uvede svou e-mailovou adresu, v den vydání automaticky obdrží odkaz na nově zveřejněné vydání vybraného bulletinu. Publikovaná data je možné stahovat zcela zdarma ve formátech xlsx a pdf. Připojen je i archiv, tedy odkazy na předchozí vydání až do roku 2010.

Krajské bulletiny najdete na nových stránkách jednotlivých krajských správ ČSÚ (<https://csu.gov.cz/krajske-spravy>) nebo v Katalogu produktů (bit.ly/3MgLuS0).

CZECH HIGHER EDUCATION

Vydavatel:
Dům zahraniční spolupráce

Výsledky studie hodnotící aktuální situaci vysokoškolského studia a kvalitu studijních programů v Česku z pohledu zahraničních studentů.

bit.ly/3AnuLde

DATA S PŘEHLEDEM

Vydavatel:
Lingea

Průvodce světem dat, jejich zpracováním, analýzou a využitím. Pro lepší pochopení jsou zařazeny i případové studie.

bit.ly/3AAWK9u

ROČENKA ČESKÉ ARCHITEKTURY 2022–2023

Vydavatel:
Prostor

Výběr 30 nejlepších staveb v Česku za uplynulé dva roky prostřednictvím fotografií s doprovodným odborným komentářem architekta Pavla Nasadila.

bit.ly/3SJVRRY

V PŘÍŠTÍM VYDÁNÍ:

Statistika smrti

Počty a příčiny úmrtí v Česku
Jak se mění naděje dožití
Smrt při dopravních nehodách
Úmrtí v dětském věku

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 09/2024
ROČNÍK 14, vychází 10x ročně
ELEKTRONICKÁ VERZE ČASOPISU: statistikaamy.csu.gov.cz

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@csu.gov.cz

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Pavel Černý (vedoucí redaktor), Eva Henzlerová, Karolína Zájbojníková, Jan Cieslar, Jan Ernest, Dalibor Holý, Pavel Hortig, Jiří Kamenický, Petr Musil, Jaroslav Sixta

REDAKČNÍ RADA: Ing. Marek Rojíček, Ph.D. (předseda RR), Ing. Bc. Eva Krumpová, MBA, doc. Ing. Jaroslav Sixta, Ph.D., Ing. Pavla Trendová, Ing. Petr Musil, Ph.D., Ing. Jan Ernest, Ing. Mgr. Martin Zelený, Ph.D., Ing. Petr Böhm, Ph.D., Ing. Petra Kuncová, Egor Sidorov, Ph.D., JUDr. Veronika Zavoralová, MBA, Ing. Jaromír Makovec, Mgr. Jana Nechvátalová, Mgr. Marcela Ernest Jindrová, B.A., Ing. Michal Novotný, Mgr. Jan Cieslar

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tomáš Kubašta, Veronika Wölfelová
JAZYKOVÁ KOREKTURA: Tamara Wölfelová, Erika Hanáčková
FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, Tereza Koutecká, freepik.com

TISK: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, csu.gov.cz,
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

PODMÍNKY PRO VYUŽÍVÁNÍ A DALŠÍ ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ
Z ČASOPISU STATISTIKA & MY:
bit.ly/3ddicBp

KALENDÁŘ: Rychlé informace

ŘÍJEN
2024

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

1 ÚT

Míry zaměstnanosti,
nezaměstnanosti
a ekonomické aktivity
(8/2024)

Čtvrtletní sektorové
úcty
(2. Q 2024)

2 ST

Deficit a dluh
vládních institucí
(2. Q 2024)

Notifikace deficitu
a dluhu vládních
institucí
(2023)

7 PO

Zahraniční obchod
se zbožím
(8/2024)

Průmysl
(8/2024)

Stavebnictví
(8/2024)

8 ÚT

Maloobchod
(8/2024)

10 ČT

Indexy cen vývozu
a dovozu zboží
(8/2024)

Indexy
spotřebitelských cen
– inflace
(9/2024)

16 ST

Indexy cen výrobců
(9/2024)

22 ÚT

Druhé notifikace
deficitu a dluhu
vládních institucí
(2023)

24 ČT

Konjunkturální
průzkumy
(10/2024)

25 PÁ

Odhady sklizní
(9/2024)

30 ST

Předběžný odhad
HDP
(3. Q 2024)

31 ČT

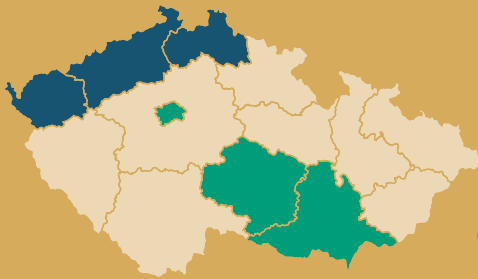
Míry zaměstnanosti,
nezaměstnanosti
a ekonomické aktivity
(9/2024)

SROVNÁNÍ KRAJŮ V ČESKU

POČET DĚTÍ NAROZENÝCH NA TISÍC OBYVATEL (2022)

Hl. m. Praha	10,1	Karlovarský	8,1
Jihomoravský	10,0	Liberecký	8,8
Vysočina	9,7	Ústecký	9,0

9,4
ČESKO
CELKEM

PRŮMĚRNÝ VĚK (roky, 2022)

Zlínský	43,6
Královéhradecký	43,5
Karlovarský	43,4
Středočeský	41,3
Hl. m. Praha	41,7
Jihomoravský	42,5

42,6
ČESKO
CELKEM

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT NA OBYVATELE (Kč, 2022)

PRŮMĚRNÁ KUPNÍ CENA BYTU, (Kč/m², 2020-2022)

53 222 Kč
ČESKO CELKEM

MNOŽSTVÍ KOMUNÁLNÍH O ODPADU NA OBYVATELE (kg, 2022)

504
ČESKO
CELKEM

POČET TRESTNÝCH ČINŮ NA TISÍC OBYVATEL (2022)

Hl. m. Praha	30,4
Ústecký	20,2
Liberecký	18,8
ČESKO CELKEM	16,9
Pardubický	9,9
Vysočina	10,2
Zlínský	10,3

